СРПСКО КОЛО

● ЛИСТ *САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА* ● ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРОМ ● ГОДИНА II ● БРОЈ 7 ● ЈУН 2016. ● БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

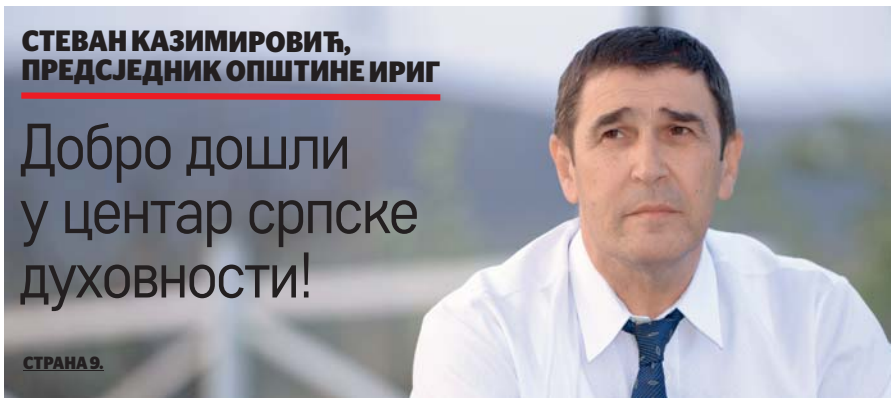

СТЕВАН КАЗИМИРОВИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ИРИГ

Добро дошли у центар српске духовности!

СТРАНА 9.

ТЕЖАК ЖИВОТ СРБА У ЗАПАДНОЈ СЛАВОНИЈИ

Страх и након двадесет година

СТРАНЕ 6. И 7.

НАРОДНИ САБОР У БУСИЈАМА ОДРЖАН *СЕДМИ КРАЈИШКИ ОТКОС*

И у Крајини је срце куцало ЗА СРБИЈУ

» Најмасовнији овогодишњи скуп Крајишника у Србији поздравили су министри у Влади Србије Никола Селаковић и Александар Вулин, замјеник градоначелника Београда Андреја Младеновић, изасланик српског члана Предсједништва БиХ Миленко Ристић, комесар за избјеглице Владимир Цуцић и домаћин скупа народни посланик Миодраг Линта. Владика банатски Никанор благословио је скуп, одржао вечерње богослужење и помен страдалим Србима у ратовима деведесетих година СТРАНА 12. И 13.

» Никола Селаковић

» Владика Никанор

» ПОСМАТРАЈУ ВИШЕБОЈ: Миодраг Линта, Миленко Ристић, Александар Вулин и Андреја Младеновић на терену испред Храма Светог Ћирила и Методија у Бусијама

ВЕЉКО ОДАЛОВИЋ

Ни до данас није позната судбина 10.665 лица

СТРАНА 2.

У ПОСЈЕТИ ВИНКОВЦИМА

Ни мртви Срби немају мира

СТРАНА 10.

СВЕПРАВОСЛАВНИ САБОР

Међувјерски дијалог доноси повјерење

СТРАНА 5.

САВЕЗ СРБА ИЗ РЕГИОНА ПРОДУЖАВА АКЦИЈУ ЕВИДЕНТИРАЊА ОТЕТЕ И УНИШТЕНЕ ИМОВИНЕ ИЗБЈЕГЛИХ И ПРОГНАНИХ СРБА И ДРУГИХ ОШТЕЋЕНИХ ГРАЂАНА У ХРВАТСКОЈ, БиХ И СЛОВЕНИЈИ ДО KRAJA 2016. ГОДИНЕ

ПРИЈАВИ СВОЈУ ОТЕТУ И УНИШТЕНУ ИМОВИНУ

детаљна упутства на страни 4.

ПИСАЦ ЖЕЉКО ПРЖУЉ

Свети Василије нас је научио шта је права борба из нужде!

СТРАНА 20.

УВОДНИК

» Пише: *Трифко Ћоровић*

Није Бог зна колико пара...

Српско удружење Личана Гацке долине и Врховина - "Завичај" упутило је јавни позив за манифестацију "Гдје ћемо сад" поводом обиљежавања Међународног дана избјеглица која се одржала 20. јуна у Руском дому у Београду. Умјесто да читаоце извјестим о догађају због скандалозног понашања једног од организатора пишем другачији текст.
На плакату који више збуњује него обавјештава јавност доминирао је назив организатора скупа. Истина био је исписан и назив манифестације "Гдје ћемо сад", али није било слова ни о програму ни о учесницима.
Чињеница да су ову манифестацију помогли Комесаријат за избјеглице и миграције Републике Србије и удружење Ћирилица била је пресудна у одлуци да одем на догађај са намјером да о томе извјестим читаоце Српског кола.
У Руски дом сам стигао по жестоком пљуску. Улаз је био слободан, а испред сале бар у том тренутку (десетак минута прије заказаног почетка) веома скроман број присутних. Потражио сам организатора скупа са намјером да се информишем о детаљима програма и договорим да након приредбе узмем изјаву неког од њих. Редар ме је упутио на момка који се представио као Бојан Поповић.

Да ли Србија треба да финансијски подржава манифестацију за коју организатор каже да није добио "Бог зна колико пара", а извјештача кога први пут види у животу избацује из сале

Чувши да је у питању редакција Српског кола пред више људи гласно је рекао: "Овдје нисте добродошли! Нема потребе да се натежемо. Нисмо задовољни уређивачком политиком."
На инсиситирање да каже чиме конкретно није задовољан Поповић (који ме никад прије тог дана није видио) је рекао да се не слаже са политиком Савеза Срба из региона па самим тим ни ја као извјештач Српског кола немам шта да тражим на овој манифестацији.
Излазећи по пљуску запитао сам се гдје ћемо сад? Наредних дана трагао сам да прочитам нешто о овом догађају, нигдје ни слова. Помислио сам да можда нисам једини који је избачен. Ипак, послије упорног трагања на сајту "Српски светионик" прочитао сам *"Извештај из Руског дома, са манифестације Гдје ћемо сад 20.6.2016"* и доживио нови шок. Негдје у XIX вијеку успостављено је свето новинарско правило да је прва реченица (тзв. лид) суштина која треба да садржи одговор на пет питања: ко, шта, гдје, када и како.
Аутор извјештаја извјесни Милан Чучковић написао је лид који дословно гласи овако:
Пре месец дана рече ми Ђурђица Поповић, да је (њено) удружење Личана „Завичај" прошло на конкурсу Комесаријата за избегла и прогнана лица Републике Србије, са пројектом „Гдје ћемо сад". То је значило да су им одобрена финансијска средства за обележавање Међународног дана прогнаника – 20. јуна. Није Бог зна колико пара, али за овакав модел удружење какав они имају, то је значајна помоћ.
Судећи по извјештају најважнија информација је је "удружење прошло". Један сајт свједочи да се скуп и десио. Садржај програма и учесници су у другом плану. Шта овакав став организатора доноси просјечном прогнаном Србину? Сигуран сам да ће озбиљна државна институција као што је Комесаријат за избјеглице и миграције добро размислити да ли убудуће треба да помогне овакве организаторе, макар то био износ који је сликовито описан *"Није Бог зна колико пара."*

СРПСКО КОЛО

оснивач и издавач: ***Савез Срба из региона***
Главни и одговорни уредник: **Трифко Ћоровић**
Лектор: **Сања Вуковић**
веб администратор: **Милисав Шапић**
Секретар: **Дејан Орабовић**
Редакција: **Краљице Марије 47, Београд**
Дописништво: **Булевар Ослобођења 26, Нови Сад**
Мејл: **srpskokolo@ssr.org.rs**
Телефон: **011/3820-250, 021/6613 600**
Сајт: **www.ssr.org.rs**
Тираж: **15.000 примјерака**
Штампа: **Штампарија *Графопродукт***
Десанке Максимовић 52, Нови Сад
Лист излази посљедњег дана у мјесецу.
Рукописи и фотографије се не враћају

ISSN 2466-3476

РЕГИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА *20 ГОДИНА ТРАГАЊА ЗА НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА НА ПРОСТОРУ БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ*

Одаловић: Ни до данас није позната судбина 10.665 лица

Средином јуна у Сарајеву одржана је Регионална конференција: *20 година трагања за лицима несталим услед сукоба на простору бивше Југославије*, у организацији Регионалне координације удружења породица несталих лица са подручја бивше Југославије и Међународне комисије за нестала лица (ИЦМП).

Учешће у раду Регионалне конференције узели су представници владиних тијела за тражње несталих лица Републике Србије, БиХ, Републике Хрватске, Црне Горе и представници привремних институција на АП КиМ, представници Међународног комитета Црвеног крста, породице несталих као и академици, новинари и др.

» НА ИСТОМ ЗАДАТКУ: Кетрин Бомбергер и Вељко Одаловић

ИЗУЗЕТНИ РЕЗУЛТАТИ

Конференцију је отворила генерални директор ИЦМП Кетрин Бомбергер и том приликом изјавила да је од 40.000 несталих лица колико их је регистровано по окончању оружаних , 28.000 пронађено и идентификовано, и да су тим земље Западног Балкана поставиле нови успјешни модел рјешавања питања несталих лица.

– На Западном Балкану остварени су изузетни резултати, иако је након рата било тешко повјеровати да је могуће пронаћи и идентификовати тако велики број несталих лица – истакла је Бомбергер.

Предсједник Комисије за нестала лица Владе Републике Србије, Вељко Одаловић честитао је јубилеј 20 година од оснивања Међународне комисије за нестала лица.

Он је упознао присутне да је Међународном комитету Црвеног крста пријављено је 34.959 случаја несталих лица у региону, а након 20 година трагања према подацима ове организације из маја мјесеца 2016. године још увијек се води као нестало 10.665 лица, и то: на КиМ 1.663 лица, на простору Хрватске 2.111, док је највећи број несталих на територији БиХ 6.891 лица.

– Влада Србије 20. фебруара 2016. године усвојила је Националну стратегију за процесуирање ратних злочина за период 2016–2020. године, којом се постављају конкретни циљеви и рокови у којима они треба да буду испуњени, а један од најбитнијих је ефикасност процесуирања без обзира на националност или ранг извршиоца, односно жртви – рекао је Одаловић.

Србија жели ефикасност, без обзира на националност или ранг извршиоца, односно жртви

НЕМА ПОПИСА НЕСТАЛИХ

Одаловић је истакао комплексну ситуацију са којом се суочава Комисија, јер има захтјеве за тражење несталих лица према више страна у региону и обрнуто. Иако је питање несталих лица једно од најкомплекснијих отворених питања у билатералним односима са Хрватском, сарадња је правно најуређенија, јер је потписан Међудржавни споразум и на основу њега Протокол о сарадњи надлежних владиних тијела за тражење несталих лица.

– Значајан подстицај рјешавању проблематике несталих лица у односима са БиХ дат је на заједничкој сједници Владе Републике Србије и Савјета министара БиХ, која је одржана 5. новембра 2015. године у Сарајеву и на којој је после вишегодишњег усаглашавања потписан Протокол о сарадњи у тражењу несталих лица – рекао је Одаловић.

Као кључну препреку за рјешавање проблема Одаловић наводи да још увијек нису пописана сва нестала лица, као и да нема довољно информација о могућим појединачним и масовним гробницама.

Одаловић се захвалио представницима Међународне комисије за нестала лица, представницима надлежних владиних тијела за тражење несталих лица из региона, као и представницима Регионалне координације удружења породица несталих лица на подручју бивше Југославије на досада исказаној упорности, разумијевању и посвећености овом процесу.

ЛАКША ИДЕНТИФИКАЦИЈА

Присутнима су се још обратили амбасадор САД у БиХ Морин Кормак, специјални представник ЕУ у БиХ Ларс Гунар Вигемарк, предсједавајућа Управног одбора Регионалне координације удружења породица несталих лица са подручја бивше Југославије Олгица Божанић и предсједавајућа Надзорног одбора Регионалне координације Ема Чекић.

У наставку Конференције учесници су се заједно осврнули на напредак остварен у процесу проналажења и идентификације несталих лица, остваривање права породица несталих, утицај рјешавања питања несталих на друштво и искуства стечена у том процесу на Западном Балкану, која би се могла примијенити и у другим контекстима, као што су нестала лица усљед природних несрећа и присилних миграција.

СТВОРЕНИ У ЛИОНУ

ИЦМП је настала на иницијативу америчке администрације 1996. године на Самиту Г-7 у Лиону. На почетку свог мандата на простору бивше СФРЈ бавила се унапређењем сарадње између надлежних власти у региону и породица несталих лица и њихових удружења.

У СРБИЈИ ЕСХУМИРАНО 1.381 ПОСМРТНИХ ОСТАТАКА

До сада је на територији Србије ексхумирано укупно 1.380 тијела, од чега је 450 Н. Н. лица пронађено на градским гробљима, а 31 на појединачним гробним мјестима. Откривене су и четири гробнице у вези са конфликтом на КиМ, гдје је ексхумирано 899 лица и то на локацијама: Батајница, Перућац, Петрово Село и Рудница. Проценат идентификације посмртних остатака са ове четири локације већи је од 97%

ДНК АНАЛИЗА ДАЈЕ НАУЧНИ ИНТЕГРИТЕТ ПРОЦЕСУ

Предсједник Комисије је истакао да би наставак активности везаних за заједнички ДНК програм Међународне комисије за нестала лица, који подразумијева централизовану базу коштаних и крвних ДНК профила и других форензичких података, допринио рјешавању већег броја ових случајева.
– Полазећи од сложености ситуације у процесу ексхумације и идентификације жртава оружаних сукоба на простору бивше Југославије и КиМ, методом ДНК анализе створене су велике могућности за сигурну идентификацију посмртних остатака, чиме се обезбјеђује научни интегритет самог процеса и његова вјеродостојност – закључио је Одаловић.

У СТАЛНОМ КОНТАКТУ СА ПОРОДИЦАМА НЕСТАЛИХ

Одаловић се осврнуо на значај формирања Регионалне листе, која би првенствено била корисно средство у процесу тражења несталих лица, на чијем формирању инсистирају породице.
– Комисија свакодневно обавјештава породице о чињеницама смрти њихових чланова, пружа помоћ у организацији преузимања посмртних остатака, обезбјеђује потребну документације, рефундира трошкове превоза и сахране. Такође, Комисија сарађује и са удружењима породица несталих лица, преко којих реализује дио својих активности и пружа им материјалну помоћ кроз финансирање пројеката путем јавних позива и друге видове подршке – рекао је Одаловић.

ПАКЛЕНО У ПАКЛЕНИЦИ ИНЦИДЕНТ НА ОТКРИВАЊУ СПОМЕНИКА ЖРТВАМА ФАШИЗМА У ХРВАТСКОЈ

Бранитељи ометали комеморацију бораца НОБ

Удружење антифашистичких бораца и антифашиста Новске открило је, поводом Дана антифашизма, у Пакленици недалеко од Новске, обновљену спомен-костурницу палим борцима и жртвама фашизма 1941–1945. села Пакленице, уз повике шездесетак хрватских бранитеља: „Орјунаши, бандо црвена, издајице, бандо хрватска, овај споменик неће дуго трајати."

Окупљенима антифашистима говорио је предсједник САБА-е Новске Антун Маруски рекавши да је од 68 спомен-обиљежја везаних за НОБ на подручју бивше општине Новска, након „Домовинског рата", неоштећено или неуништено остало само пет, те да је њихово обнављање трајни задатак Удружења антифашиста.

По завршетку комеморације у сеоском дому судионицима се обратио и Милован Бојчетић, потпредсједник САБА-е Хрватске рекавши: „Антун и ја, као и многи наши чланови, били смо од првих дана хрватски бранитељи, а ово што се данас овдје догодило у правној држави се не догађа. Истински бранитељи не буче као ови квази. Ми нисмо заборавили што нам је донијела Народноослободилачка борба, јер да ње није било данас бисмо Хрватску видјели са Сљемена."

ХРВАТСКА ПОЛИЦИЈА СНИМИЛА ДОГАЂАЈ

Учеснике комеморације, који су се држали мирно и достојанствено, обезбјеђивала је полиција снимајући камером цијели догађај. У једном тренутку окупљенима се обратила предсједница Удружења родитеља погинулих хрватских бранитеља Новске Божица Лончаревић која је осудила комеморацију и њене учеснике.

БАНИЈА ОНЛАЈН

ДРУГА ЈУНСКА НЕДЈЕЉА СВЕЧАНО ОБИЉЕЖЕНА У РЕДОВИМА СРПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У ОПШТИНИ ВОЋИН

Слава уз обновљену цркву и смотру фолклора

Празник Светих Отаца Првог Васељенског сабора, слава Епископије Пакрачко-славонске и храмовна слава цркве у Вођину молитвено су прослављени у недјељу 12. јуна ове године. У присуству свештенства Епископије Пакрачко-славонске и вјерног народа, а уз саслужење протојереја-ставрофора Ђорђа Теодоровића пароха Пакрачког, Ратка Гатаревића пароха Славонско-бродског, Драгана Антонића пароха Окучанског, јереја Огњена Тенцерића пароха Новоградишког и протођакона Милана Томашевића, свету Архијерејску Литургију служио је Његово Преосвештенство владика Пакрачко-славонски Јован. Поводом овог празника одржана је и традиционална смотра фолклора у Вођиуну који су организовали Вијеће српске националне мањине и пододброр СКД *Просвјета* у препуном у дому културе .

– Нигдје се у православном свијету у толикој мјери не слави овај празник који је и храмовна слава у Вођину и Дарувару, а некад је то била и слава храма у Мединцима поред Слатине – каже вировитичко-подравски замјеник жупана из српских редова Игор Павковић. Он је истакао да је из тог разлога и општинско вијеће српске националне мањионе Вођина преузело овај црквени празник као своју славу.

– Обновили смо и смотру фолклора која је прије рата трајала два дана и на којој се скупљало и до 50 КУД-ова – рекао је за Павковић.

Преко 350 људи скупило се у препуној дворани да гледа чланове пододбора *Просвјете* из Вођина, Крњака, Загреба, Хрватске Костајнице и Вировитице, СКУД *Бранко Радичевић* из Даља, те госте из Републике Српске, *КУД Петар Кочић* из Нове Тополе.

На крају програма уручене су захвалнице представницима ансамбала,генералном секретару Српског народног вијећа (СНВ) Бранку Јуришићу, као и секретару Вировитичко-подравске жупаније Иви Хорвату, који је заслужан за добре међунационалне односе у том крају. Такође, наградуи је добио и парох вођински Драгану Гаћеши, који је био активан у организацији овог догађаја.

Након манифестације велик број учесника и вјерника отишао је на богослужење у обновљеној цркви Светих отаца у којој је владика Јован са свештенством тог јутра служио литургију пред неколико стотина вјерника.

– Црква Светих Отаца 1. Васељенског сабора из 1790. године потпуно је уништена у Другом свјетском рату, а подигнута је нова која је 1991. године демолирана, да би 2000. била освјештана – каже отац Драган. **НОВОСТИ ПОРТАЛ**

ПОТВРЂЕНА ОПТУЖНИЦА ЗА КАПЕТАНА ДРАГАНА

Жупанијски суд у Сплиту потврдио је оптужницу против Драгана Васиљковића и све је спремно за једно од највећих суђења у Хрватској, које би могло да почне крајем августа или почетком септембра. Иако је Капетан Драган већ уложио жалбу и затражио да се пусти на слободу, суд је то одбио, а сада након одлуке Жупанијског суда више не постоји могућност за жалбу.

Ускоро ће услиједити припремно рочиште, које ће бити затворено за јавност, а након тога почиње главна расправа. Како влада велико занимање за суђење, више мјесеци се обављају техничке припреме, а процесу ће присуствовати и већи број новинара којима ће суд обезбиједити рад. Постоји и занимање из иностранства за долазак представника разних удружења за људска права, али и новинара, па се суд сада налази пред бројним организацијским изазовима. Такође, како нам је потврђено у Жупанијском суду у Сплиту, посебно ће се водити рачуна о безбједности, јер је ријеч о суђењу високог безбједносног ризика. **Ј.КЕРБЛЕР/ В.НОВОСТИ**

ОДЛУКА О ПРИТВОРУ ОДЛОЖИЛА СУЂЕЊЕ ГЕНЕРАЛУ ЂУКИЋУ

Суђење пензионисаном српском генералу Бориславу Ђукићу пред Жупанијским судом у Сплиту, иако најављено за 13. јун, није одржано јер о жалби одбране на одређивање истражног затвора још није одлучио Врховни суд. То је потврдио Ђукићев бранилац Жељко Остоја, додајући да је наредно рочиште заказано за 13. јул.

– Мом брањенику одређен је истражни затвор по основу могућности бјекства и тешких околности дјела које му се ставља на терет. Што се тиче могућности бјекства, сматрамо да та опасност не пријети, јер Ђукић има у Хрватској адресу рођака код којих може боравити, у Црној Гори има некретнину а надлежни у овој држави су га већ изручили Хрватској – објашњава Остоја.

Подсјећамо, Ђукића хрватске власти терете да је био дио командног ланца који је наводно наредио напад на брану Перућа 1992. године. **ПОЛИТИКА**

» **МАТУРИРАЛА ОСМА ГЕНЕРАЦИЈА УЧЕНИКА СРПСКЕ ГИМНАЗИЈЕ У ЗАГРЕБУ Пригодним програмом деветнаест матураната осме генерације ученика Српске православне опште гимназије *Кантакузина – Катарина Бранковић* обиљежило је завршетак свог средњошколског образовања. Уз родитеље и наставнике, свечаности је присуствовао митрополит загребачко-љубљански Порфирије.** **МИТРОПОЛИЈА ЗАГРЕБАЧКО-ЉУБЉАНСКА**

ЦРНА ГОРА ПРЕДСЈЕДНИК СРПСКОГ НАЦИОНАЛНОГ САВЈЕТА ОСУЂЕН ЗБОГ КРСТА

Вуксановић кажњен са 3.000€ због враћања крста на спомен-обиљежје

Још један Србин је на Видовдан осуђен због крста. Овога пута је то предсједник Српског националног савјета Црне Горе Момчило Вуксановић из Подгорице. Њега је Основни суд у Бијелом Пољу прогласио кривим због постављања крста на спомен-обиљежје мојковачким јунацима на Бојној њиви. Суд га је казнио новчано са 3.000 евра.

Непознати починиоци су оскрнавили спомен-обиљежје и са њега уклонили двије месингане плоче на којима је било исписано „Ми смо пали да би Црна Гора и Србија живјеле", као и назив одбора који је подигао споменик, а прије тога, на 25-годишњици прославе славне Мојковачке битке, на споменику је био и православни крст који је на волшебан начин нестао.

У пресуди бјелопољског судије Драгана Мрдака пише да је Вуксановић крив јер је „измијенио спомен-обиљежје јунацима Мојковачке битке на Бојној њиви, на начин што је на врх спомен-обиљежја поставио крст".

Суд није прихватио Вуксановићев исказ у ком је навео да он као предсједник Српског националног савјета, институције српског народа у ЦГ, која се бави заштитом и очувањем српског идентитета, у години обиљежавања 100-годишњице Мојковачке битке, није имао морално право да на дан јубилеја Срба из Његошеве Црне Горе изађе погнуте главе пред прецима „витезовима велике и најславније битке чији су се витезови пред крстом заклели и ту на Бојној њиви причестили прије него су живот одбранили у одступници браћи Србима". Из тих мотива одлучио је да обнови спомен-обиљежје јунацима који погинуше у славном бој на Мојковцу и да постави крст који је срушен 1941. године.

(ФОТО Н. ЂУРИЋ)

» **Владика Јоаникије и Момчило Вуксановић на освештању обновљеног споменика**

Али судија Мрдак је увјерен да крста није било:

„Окривљени се бранио да је на првом споменику постојао крст позивајући се на 77. страну прославе 25-годишњице битке на Мојковцу. Међутим, из предње споменице као и слике са 77. стране не може се утврдити да је на том мјесту постојао споменик са крстом већ је, по оцјени суда са те слике, био постављен привремено као дио хришћанског богослужења – одавања парастоса жртвама изгинулим јунацима Мојковачке битке..."

Адвокат Милош Вуксановић који је пред судом бранио др Момчила Вуксановића нам је рекао да је и пред судом доказао да „нема ни једног доказа да је његов брањеник учинио дјело које му се ставља на терет". Пријаву против Вуксановића, подсјетимо, поднио је предсједник општине Мојковац Дејан Медојевић. **Н. ЂУРИЋ/ ПОЛИТИКА**

НОВА СТРАНКА СРБА У ХРВАТСКОЈ

У Загребу је 27. јуна одржана оснивачка скупштина Демократског савеза Срба, нове политичке странке Срба у Хрватској.

– У координацији са српским институцијама и удружењима, Српском православном црквом и политичким представницима, донијећемо стратегију српског народа у Хрватској према којој ћемо знати којим путем ћемо ићи и како ћемо се развијати – наводи се у усвојеној Програмској декларацији новоформиране странке.

За предсједника Демократског савеза Срба изабран је Јовица Радмановић из Ријеке, а за замјеника предсједника Срђан Милаковић из Вуковара, потврђено је у Демократском савезу Срба.

У овој странци сматрају да главна полуга дјеловања српске заједнице у Републици Хрватској и политичких представника Срба у Хрватској треба да буде и изградња квалитетних односа са матицом у сврху привредног развоја крајева у којима живе Срби. **АГ.**

ГРУПА ОКО МИХАЈЛОВИЋА ПРЕШЛА У СНС

Неколико функционера и чланова СНСД-а у Ливањском кантону прикључило се напредњацима, које у Српској води Хаџи Јован Митровић. У тој групи је и делегат у Дому народа Парламента ФБиХ Славиша Михајловић, који је потврдио да је дошло до раскола у дрварском одбору СНСД-а. Он је казао да су заједно с њим СНС-у приступили министри у Влади Ливањског кантона Александар Штрбац и Мирјана Стојсављевић Петраковић, начелник Босанског Грахова Душко Радун, предсједник Општинског вијећа и комплетан Клуб вијећника СНСД-а у Босанском Грахову, предсједник Општинског вијећа Дрвара са неколико вијећника. **ГЛАС СРПСКЕ**

КАРИКАТУРЕ НИКОЛА ВУКОБРАТА ВУКА

Сви ми са оних простора дугорочно носимо печат и ожиљке несреће деведесетих. О узроцима, кривцима и последицама изговорено је и написано небројено ријечи, страница и књига. И још ће се писати.

Гост овог броја, а надамо се и идућих, је Никола Вукобрат, наш Крајишник из Тишковца, са тромеђе Босне, Лике и Далмације, пуковник у пензији, некадашњи предавач на војним школама, познати југословенски карикатуриста, који ове догађаје осветљава на специфичан начин – карикатуром, која је, многима је познато, често много јачи критичар стварности и од најоштријих текстова. Објављивао је у *Народној армији*, задарским *Народном листу, Ослобођењу, Борби, Вечерњим новостима, Јежу,* бањалучким *Независним* и *Гласу*, *Репортеру*, те студентским часописима. Редовно учествује на *Смотри новинске карикатуре Пјер* под покровитељством *Вечерњих новости*, а повремено и на међународним смотрама. Носилац је прве награде на ОЕБС-овом конкурсу за изборни плакат БиХ, 1998. године.

Карикатуром забавља, документује и жигоше. Тежишна тематика – рат. Као непосредни учесник начинио је низ драгоцјених забиљешки и отргнуо их од заборава. Штампао је двије књиге, а у завршној фази су и преостале двије из едиције *Рат у карикатури* под називом *Слепи путник*. Под жаоком његовог пера су политичари, војска, народ... са свим својим врлинама и манама: демагогијом, лоповлуком, криминалом, злочинима, човјекољубљем, родољубљем, издајом, продајом... а посебно мјесто заузимају једини истински трагичари овог несретлука – избјеглице о којима ћемо се позабавити у наредних неколико бројева. На овом мјесту представићемо вам у овом и наредним бројевима мали избор из колоне од око 1.000 цртежа који су објављени у његовим књигама. За почетак нека то буду цртежи о избјеглицама.

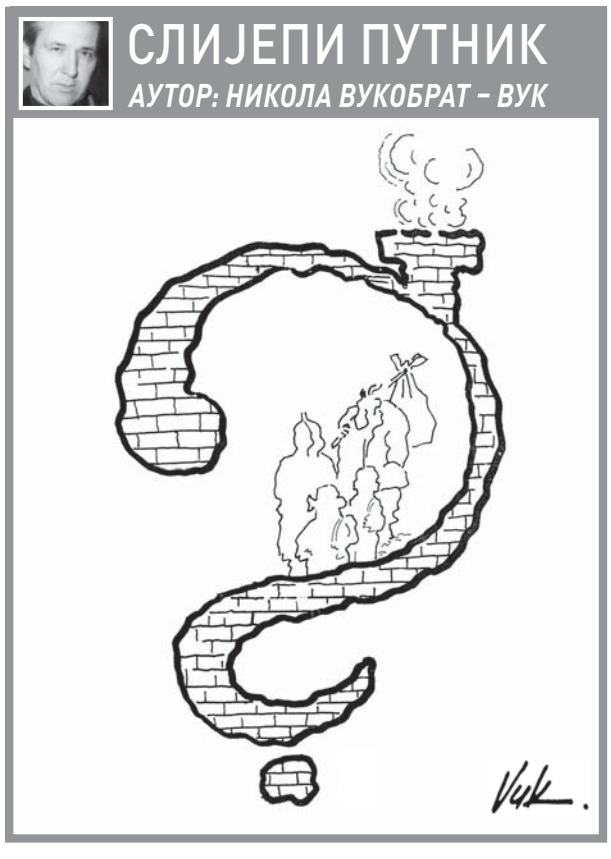

ПОЗИВ ПРЕДСЈЕДНИКА САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА МИОДРАГА ЛИНТЕ ЗА ЕВИДЕНТИРАЊЕ ИМОВИНЕ ИЗБЈЕГЛИХ И ПРОГНАНИХ ЛИЦА И ОСТАЛИХ ОШТЕЋЕНИХ ГРАЂАНА КОЈА СЕ НАЛАЗИ У ХРВАТСКОЈ, БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ И СЛОВЕНИЈИ

Поштовани земљаци, даме и господо,

Савез Срба из региона покренуо је 15. децембра 2015. године у евидентирање отете, уништене, оштећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине избјеглих и прогнаних лица који живе расејани широм свијета и осталих оштећених грађана која се налази у Хрватској, Босни и Херцеговини и Словенији.

Евиденција је продужена до 31. децембра 2016. године.

Први циљ акције Савеза Срба из региона јесте да се изврши, у што већој мјери, евиденција отете, уништене, оштећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине путем попуњавања обрасца. **Образац за евидентирање имовине налази се на сајту нашег Савеза Срба из региона (www.ssr.org.rs).**

Образац је могуће попунити само на сајту наше организације електронским путем тј. није га могуће штампати и ручно попуњавати. Након што лице попуни образац потребно је на крају обрасца само да кликне на ријеч Пошаљи и образац ће бити послан у нашу базу. **Један образац односи се на домаћинство које је постојало прије ратних сукоба и може га попунити носилац или било ко од чланова тадашњег домаћинства (отац, мајка, син, кћерка, унук, унука, блиски рођак и др.)**

Други циљ акције *Савеза Срба из региона* јесте да, након завршетка евиденције имовине, ангажује угледне стручњаке који ће извршити анализу прикупљеног материјала и урадити свеобухватан извјештај са прецизним подацима о систематском кршењу људских права избјеглих и прогнаних лица и других оштећених грађана. Извјештај ће бити преведен на енглески језик а затим послат на адресе свих значајних међународних организација, као што су Уједињене нације, Европска унија, ОСЦЕ, Савјет Европе и друге. Извјештај ће бити доступан и на нашем сајту.

Савез Срба из региона ће тражити, прије свега од Европске уније тј. од њених институција: Европског парламента, Европског савјета, Савјета министара и Европске комисије да изврши притисак на Хрватску, Босну и Херцеговину и Словенију да поштују Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода; да Хрватска испуни преузете обавезе потписивањем Уговора о приступању Европској унији крајем 2011. године и да Босна и Хецеговина испуни Анекс 7 Дејтонског мировног споразума који се односи на повратак имовине избјеглих и расељених лица.

Једини попис имовине избјеглих и прогнаних лица урађен је још 1996. године а Извјештај тек 2001. године. Нажалост, у претходне двије деценије нису предузете никакве мјере и активности да се међународне организације и међународна јавност упозна са подацима о систематском кршењу људских права избјеглих и прогнаних лица који су наведени у Извјештају из 2001. године.

Наш је став да није могуће успоставити односе међусобног поштовања и повјерења међу државама насталим на простору бивше Југославије без проналажења правичног и трајног рјешења овог питања.

Главни разлог због чега Савез Срба из региона креће у евиденцију отете, уништене, оштећене, неадекватно обновљене, неадекватно размјењене и неадекватно продате имовине избјеглих и прогнаних лица и осталих оштећених грађана која се налази у Хрватској, Босни и Херцеговини и Словенији јесте јер су подаци из пописа имовине из 1996. године застарјели и у једном дијелу промјењени. Наиме, један мањи дио наших земљака и оштећених грађана је повратио, продао или размјенио имовину, другом дијелу су обновљене куће и др. Дакле, подаци из пописа имовине из 1996. године не могу да се шаљу међународним организацијама и међународној јавности јер нису тачни и поуздани.

За више информација о нашој акцији и начину попуњавања обрасца можете се обратити путем емаила info@ssr.org.rs или назвати на слиједеће телефоне: 011 3820 250 (канцеларија у Београду), 021 6613 600 (канцеларија у Новом Саду) и на број мобилног телефона 064 1162 109. Такође, у случају да су потребна додатна појашњења можете и мене позвати на мој број мобилног телефона 063 76 86 837.

Радно вријеме канцеларије у Београду (ул. Краљице Марије 47, код Вуковог споменика) је уторком и четвртком од 9 до 16 часова а понедјељком, сриједом и петком од 14 до 21 час. **Радно вријеме канцеларије и Новом Саду** (ул. Булевар ослобођења 26, код бивше зграде лутрије Војводине) је понедјељком, сриједом и петком од 9 до 16 часова а уторком и четвртком од 12 до 19 часова.

С поштовањем,

Предсједник Савеза Срба из региона
Миодраг Линта

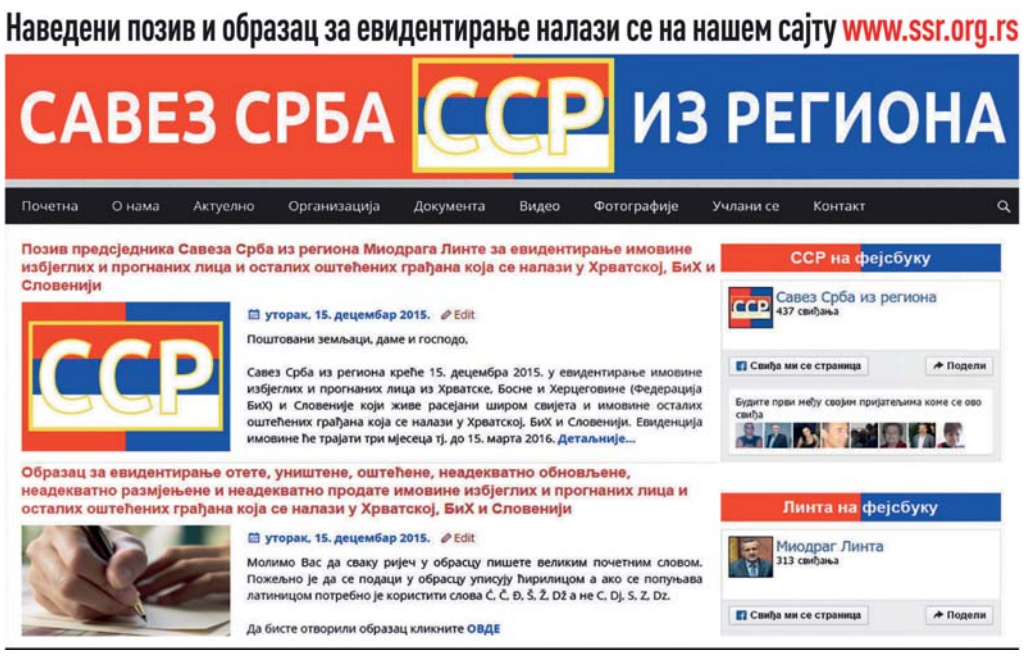

ИСТОРИЈСКИ СКУП ЗАВРШЕН СВЕПРАВОСЛАВНИ САБОР НА ГРЧКОМ ОСТРВУ КРИТ

Међувјерски дијалог доноси јачање повјерења у свијету!

Вође православних црква из цијелог свијета су са Свеправославног сабора на грчком острву Крит позвале на заштиту вјерских мањина на ратом захваћеном Блиском истоку и упозорили на „моралне дилеме" убрзаног научног напретка.

– Православна црква посебно је забринута због ситуације у којој су се нашли хришћани и друге прогоњене етничке и вјерске мањине на Блиском истоку. Она упућује посебан апел владама у том региону да заштите популације хришћана: православне, вјернике древног источног хришћанства и друге хришћане, који су опстали у колијевци хришћанства – наведено је у закључном документу првог Свеправославног сабора у овом миленијуму, који је трајао недјељу дана.

Главна тема сабора биле су „негативне посљедице научног напретка", а вође црква су изразиле забринутост због „моралних дилема" које произилазе из убрзаних постигнућа на пољима генетике и биотехнологије.

– Човјек све интензивније експериментише са својом природом на екстреман и опасан начин. Он је у опасности да буде претворен у биолошку машину, у безличну друштвену јединицу или у механички уређај контролисаних мисли – навели су учесници сабора.

САБОРНОСТ УТВРЂУЈЕ ПУТ

У поруци Светог и Великог сабора православља поглавари десет од 14 православних црква свијета у 12 тачака изнијели су ставове о низу питања, од организације православља до вјерског фундаментализма, заштите природе и односа према науци и економији.

У уводном дијелу поруке са скупа започетог 18. јуна истиче се „једнодушност у раду" током засиједања, на којем је темељ теолошког разговора била сигурност „да црква не живи сама за себе, већ читавом свијету нуди љубав, мир, правду..."

У тачки 1. поруке констатује се да је остварен „главни приоритет" Сабора, а то је „проглашење јединства православних црква", које је „потребно ојачати да би донијело нове плодове".

– Саборност – пише даље – прожима организацију, начин доношења одлука и утврђује наш пут.

– Православне аутокефалне цркве нису у конфедерацији црква, већ чине једну, свету, општу, апостолску цркву, а свака помјесна црква представља присуство (те опште) апостолске цркве – пише у тексту.

Одлучено је да се настави разматрање питања дјеловања цркве међу православном дијаспором широм свијета, о чему ће се „по принципу саборности" договорити представници свих црква.

На скупу је констатован приједлог да се повремено одржава Свети и Велики сабор поглавара православних црква, какав је сазван на Криту, али се не наводи каква је одлука о томе.

У тачки 2. поруке Сабора говори се о потреби ширења православне вјере у „савременом лаичком друштву", а у тачки 3. Констатује се „велики значај дијалога, прије свега са другачије славећим хришћанима", што „никада не значи компромис о питањима вјере".

Тачка 4. поруке је о „експлозији фундаментализма", који је „примјетан у оквиру разних вјероисповјести, као израз болесне религиозности".

Поглавари православних црква у вези с тим указују да „свјетски међувјерски дијалог значајно доприноси јачању узајамног повјерења мира и склада". Вјерски живот, пише даље, треба да лијечи ране, а не да разгоријева пожаре ратних сукоба.

– Православна црква изричито осуђује ширење ратног насиља, прогона, протјеривања и убијања припадника вјерских заједница, принудну промјену вјере, трговину избјеглицама, отмице, мучење, произвољне ликвидације, уништавање храмова, вјерских симбола и споменика културе – пише у тексту, у којем се посебно указује на „забринутост због стања хришћанских и других прогоњених мањина на Блиском истоку".

> **Апелујемо на моћнике света да преовладају мир и правда у земљама поријекла избјеглица**

Сабор „упућује позив свјетској заједници за заштиту помјесних православних и других хришћана, као и другог становништва тог региона, који имају неотуђиво право да остану у својој домовини као равноправни грађани".

ПОМОЗИТЕ ПРОГНАНИМА

С друге стране, Сабор „позива све умијешане да без одлагања уложе систематске напоре за обустављање ратних сукоба на Блиском истоку и гдје год другдје ратних сукоба има, и (напоре) за репатријацију прогнаних".

– Посебно апелујемо на моћнике свијета да преовладају мир и правда у земљама поријекла избјеглица. Позивамо државне власти, грађане и православне хришћане земаља у које су се склониле протјеране избјеглице да наставе да им пружају помоћ у складу са својим могућностима – пише у тексту.

У тачки 5. говори се о томе да „савремено лаичко друштво настоји да се човјек осамостали од Христа и духовног утицаја цркве, која се самовољно изједначава са конзервативизмом", иако, пише даље, „цивилизација Запада носи неизбрисиви печат трајног симбола хришћанства", те „црква указује на спасоносни значај богочовјека, као на начин живота у слободи".

Тачка 7. је о односу хришћанске вјере и позитивних наука, у вези с чим се констатује да „Православна црква избјегава туторство над научним трагањима и не заузима став у вези са сваким питањем научника", чији „дар да откривају непознате стране Божије творевине, радује Бога".

Сабор констатује да савремени развој позитивних наука „доноси радикалне промјене живота и значајне добробити као што су олакшавање свакодневног живота, супротстављање тешким болестима, олакшавање комуникације људи, истраживање свемира".

ОТВОРЕНИ НОВИ ХОРИЗОНТ

У тачки 9. се говори о „разорној безличној хомогенизацији људи, пред којом православље проглашава поштовање самосвијести људи и народа и супротставља се осамостаљивању економије од основних потреба човјека и њеном претварању у циљ сам по себи".

– Напредак људске врсте није повезан само са растом животног стандарда или с напретком привреде на штету духовних вриједности – указује Сабор.

У тачки 11. Сабор се обраћа омладини коју позива да се „свјесно повеже са црквом и да ту понуди своју живост, забринутости, размишљања и наде".

У завршној, 12. тачки поруке, констатује се да је „Сабор отворио нов хоризонт у савременом полиморфном свету", и нагласио одговорност и карактер православља као „осјетљивог за бол, борбе и захтјеве, за правду и мир међу народима".

С.К./А.Г.

ЦРКВА СЕ НЕЋЕ МИЈЕШАТИ У ПОЛИТИКУ

– Православна црква се не мијеша у политику – пише у тачки 10. поруке документа Сабора у којој се констатује да су „данас људска права у центру политике, као одговор на савремене друштвене и политичке кризе у погледу заштите грађанина од самовоље државе".

БРАК

Говорећи о браку у тачки 6. поруке, Свети и Велики сабор потврђује да Православна црква под браком подразумијева заједницу мушкарца и жене, а „породицу која произлази из брака јединoм гаранцијом одгајања дјеце".

САБОР ОДРЖАН ПОСЛИЈЕ СКОРО ХИЉАДУ ГОДИНА

Медији постављају питање јединства православних вјерника које је, ипак, нарушено тиме што на Криту није било руског патријарха Кирила, који представља 130 милиона вјерника или половину православне популације, као ни православних црква Бугарске и Грузије и Сирије (Антиохијска патријаршија), за које се сматра да су блиске Москви.

Посљедњи овакав скуп одржан је 1054. када се хришћанство раздвојило на католичанство и православље у такозваној „великој шизми", а за припрему новог сабора било је потребно више од 55 година. Око 250 милиона православних вјерника живи широм планете у 14 аутономних православних црква.

ДАН МОЛИТВЕ ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДНЕ ОКОЛИНЕ

У тачки 8. говори се о „еколошкој кризи", која „очигледно има духовне и моралне узроке, а корјене у похлепи, незаситости и егоизму који воде неразумном коришћењу природног блага".

– Хришћански однос према том проблему захтјева покајање злоупотребљивача, уздржаност и аскетски морал, који су противотров за прекомјерну потрошњу, а истовремено васпитавање човјека да је „корисник, а не власник творевине". Православна црква наглашава да и будуће генерације имају право на природна богатства, и зато активно учествује у разним међународним еколошким напорима, те је 1. септембар прогласила за Дан молитве за заштиту природне околине.

ДОКУМЕНТ КОЈИ ЈЕ УНИО ПОЛЕМИКУ МЕЂУ УЧЕСНИЦИМА СВЕПРАВОСЛАВНОГ САБОРА

Највећу полемику на Свеправославном сабору на Криту изазвао је текст *Односи између Православне цркве и осталог хришћанског свијета*, који су усвојили представници свих десет делагација православних црква које су учествовале на сабору. Међу онима који нису потписали овај документ у грчким медијима наводе се митрополити Лимасолски Атанасије, Морфски Неофит, Амафунтски Николај, Лидарски Епифаније, Напуљски Порфирије (Кипарска Православна Црква), Бачки епископ Иринеј (Српска Православна Црква) и Невпактски митрополит Јеротеј (Грчка Православна Црква). Суштински разлог за неприхватање овог документа образложио је Морфски митрополит Неофит који је на званичном сајту своје епархије истакао да се документ разилази с досадашњим учењем и да недовољно јасно говори о томе да је „Православна Црква једини носилац пуноће истине". Упадљиво је то да публикације усвојених докумената на званичном сајту Сабора не дозвољавају да се схвати ко је тачно потписао документ, а ко није. Испод документа стоје имена свих чланова делегације, без изузетака, што наводи на помисао да су сви они потписници.

ПРАВОСЛАВНИЕ.РУ

МИТРОПОЛИТ АМФИЛОХИЈЕ: ТЕКСТ ЈЕ ЛОШЕ ПРИПРЕМЉЕН И НЕПРИХВАТЉИВ

Митрополит црногорско-приморски Амфилохије сматра да је сам документ био недовољно припремљен, на шта је српска делегација указивала и на припремним засиједањима, која су претходила Сабору на Криту.

– Тај текст није био довољно припремљен. То смо ми говорили и у Женеви, у своје вријеме. Али, некако се провукло. И Московска патријаршија и наша Патријаршија и друге помјесне цркве говориле су да тај текст мора да се обради. То се догодило сада, овдје. Морам да вам кажем, ја сам један од оних који није потписао документ о односима Православља и осталог хришћанског свијета – подвукао је митрополит Амфилохије, док је одговарао на питања новинара Дарка Шуковића у емисији *Жива истина*.

ЕПИСКОП БАЧКИ ИРИНЕЈ: НИСАМ ПОТПИСАО ЗБОГ СУМЊИВОГ САДРЖАЈА

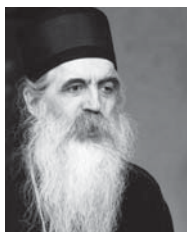

Епископ Бачки Иринеј објаснио је на страницама грчког портала Ромфеа зашто је одбио да потпише документ под називом *Односи између Православне цркве и осталог хришћанског свијета*.

– Нисам потписао документ *Односи између Православне цркве и осталог хришћанског свијета* – пише епископ Иринеј – зато што су епископи, чланови Сабора, имали право да изразе своје мишљење, али нису имали право гласа. На сабору је умјесто правила: један човјек – један глас, које су донијели апостоли и који су нам заповиједили Свети Оци, важило друго правило: једна аутокефална црква – један глас. Другим ријечима, право гласа имају само поглавари помјесних црква.

– Међутим, главни разлог због којег нисам потписао документ јесте његов двосмислен и сумњив садржај на неким мјестима која се тичу јеретичког учења – објаснио је бачки епископ Иринеј.

ПРАВОСЛАВНИЕ. РУ

ВЛАДИКА ГРИГОРИЈЕ: НЕЋЕМО ОДУСТАТИ ОД ТРЕЗВЕНОГ ДИЈАЛОГА СА КАТОЛИЦИМА

Владика Григорије осврнуо се на неопходност екуменског дијалога, апострофирајући оне средине у којим православци живе у мањини. Он је рекао да је епархијама које захватају просторе у којима су православни вјерници у мањини јасно да дијалог са неправославнима не само да је пожељан, него и нужан.

– Да би живјели нормалним животом, православни и у срединама у којима су мањина морају бити интегрисани у друштво у којем се налазе, а да би се та интеграција одвијала на достојанствен начин и једној и другој страни неопхопходно је указивати да међу њима има неупоредиво више сличности него разлика.

СВЕТОГОРЦИ: НЕМА ЗАЈЕДНИЧКИХ МОЛИТВИ

Представници свих светогорских манастира упутили су посланицу патријарху Вартоломеју, у којој се истиче да се термин „Црква" може користити искључиво за Православну Цркву. Због тога се предлаже да се израз у параграфу 5. документа *Односи између Православне Цркве и осталог хришћанског света*: „трагање за изгубљеним јединством хришћана" замјени са „повратак истини хришћана који су се од Цркве удаљили". Светогорци у посланици изражавају своје неслагање с тим како се одвијају дијалози између Православне Цркве и инославних (тј. свих неправославних хришћанских заједница). Категорично се изјашњавају против богословских споразума с инославнима, а посебно против заједничких молитава и литургијских радњи. Атонски монаси су јасно исказали и своје неслагање са учествовањем Православних Цркава у Свјетском савјету црква.

3. СЛАВОНИЈА: СТРАХ И НАКОН ДВАДЕСЕТ ГОДИНА

Из западне Славоније протјерано је 95.000 Срба. Не постоји нигдје мјесто на овом подручју гдје Срби остварују право на двојезичност, што нам указује на невјероватно осипање наших људи са тог простора. Па иако се број Срба смањује, повећава се број српских политичких организација. Међусобне подјеле чини се да додатно отежавају ионако сложен живот повратника на том простору.

За *Српско коло* пишу српски представници из западне Славоније.

ПАКРАЦ

Према резултатима пописа из 2011. у граду Пакрацу живи 8.480 становника од чега је 1.340 или 15,84% Срба

СЛАТИНА

Према резултатима пописа из 2011. у граду Слатина живи 13.686 становника, од чега је 1.253 или 9,16% Срба

ВИРОВИТИЦА

Према резултатима пописа из 2011. у Вировитици живи 21.291 становника од чега је 734 или 3,45% Срба

МИРОСЛАВ ГРОЗДАНИЋ, ЗАМЈЕНИК ЖУПАНА ПОЖЕШКО-СЛАВОНСКЕ ЖУПАНИЈЕ

Морамо се одупријети једноумљу

У Пожешко-славонској жупанији према попису из 2011. године живи 78.000 становника, од тога 4.680 Срба или 6 %. Повратници се враћају у веома малом броју, док већи број младих одлази, међутим то је проблем свих грађана. Економска перспектива је лоша, а када си Србин онда је обично мало и компликованија.

Што се тиче имовине у насељеним дијеловима, она је колико-толико заштићена, али тамо гдје становништва нема важи она народна „Пусто млијеко мачке лочу", обијале су се и обновљене куће, сјечене су приватне шуме.

Насеља са српском већином су обично препознатљива, првенствено по неуређеној инфраструктури, прије свега лошим путевима, а имамо и насеља без доведене струје, па смо овог пројећа уз подршку Жупаније и Фонда за енергетску ефикасност коначно путем соларних панела успјели ријешити струју у једном од насеља на подручју Пакраца.

Срби у Хрватској су јединствени у жељи да влада мир, нормални добросусједски односи и да се побољшање економско и социјално стање. Нажалост, политички нису јединствени и то

НЕОПХОДНА СМЈЕНА ГЕНЕРАЦИЈА

Тренутно је јавна политичка сцена засићена одређеним појединцима који су предуго на политичкој сцени, а не осјећају то, већ мисле да су неприкосновени и „богом дани да представљају српску мањину". Имам осјећај да би подржали и стварање хрватске православне цркве, само ако би они били доживотни патријарси. Њиховим честим медијским појављивањем само долази до револта и оног „па што ти Срби опет траже". Стога је неопходно након више од 20 година од ратних страдања увести млађу и ратом неоптерећену гарнитуру српских политичара, односно направити постепену смјену генерација.

води једноумљу које, покушава да наметне СДСС као политичка странка.

Нпр. имамо случај мањинских вијећа и координације Српског народног вијећа на нивоу РХ. У наведеној координацији могу само бити они који су опредијељени за СДСС, а не уважавају се другачија мишљења. То пактично значи да предсједници четири жупанијска вијећа (Приморско-горанско, Карловачко, Пожешко-славонско и Истарско) нису чланови предсједништва Српског народног вијећа.

СДСС као водећа српска странка се показао неспособним да окупи организације са српским предзнаком и договори се око минимуа националних интереса. То је разлог што су у прошлом сазиву од 10 дожупана имали осам, а у овом сазиву само шест. Тако је и на другим подручјима.

На простору градова Липик и Пакрац, гдје смо имали шансе за улазак у локална вијећа, ДПС и СДСС су ишли у коалицији и, нажалост, освојили само једно вијећничко мјесто у Пакрацу. Што се тиче комуникације локалних српских представника, она је слична као и на државном нивоу, јер такве односе на одређени начин гради врх странке да би лакше манипулисао с људима.

САША ЛУКИЋ, ЗАМЈЕНИК ЖУПАНА БЈЕЛОВАРСКО-БИЛОГОРСКОГ ЖУПАНИЈЕ

Црква би својим пројектима могла да допринесе развоју вјерског туризма

У Бјеловарско-билогорској жупанији по попису из 2011. г. живи 119.764 становника. Од тога броја националне мањине чине (18.182) или 15.18%. У нашој жупанији живе све 22 националне мањине које су регистроване у Хрватској. Међу њима најбројнији су Срби (7.552) или 6.31%, и Чеси (6.287) или 5.25 %, који имају своје представнике у извршној власти (замјенике жупана).

Образовање српске дјеце на подручју жупаније одвија се по *Моделу Ц* у три школе и примјетно је да је у руралним срединама бољи одзив. Осим наставе у школама, доста активна су и два пододбора *Просвјете*, који кроз радионице едукују дјецу. Двојезичност на подручју наше жупаније није нигдје законом обвезна због премалог процента Срба.

Сматрам да би црква могла бити пуно активнија и снажнија у свом раду и дјеловању јер имали смо неколико случајева гдје се могао добити новац за вјерски туризам, али црква се није хтјела кандидовати у сарадњи с локалном заједницом. Уласком у ЕУ пуно ствари се промијенило, тако да удружења, вијећа, институције, па и црква морају бити свјесни да се не могу стално ослањати на донације из локалног, регионалног и државног буџета, већ се морају писати пројекти према ЕУ.

Постоје средине и подручја гдје је разлика етничког састава становништва веома уочљива. Конкретно то су подручја општина Сирач и Ђуловац. На тим подручјима било је ратних збивања и ту су живјели углавном Срби. Кључни проблем је што држава ту није одрадила свој дио посла, а преузела је обавезу, и финансијску и кроз предприступна поглавља приликом уласка у ЕУ.

Жупанија заједно с општинама помаже у мањим санацијама и помоћи око одржавања путева и цеста, а што се тиче струје то је знатно боља ситуација, јер готово да и нема подручја гдје не постоји електрфикација и мрежа.

Сваке године наша вијећа традиционално на подручју жупаније организују и одржавају разне културно-умјетничке програме и прославе, нпр. *Спасовска недјеља* у Дарувару, *Сусрети у Мославини* – Гарешница, *Смотра дјечјег стваралаштва* у Гарешници, *Дани српске културе* у Бјеловару, *Прослава Видовдана* у Грубишином Пољу, *Имсовачки сусрети* у Дарувару, *Светосавска академија*... Никада нисмо имали забиљежен нити један међунационални инцидент.

ЗА ОДУЗЕТ ОБЈЕКАТ СПЦ ДОБИЛА 200.000 ЕВРА

СПЦ располаже великим бројем сакралних објеката који се налазе у рушевном или оштећеном стању, тако да је тешко наћи толики новац да би се обновили и поново били у функцији. У градовима гдје има народа цркве функционишу и имовина им је под надзором. Недавно смо имали случај у граду Дарувару гдје је СПЦ обештећен за један објекат који им је одузет и додијељен Црвеном крсту, па је држава исплатила око 200.000 евра за тај објекат. Постоји и још неколико случајева који су у судском процесу и за које очекујемо повољан исход. Другим ријечима ствари се нормализирају, али јако споро.

СМИШЉЕНО ОДУГОВЛАЧЕЊЕ ПРОЦЕСА

Више фактора је утицало на повратак људи. Обнова није у цјелости завршена јер држава није испунила своју обавезу. Усудио бих се рећи да је то циљано и смишљено да се одуговлачи дуги низ година како би људи одустали, умрли или на било који други начин изгубили своја права. Закони, рокови, услови смишљено се мијењају и у шуми папира и бирократије коју људи не стигну да прате често не успију прикупити „потребну" документацију, док мањи број који то уради добије рјешење те напокон потпише уговор, па чека и по неколико година на материјал, станарско право... Листе приоритета се стварају, а онда се по њима не ради. Проблем је што се сваке године све мање финанцијских средстава предвиђених буџетом.

ГОРАН ЛАБУС, ЗАМЈЕНИК ГРАДОНАЧЕЛНИКА ПАКРАЦА

Родитељи су у заблуди око српског

На подручју Града Пакраца примјењује се *Модел Ц* наставе у Основној школи *Браћа Радић*. Наставу похађа 14 ученика. Овај програм се одвија несметано. Од ове године на подручју Града Пакраца почела је и настава православне вјеронауке за 12 ученика.

Родитељи имају и даље предрасуде о учењу матерњег језика своје дјеце. Као разлог највише се истиче преоптерећеност наставом. Дио родитеља има погрешан став, јер сматра да је начин њихове интеграције прихватање свих стандарда већинског народа. На тај начин најчешће се избјегава учење матерњег језика и писма. Тој категорији родитеља најтеже је објаснити смисао за изучавање језика, писма и обичаја српске мањине.

Међуљудски односи и стање безбједности нису проблем. Обични људи су своје проблеме давно ријешили за разлику

од политике и функционишу заједно. Економска преспектива на подручју Пакраца није ружичаста, нема нових инвестиција, а средства од апликација ЕУ су на чекању. Дио тих средстава намијењен је и обнови или ревитализацији инфраструктуре на подручју гдје махом живе Срби.

Имовина Срба је на мети лопова. Заштита од тих појава је превентивно дјеловање полиције на идентификовању сумњивих особа

У Пакрацу је сједиште Епархије пакрачко-славонске. Град је помогао чишћења двију православних светиња у селу Торањ и селу Драговић.

Овдје дјелује Градско вијеће српске националне мањине, а постоји Жупанијско вијеће српске националне мањине. СКД *Просвјета*, које има пододбор у Пакрацу, окосница је културних догађања Срба на подручју градова: Пакрац, Липика и Пожеге.

Већ дуже вријеме на подручју Пакраца, гдје Срби нису већина, све свјетовне и вјерске празнике припадници српске заједнице неометано прослављају уз све чешће учешће Хрвата, Чеха, Мађара итд.

ИНФРАСТРУКТУРА

У посљедње вријеме ради се озбиљније на санцији путева, копању канала и одржавању водовода. Пакрац, иако недовољно, више него прије улаже у санирање инфраструктуре. У буџету постоји ставка за одржавање сеоских водовода који су законски ван система, јер по правилима ЕУ у држави може бити само један дистрибутер.

СКД *ПРОСВЈЕТА* ДАЈЕ НАДУ ДА ЋЕ БИТИ БОЉЕ

Најновије промјена на челу СКД *Просвјета* и то на начин да је за предсједника изабран (Синиша Љубојевић) млад, неоптерећен човјек, мимо воље најјаче политичке странке, даје наду да ће људи препознати заблуду и убудуће дати глас неоптерећеним српским кадровима, који ће на високом нивоу моћи равноправно са хрватским партнерима испреговарати рјешење стварних проблема Срба у Хрватској. Ако ће тај приступ захтијевати и формирање још једне озбиљне политичке странке, не треба нити од тога бјежати. Политички плурализам није лоша ствар.

ДАРКО КАРАНОВИЋ, ВИЈЕЋЕ СРПСКЕ МАЊИНЕ БЈЕЛОВАРКО-БИЛОГОРСКЕ ЖУПАНИЈЕ

Наша је трагедија што млади људи мијењају свој национални идентитет

Срби у овој жупанији имају жупанијско вијеће, Вијеће српске националне мањине у градовима: Грубишино Поље, Бјеловар, Гарешница и Дарувар и општинама: Сирач, Дежановац, Ђуловац и Велика Писаница. Српске представнике имамо у општинама: Шандровац, Иванска, Велики Грђевац и Штефање. Постоје пододбори СКД *Просвјета* у Гарешници и Дарувару.

Нити једна странка без српског предзнака не афирмише нашу заједницу, нити показује интерес. Стога су институције са српским предзнаком залог нашег опстанка. Нажалост, и на наредним парламентарним изборима велике странке (СДП, ХДЗ) имаће на листама „своје" Србе. Поново ће мали број Срба изаћи на мањинску листу и тако бирати своје представнике у парламенту.

Имамо изузетан однос са Амбасадом Србије у Загребу и традиционалне блиске односе са општинама Варварин и Житиштеу Србији. Захваљујући амбасади Жупанијско вијеће српске националне мањине прошле године је добило 500 кесица сјеменског кукуруза подијељеног по утврђеним критеријумима.

СИНИША ЉУБОЈЕВИЋ ИЗАЗИВА СУКОБЕ

Нови предсједник СКД *Просвјета* Загреб Синиша Љубојевић не показује интерес ка заједништву, већ својим потезима изазива сукобе. Нпр. на Извјештајно-изборној конференцији СНВ били су присутни представници привредника, СДСС, Српске православне цркве, али први пут није било никога из *Просвјете*.

ОРАХОВИЦА

Према резултатима пописа из 2011. у граду Ораховица живи 5.304 становника, од чега је 487 или 9,18% Срба

ОКУЧАНИ

Према резултатима пописа из 2011. у општини Окучани живи 3.447 становника, од чега је 716 или 20,77% Срба

С. БРОД

Према резултатима пописа из 2011. у Славонском Броду живи 59.141 становника, од чега је 1.156 или 1,95% Срба

Н. ГРАДИШКА

Према резултатима пописа из 2011. у Новој Градишки живи 14.229 становника, од чега је 662 или 4,95% Срба

ПОЖЕГА

Према резултатима пописа из 2011. у граду Пожега живи 21.046 становника, од чега је 3. 130 или 14,87% Срба

СРПСКО КОЛО 2 ЗАПАДНА КРАЈИНА ИНТЕРВЈУ ВЛАДИКА АТАНАСИЈЕ
СРПСКО КОЛО 3 СЈЕВЕРНА ДАЛМАЦИЈА ИНТЕРВЈУ ВЛАДИКА ФОТИЈЕ
СРПСКО КОЛО 4 ЛИКА И ГОРСКИ КОТАР ИНТЕРВЈУ ВЛАДИКА ГЕРАСИМ
СРПСКО КОЛО 5 БАНИЈА ИНТЕРВЈУ МИТРОПОЛИТ ПОРФИРИЈЕ
СРПСКО КОЛО 6 КОРДУН

Претходне бројеве можете наћи на сајту Савеза Срба из региона www.ssr.org.rs Уколико желите штампано издање позовите број 021 6613 600

ИГОР ПАВКОВИЋ, ЗАМЈЕНИК ЖУПАНА ВИРОВИТИЧКО-ПОДРАВСКЕ ЖУПАНИЈЕ

Долазак владике Јована буди наду

На подручју Вировитичко-подравске županije, која обухвата старе предратне општине: Вировитица, Подравска Слатина и Ораховица, према посљедњем попису живи 84.000 становника, од чега је 5.144 Срба. Разлози овог демографског пропадања су искључиво економске природе, па се радно способно становништво исељава у веће градове или у приморје, а у посљедње двије године велики је одлив становништва према Њемачкој, Ирској и другим земљама ЕУ.

Прије рата, по попису 1991. године на нашем је подручју живјело 22.000 Срба који су пред ратним дејствима пред крај 1991. избјегли преко Босне у Србију, а врло мали број се вратио.

Родитељи не желе да се њихова дјеца издвајају од својих вршњака, али већина њих научи ћирилицу у домовима. У граду Слатини је у току формирање СКД *Просвјета*, које има као један од циљева и покретање допунске школе на српском језику и ћириличном писму, по узору на школе у западној Европи и Америци.

Масовни повратак у цијелој западној Славонији је изостао из разлога што је народ избјегао 1991. године, а први повратници су се тек могли вратити 1999. У тих осам година уништено је све од стамбених и привредних објеката до комплетне инфраструктуре (ел. водови, водоводи, мостови…). Ми смо се враћали на потпуно уништену земљу.

Спорадично повратак траје и даље, они који су се одлучили на повратак у овим околностима били су ријешени да остану и опстану на својим огњиштима, тако да је врло мало њих поново отишло у неке друге крајеве. Сваки радно способан повратник или је развио своје пољопривредно газдинство или се запослио у некој од пилана.

Формално правни статус СПЦ је добар и Црква у народу ужива све већи углед, нарочито доласком епископа Јована, који је цркву максимално приближио народу. Народ се у посљедњих неколико година све више приближава и окупља око цркве. Нпр. у Слатини је прије пет година било 130 православних домова, данас их је 230, са тенденцијом даљег раста. Само на подручју Вировитичко-подравске županije СПЦ чека на поврат неколико стотина хектара пољопривредног и шумског земљишта. Повратом ове вриједне имовине црква би стекла економску независност и могла би кренути у снажнију обнову.

Срби у Славонији су препознали да су СДСС и СНВ једине институције у Хрватској којима је једина брига добробит српске заједнице у Хрватској. Све друге опције су само борба за личне привилегије, а преко леђа властитог народа и то бирачи у све већој мјери примјећују и сарадња на изборима са таквим „опцијама" била би чиста грешка и политичко самоубиство.

Што се тиче странака већинског народа за које Срби гласају, њима није у програму очување наше заједнице и ми за њих нисмо битни, али наш народ жели да учествује у креирању државне политике и на тај начин мисли да у у томе дјелимично успијева. Разлог томе је што Срби у Славонији у посљедњих шест вијекова никад нису били национална мањина, већ пуноправни народ са свима осталима, који су у Славонији живјели и сматрамо, и даље, иако смо сад обесправљени, да је наш задатак првенствено очување државе, тек онда наше заједнице, што у овим околностима није најбоље рјешење.

СЕДАМ СРПСКИХ СЕЛА НЕМА АСФАЛТ

У нашој županiji још осам села нема асфалтни пут, а од тога у седам Срби чине већину. На сву срећу прије пет година успјели завршити смо реелектрификацију на подручју цијеле županije тако да сад свака кућа има приступ електричној енергији. Преко 90% домаћинстава има и приступ водоводу. Највећи проблем је комуникација телефоном и интернетом. У повратничком подручју није уведена фиксна телефонска мрежа, док мобилна телефонија не покрива сигналом то подручје.

ПОТРЕБНА ЕКОНОМСКА, А НЕ ХУМАНИТАРНА САРАДЊА

Сарадња са матичном државом није задовољавајућа. Неколико пута годишње преко Комесаријата за избјеглице стигне нешто хуманитарне помоћи, али сарадњу би требало подићи на економски ниво. Када би Србија нашла начина и усмјеравала своје предузетнике да покрећу послове на подручју Хрватске, а то значи и ЕУ када би они запошљавали Србе који овдје живе, тек то би био прави гарант опстанка и останка у Срба у Славонији.

ДУШАН НОГИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ВИЈЕЋА СРПСКЕ МАЊИНЕ БРОДСКО-ПОСАВСКЕ ЖУПАНИЈЕ

Достојанством надвладати све муке

У нашој županiji одавно је тренд повратка завршен. Повратници су људи старије животне доби, а млади људи немају посла, па самим тим ни мотива за останак. Некако је и даље најважнији задатак да људима вратимо вјеру у живот и достојанство.

Људи су преживјели свашта и даље су оптерећени догађајима од прије 20 и више година, из страха, пуно наших људи не желе да се изјасне као Срби. У бројкама данас овдје живи мање оде 4.000 људи који су се изјаснили као Срби што је мање од 5%.

Интерес за повратак се појавио од 1998. Године. Међутим Хрватска је формиарала Агенцију за промет некретнина, чији је задатак био откуп српских кућа. Они који су у њих били привремено усељени били су заштићени, правни процеси поврата имовине трајали су јако дуго и наши људи нису имали други избор него да продају имовину врло често у бесцијење. Срби никад од државе нису могли да добију кредит за обнову куће, док се на другој страни Хрватима давао кредит и за рушење српске куће и градње поптпуно нове. Инфраструктура је на овим просторима веома солидна, али страх је јачи. Недавно сам од свештеника сазнао да је 30 српских домова закључано док у 60 живи тек по један члан домаћинства.

Ипак, ми не губимо вјеру. Први пут након 1941 године ове године је одржана *Светосавска академија* у Градишки и Славонском броду. Од ове године славимо и крсну славу жупанијског вијећа и то Светог Василија Острошког и Тврдошког.

Одржали смо двије књижевне вечери. Једна је била посвећена Бранку Радичевићу који је и рођен у Славонском Броду, док је друга била посвећена Бранку Ћопићу. У Окучанима смо обиљежили помен на дан страдања наших људи у *Бљеску* пред великим бројем вјерника.

У ВРБОВЉАНИМА И ГРЕЂАНИМА СРБИ СУ ВЕЋИНА

Веома је значајно што смо обновили споменик у Грођанима. Он подсјећа на 12 дјечака који су чували сеоску стоку, а које су усташе звјерски побиле 8. маја 1944. године. Циљ нам је да се ово село обнови. У 80 домаћинстава данас ту живи 120 људи. Врбовљани и Грођани су два највећа села у којима живе Срби. Налазе на Лоњском пољу које је познато по ловиштима. Поред тешких услова за рад у пољопривреди суочавају се са штетама које причине дивље свиње по њиховим њивама. На територији ових села ловишта нису ограђена, што није пракса на другим мјестима, па често долазе у сукоб са ловцима. Било је и физичких насртаја.

СИНИША МАРТИНОВИЋ, ЗАМЈЕНИК НАЧЕЛНИКА ОПШТИНЕ ОКУЧАНИ

Вратили се они који нису имали куд

У општини Окучани је од 2013. године уведен српски језик и вјеронаука по *Моделу Ц*. Родитељи су у почетку показали одређену забринутост, па је било проблема због покушаја да се настава не реализује. На крају смо успјели и ево већ четврту годину ученици присуствују настави.

Наши људи се враћају у врло малом броју и углавном се ради о становништву лошијег финансијског статуса који притиснути проблемима немају другог излаза. Економске перспективе нема, јер је привредна ситуација на подручју читаве Славоније изузетно лоша и тешка. Што се тиче имовине прогнаних Срба, она је на вјетрометини и честе су крађе.

У Бродско-посавској županiji општинских вијећа има свега три и то су сва на подручју Окучана (Окучани, Драгалић и Стара Градишка), а градских само два (Нова Градишка и Славонски Брод) и у општини Горњи Богићевци имамо представника српске националне мањине. Што се тиче СКД *Просвјета* једини присутан је пододбор Окучани, који је тренутно у тешкој ситуацији.

Општинска и градска Вијећа интензивно раде на очувању националног идентитета спроводећи разне активности везане за промоцију српске националне мањине. На подручју општине Окучани ни у једном селу Срби не чине већину. Инфраструктура је овдје давно изграђена, сад се углавном ради на њеном побољшању.

ВСНМ општине Окучани сваке године обиљежава своју Крсну славу (Свети Димитрије), Бадњак и Божић, Светог Саву, Васкрс и Велику Госпојину, битне датуме везане за НОБ и још низ разних догађања.

МЛАДЕН КУЛИЋ, ПРЕДСЈЕДНИК ВИЈЕЋА СРПСКЕ НАЦИОНАЛНЕ МАЊИНЕ У СЛАТИНИ

У Слатини уништено 140 српских кућа

Овдје нема шансе за опстанак уколико не буду функционисали односи Србије и Хрватске. Не постоји свијест о проблемима мањине.

Међутим, некада и сами себи чинимо штету. Недавно је од 20 županijских вијећа 16 потписало Договор о приступању Координацији СНВ Загреб. Покушавамо да заједнички дјелујемо и свуда гдје је то могуће формирамо вијећа српске националне мањине.

Услов да се фомирају општинска вијећа националних мањина је 1,5 % или више од 200 припадника једне националне мањине. Тамо гдје је тај број мањи имамо право на представника мањине. У овој županiji само Срби имају вијеће, док у општини Градина и

Мађари имају представника. На нивоу županije представнике имају Албанци, Мађари и Чеси, али нико као Срби.

Покушавамо да попишемо сву уништену имовину, па тако за град Слатину знамо да је уништено око 140 српских кућа, док се 13 Срба са подручја Слатине води као убијено или нестало. Са подручја Вођина, који је некад био у саставу Српке Републике Крајине, нестало је 110 лица. Донијели смо закључак да се на нивоу цијеле županije попише сва уништена српска имовина.

Први егзодус на овим просторима десио се 13. децембра 1991. (Грубишино поље, Дарувар, дијелови вировитичке, ораховачке и пожешке општине све до Пакраца) Дијелило нас је свега 19 дана до потписивања сарајевског споразума, када би можда судбина цијелог овог подручја била другачија. Некад је сваки пет Срби становник био Србин, данас смо пали на 6%. Ипак, не дамо се, недавно смо, 17. јуна прославили нашу крсну славу, Светог Георгија (Богића). У пуној сали промовисана је књига Јелене Радошевић *Очи памте.*

РАНКА МИЛОЈКОВИЋ, ВИЈЕЋЕ СРПСКЕ МАЊИНЕ У ДРАГАЛИЋУ

Осуђени смо на чекање

У општини Драгалић имамо тек седморо српске дјеце која иду у основну школу, па нема ни законских могућности да се школују по програму предвиђеном за националне мањине. Све мање људи враћа се у своје домове зато што је процес обнављања и повратка изгубљене имовине веома спор. И сама сам у том процесу, 17 година чекам стамбено збрињавање, које још нисам остварила.

У мом селу Медари прије годину дана, 1. маја 2015, повратнику Душану Митровићу, који се бави узгојем коња, запаљено је 1.000 бала сијена. Никада му нико није надокнадио штету. Исто тако прошле године је разбијен новопостављени крст у дворишту парохијског дома, такође починилац до дана данашњег није откривен.

» Разбијен крст у дворишту парохијског дома у Драгалићу

ЏАКУЛА НИЈЕ ХТИО ДА ПРИЧА

У жељи да нашим читаоцима предочимо што јаснију слику данашњег живота у западној Славонији, позвали смо и Вељка Џакулу.

У неформалном телефонском разговору Џакула је изнио низ занимљивих података, али није хтио да пристане да говори за медије из Србије.

– Све што сам хтио да кажем јавности у Србији рекао сам у емисији *Голи живот* на *Хепи* телевизији.

Послали смо питања и Станиши Жарковићу који нам је обећао одговоре, али до закључења овог броја нису стигли.

ПРОМОЦИЈЕ ЗБОРНИКА РАДОВА *РСК-ИСТОРИЈСКИ И ГЕОПОЛИТИЧКИ УЗРОЦИ...*

9. 6. 2016. У Дому војске Србије у Новом Садује одржана је промоција Зборника радова *РСК-историјски и геополитички узроци формирања, окупација и посљедице*. Учесници су били др. Момчило Диклић, научни савјетник у Институту за европске студије; др. Момчило Суботић, научни савјетник у Институту за новију историју, проф.др. Петар Милосављеиђ из Покрета за одбрану србистике и пуковник Мирко Радаковић, предсједник удружења *Крајишки привредник* и члан Одбора за одбрану неосновано оптужених Крјаишника.

16. 6. 2016. Промоција истоименог зборника одржана је Градској библиотеци у Панчеву коју су организовали Крајишки демократски форум и Удружење Срба из Репубике Српске и Републике Српске Крајине. О зборнику су говорили проф. др. Милорад Опсеница, предсједник Фондације Крјаишки културно-информативни центар, др. Момчило Диклић, др. Момчило Суботић, историчар Милан Мркела из Крјаишког деморкатског форума и Мирко Радаковић.

17. 6. 2016. Промоција овог зборника одржана је у парохијском дому у насељу Бусије (општина Земун) коју је организовала Коалиција удружења избјелгица и Удружење миграционих грађана из Бусија. О зборнику су говорили др. Момчило Диклић, др. Момчило Суботић, генерал Милисав Секулић и Мирко Радаковић. Присутнима су се обратили Миле Шапић, Јован Вученовић и народни посланик Миодраг Линта. Промоција у парохијском дому је одржана поводом обиљежавања Свјетског дана избјелгица. Зборник је настао као резултат научног скупа одржаног 20. децембра 2016. године у организацији удружења *Крајишки привредник* и Фондације *Крајишки културно-историјски центар*. На промоцији су наступили чланови Удружења *Ђиро Личка Калдрма Дрвар* који су отпјевали неколико крајишких пјесама.

ПРОМОЦИЈА *ИСТОРИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ*

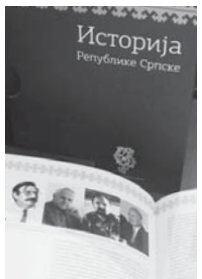

Двојезично, српско-енглеско издање *Историја Републике Српске* двојице аутора др Ненада Кецмановића и др Чедомира Антића, представљена је премијерно требињској публици, након што је прво издање на српском језику изашло у октобру прошле године.

– Наша тема у ствари почиње са старијим каменим добом, а завршава се са пресудама Радовану Караџићу и Војиславу Шешељу, где је Република Српска највреднији плод наше националне политике у целом 20. веку – рекао је промовишући књигу један од аутора, историчар др Чедомир Антић.

Пратећи покушаје државотворног самоорганизовања прекодринских Срба вијековима уназад, од босанске државности проистекле из оквира раније српске државности, преко црквено-школских аутономија и аутономија за које су се Срби борили у устанцима против окупатора, књига описује и деведесете године прошлог вијека када је на развалинама СФРЈ створена Република Српска. **СЛОБОДНА ХЕРЦЕГОВИНА**

ПРОМОЦИЈА НОВОГ РОМАНА БИЉАНЕ ПОПОВИЋ *СЕЋАЊЕ НА ПОМОРАНЏЕ*

9. 6. 2016. Представљањем романа Биљане Поповић *Сећање на поморанџе – увод у драму* у Београдском драмском позоришту у Београду поново је покренута тема српских крајишких породица и њихових судбина на просторима бивше Југославије. Смештена у оквире старих породица Босанске крајине, прати три епохе живота великих породица и жена које су биле њихови стубови.

– Ова прича рођена је много пре него што су се родили људи који су родили мене. Причала се сама, стварајући тако реч по реч сложено ткање повезаних судбина неколико генерација. Прожимана лепотама рађања деце, ужасима умирања и страдања, растанцима и невероватним сусретима, путовањима и враћањем, створила је себе кроз вечну жену приповедача, гласника и тумача – записала је Биљана Поповић.

Београдско драмско позориште ће на јесен представити публици драму урађену по овом делу, о којем су на промоцији говорили директор БДП-а Слободан Ћустић, а одломке су читали драмски уметници Биљана Ђуровић и Милорад Дамјановић.

Роман је представљен и у Челареву, а књижевне вечери се припремају у Новом Саду, Великим Црљенима, Бачком Петровцу и другим градовима Србије. Књига се може поручити поузећем на број +381 65 664 11 47 или путем мејл адресе *beogradbiljana@gmail.com*.

24. ЈУН 2016. ДАН СЈЕЋАЊА НА ЈАДОВНУ У ОРГАНИЗАЦИЈИ СРПСКОГ НАРОДНОГ ВИЈЕЋА

Нове генерације не смију да носе терет наших предака!

Ове године окупљени на Дану сјећања на Јадовну позвали су на хрватску државу и друштво да буду посвећени у изношењу пуне истине о узроцима, размјерима и посљедицама трагедије, која се догодила у љето 1941. на подручју распрострањеном од велебитских јама до пашке пустоши. У организацији Српског народног вијећа (СНВ), Координације жидовских општина РХ, Епархије Горњокарловачке и Савеза антифашистичких бораца и антифашиста РХ (САБА РХ), комеморативни скуп започео је парастосом и кадишем крај Шаранове јаме, једног од најпознатијих стратишта Комплекса логора Госпић–Јадовно–Паг.

– Можда би на овом мјесту требало ћутати, препустити се мислима и покушати дати одговоре на безбројна питања. Међутим, не смијемо да ћутимо о догађајима који су се догодили како овдје, тако и на осталим стратиштима – казао је Фрањо Хабулин, предсједник САБА-е, и подсјетио на десетине хиљада убијених у љето 1941:

– У НДХ су злочине већином починиле особе васпитане у клерофашистичком духу. У акцијама формирања усташких јединица учествовали су и поједини свештеници, о чему постоје бројни докази. Нису се устезали убијати људе друге вјере, нације и расе, или људе другачијег мишљења. Како иначе објаснити да су се само у пар дана по успостави НДХ зарођала масовна убиства Срба, Јевреја, Рома и комуниста. И данас имамо оне који истичу само вјеру, націју и породицу као највише вриједности. И данас појединци и групације бране злочинце и злочине, иако о том времену и почињеним злочинима знају само из пропаганде и вјероватно из приче њихове родбине. Они нападају Јосипа Броза Тита и партизане, антифашисте као ратне злочинце. Али морају знати да би без Тита и политике коју је водио кроз НОБ судбина и Срба, Хрвата и других народа изгледала битно другачије – казао је Хабулин и позвао на осуду ревитализације фашизма и одупирање злу које нам може донијети катастрофалне посљедице.

Милорад Пуповац, предсједник СНВ-а, подсјетио је да су злочини у Јадовну, као и на многим другим мјестима, почињени у име нације:

– Окупили смо се и ове године да се супротставимо политици заборава и негације од стране оних који би задњи требали говорити о томе што треба заборавити и негирати, а што не. Али они мисле да то могу. Ја их позивам нека дођу на ово мјесто, нека с нама подјеле тугу и сјећање и нека чују и осјећају оно што и ми. Као и прошлих година нисмо се окупили зато да бисмо судили јер након овога злочина ја не знам који је то човјек, која је то власт, свјетовна или црквена, која може или која би имала храбрости да каже: „На мени је да судим.” Свако од нас и свако ко је у прилици да суди у име неке моћи, власти, политике или државе би се требао упитати у име чега то ради. Али данас такве свијести нема у нашој земљи – рекао је Пуповац.

– Окупили смо се овдје не зато да би некога кривили, а прије свега да не бисмо кривили оне који кривицу не требају носити, а то су недужни и посебно нове генерације. Терет њихових очева или дједова, терет наших очева или дједова не смију носити генерације које долазе послије нас. То је могуће једино тако уколико ћемо све њих растеретити тиме што ћемо се на овом и сличном мјесту поклонити и покајати. Али ни покајања, нити жаљења, ми не чујемо, осим оних који припадају истом кругу жртава: Жидови, Роми, Срби и антифашисти. Данас је важније да се уљепша прошлост, него да се с њоме суочи. Зато свједочимо ревизионизму у којем сјећања на жртве има све мање, а настојања да се окривљује оне који су учинили све да усташки злочин не буде потпун све више – казао је Пуповац и подсјетио да је у логору Јадовно убијено седамдесетак свештеника и двојица владика Српске православне цркве.

– Тога се посебно треба сјетити у времену када се много говори о светости и посвећењу. На нама није да судимо је ли то право или није, али на нама је да кажемо да би они који негирају ово мјесто, релативизују његову страхоту и заобилазе га требали размислити о којој и каквој светости говоре – истакао је предсједник СНВ-а и додао да се на мјесту усташког логора окупља како би се супротставило онима који желе оспорити право на туговање. **ПОРТАЛ НОВОСТИ**

КРАУС: ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ И НИКАДА НЕ ПОНОВИ

Огњен Краус, предсједник Координације жидовских општина, поздравио је све који су имали потребу обиљежити 75-годишњицу оснивања првог логора смрти у НДХ, државе која је од самог почетка дјеловала на расним законима.

– У овом логору, који је дјеловао свега неколико мјесеци, побијено је на хиљаде и хиљаде невиних људи јер су били другачији, друге националности, вјере или политичког увјерења. Одајемо почаст и сјећамо се невиних жртава у присуству пријатеља, припадника породица жртава овог логора. Положили смо вијенац уз молитву и пијетет свим жртвама овог логора и усташког режима уз једну једину мисао: да се не заборави и више никада не понови – истакнуо је Краус.

ДЕЛЕГАЦИЈЕ 6. ЛИЧКЕ НА КОМЕМОРАЦИЈИ

Као и свих претходних година и 2016. године, делегације удружења бораца, потомака и поштовалаца НОР-а, 6. Личке дивизије *Никола Тесла* и 35. Личке ударне дивизије, из Београда од три члана (вође делегација били су Ј. Орловић, Ј. Радаковић и Ј. Корица), у оквиру дводневне посјете Лици (24/25. јуна) посјетила је и мјесто Јадовно, гдје је присуствовала комеморативном скупу, положила вијенац и одала пошту свим жртвама Логора Јадовно (код Шаранове јаме). Као и много пута до сада, КИРС је и овог пута подржао удружење у реализацији истих или сличних активности и омогућио ову посјету, због чега се и овим путем захваљујемо!

БЕЗ ПРЕДСТАВНИКА ДРЖАВНОГ ВРХА ХРВАТСКЕ

Представници државног врха ове године нису били позвани на комеморативни скуп одлуком организатора, јер се као и у Јасеновцу желио изразити протест против њиховог односа према холокаусту и геноциду почињеном у Другом свјетском рату. Поред потомака жртава, бројних активиста из антифашистичких и мањинских организација, скупу су присуствовали Александар Толнауер, предсједник Савјета за националне мањине РХ, делегација Амбасаде Републике Србије у Хрватској на челу с амбасадорком Миром Николић, саборски заступник СДСС-а Миле Хорват и Никола Лалић, дожупан Личко-сењске жупаније.

Добро дошли у центар српске духовности!

СТЕВАН КАЗИМИРОВИЋ
ПРЕДСЈЕДНИК ОПШТИНЕ ИРИГ

» Опште је познато да се на територији наше општине налази осам манастира. То је непроцјењиво благо. Велико је охрабрење што се стално отварају нове винарије. То ће ове години бити случај са Ривицом, а У Гргетегу ће ускоро почети да се гради винарија већих смештајних капацитета

Опште је познато да се на територији наше општине налази осам манастира. То је непроцјењиво благо. Велико је охрабрење што се стално отварају нове винарије: то ће ове години бити случај са Ривицом, а у Гргетегу ће ускоро почети да се гради већа винарија са смештајним капацитетима

Можда по броју становника није велика, али по свом духовном и културном насљеђу, општина Ириг спада у ред најзначајнијих средина у Србији. Од 16 манастира на Фрушкој гори, коју многи називају српском Светом Гором, чак осам се налази на територији ове општине. У престоници Фрушке горе отворена је и прва српска читаоница, а један од славник ученика чувене *Српске школе*, која је основана још 1735. био је и Доситеј Обрадовић. У његову част једна од традиционалних манифестација овог краја носи његово име. Српска школа у Иригу је своја врата још од оснивања отворила и за житеље других националности и религија, па је дух толеранције уткан у гене Ирижана.

У разговору за *Српско коло* Стеван Казимировић, предсједник општине Ириг, са поносом истиче управо ту особеност својих суграђана:

– Већинско становништво у Иригу је српско, негдје око 80%. Заједно са њима већ вијековима живе Мађари, Хрвати и Роми, док остали народи нису заступљени у великом броју као у другим војвођанским општинама. Код нас никад није било говора мржње и нетрпељивости. Поштујемо једни друге, идемо на славе и благдане, а толеранција је нешто што је одавно научено и што се подразумијева.

● **Један број наших људи из бивших југословенских република у Иригу нашао свој нови дом. У којој мјери су они утицали на развој општине и да ли су сачували своје коријене?**

– Општина Ириг је према званичном попису из 1996. године, пружила уточиште за 3.050 прогнаних лица. Неки од њих су отишли у иностранство, неки су се одселили у друге крајеве Србије, а код нас се скрасило њих око хиљаду. Вјерујем да у оквиру својих породица чувају и своје коријене, али за сада нису имали потребу да се организују у нека удружења. То су добри и вриједни људи који су се интегрисали у нашу заједницу и заједно са нама граде будућност за своју дјецу и потомке.

● **У оквиру регионалног стамбеног програма општина Ириг пружа помоћ за избјегла и прогнана лица. Како се одвија тај процес?**

– У оквиру регионалног социјалног програма Комесаријата за избјеглице и миграције Републике Србије, општини Ириг су одобрена средстава и ове године за реализацију три подпројекта и то: помоћ у грађевинском материјалу за завршетак изградње и побољшање услова становања (14 пакета), откуп сеоских кућа са окућницама (15 кућа), социјало становање у заштићеним условима (12 станова). Сва три подпројекта су у току, а завршетак реализације је планиран до краја 2016.године.

● **Поједине сремске општине направиле су велики искорак у привредном развоју. Докле се стигло са изградњом индустријске зоне у Иригу?**

– Индустријска зона 1 у Иригу је комунално опремљена и тренутно су издати сви слободни плацеви. Очекује се изградња три нова погона, а у склопу радне зоне ради *Плантен* ДОО Нови Сад за који можемо рећи да је најсавремени стакленик на Балкану. Ту су и ДОО *Масооп*і технички сервис, као и *Плантер* ДОО фабрика за прераду воћа и поврћа (некадашњи *Фруктал*). За индустријску зону 2 у Иригу је усвојен План генералне регулације, који је предуслов за почетак израде пројектно-техничке документације за комунално опремање и привођење њеној намјени, како би се плацеви привели намјени, а све у циљу привредног развоја општине.

3

хиљаде прогнаних Срба је током деведесетих година стигло у општину Ириг. Око хиљаду их је трајно остало да живи у престоници Фрушке горе, која осим духовног богатства дарује и добро вино

● **У претходном периоду били смо свједоци лоше комуникације између локалне и покрајинске власти. Након ових избора шта могу да очекују грађани Ирига? Који ће бити Ваши приоритетни задаци?**

– Искрено речено, ми смо мала општина и не можемо ући у велике инвестиције, али неке мање пројекте можемо подржати, посебно ако се односе на развој пољопривреде и туризма. Почели смо са уређивањем дивљих депонија у околини Ирига и Врдника. Нажалост, у школе и школске зграде дуго се није улагало. Тренутно радимо замјену постојећег котла са котлом на биомасу-пелет основне школе у Врднику. Завршили смо прву фазу радова на згради врдничке *Касине*, која је споменик културе, под заштитом државе и почињемо другу фазу радова завршетак грађевинских и увођење гријања. Окончали смо санацију фасаде иришког Дома здравља, санација родне кће Борислава Михајловића Михиза у Иригу (прва фаза) и изградњу бициклистичко-пјешачке стазе Ириг–Хопово. За двије године ћемо завршити постављање комплетне јавне расјвете на територији општине. У питању је лед-расвјета, чиме ћемо допринијети великом смањењу утрошка енергије, а тренутно радимо пилот пројекат замјене живиних са лед свјетиљкама у дијелу насеља Врдник.

● **Да ли добро вино и велики духовни потенцијал могу да допринесу развоју туризма?**

– Наравно да могу. Ми ћемо љепшу будућност осјетити тек за коју годину, процватом винског, етно и вјерског туризма. Наше снаге ће бити усмјерене у том правцу, као и у развој пољопривреде и виноградарства. Имамо све услове, природне и климатске, да гајимо оптимизам. Јер у тим областима све је још у развоју, али охрабрују улагања у њих. Од туризма тек очекујемо већа средства. Посебно ћемо се трудити да развијамо вјерски туризам. Јер опште је познато да се на територији наше општине налази осам манастира. То је непроцјењиво благо. Иначе, требају нам објекти, да људе задржимо по неколико дана код нас. У том склопу велико је охрабрење што нам се стално отварају нове винарије. То ће ове години бити случај са Ривицом, у Гргетегу ће ускоро почети да се гради већа винарија са смјештајним капацитетима. Имамо и потенцијалног инвеститора који жели да се почне изградња хотела у Крушедол Прњавору.

● **Врло често помињано је улагање у путну инфраструктуру на територији општине Ириг. Шта реално грађани могу да очекују у наредном периоду?**

– Непрестано мислимо на изградњу обилазнице око Ирига, о чему се прича већ годинама. На подручју наше општине већ овог момента може да се крене са радовима, нарочито са изградњом тунела, што би ускоро требало и да услиједи. Остало је још да се види на који ће начин бити, као дио те трасе, ријешена обилазница око Ирига. Као локална самоуправа опредијелили смо се, прије свега, на уређење атарских путева. Релативно малим средствима можемо помоћи нашим пољопривредницима да имају лакши приступ својим парцелама. Кад је ријеч о путној инфраструктури, потребно је да се дуж цијеле општине уради државни пут другог реда. Имамо чврсто обећање из Министарства саобраћаја и *Путева Србије* да ће се радити пут од Ирига до Врдника, а с обзиром да је у Врднику и бања, не треба говорити од коликог је то значаја.

ДОБИТНИК *МЕДАЉЕ РАДА*

Стеван Казимировић је рођен 16. марта 1958. године у Руми. Основну школу завршио је у Иригу, а гимназију у Руми. Још као средњошколац учествује у друштвеном раду општине Ириг: у спорту, култури и омладинској организацији. За допринос развоју културе, спорта и рада са младима одликован је савезним одликовањем, *Медаљом рада*. Дванаест година радио је на пословима референта у Секретаријату народне одбране општине Ириг, а од 1995. запослен је у Мјесној заједници Ириг, на пословима управника Дома културе. У периоду од 1992. до 1995. године био је предсједник Савјета МЗ Ириг. Од 2008. до 2012. године налазио се на функцији замјеника предсједника Скупштине општине Ириг. Један је од оснивача *Друштва Ирижана* и један од иницијатора *Пударских дана* и *ФЕДАС-а*.

РАЗВИЈЕНА ПРЕКОГРАНИЧНА САРАДЊА СА ХРВАТСКОМ

Учврстили смо културно-спортску и туристичку сарадња са Дрваром (БиХ), и успоставили прве привредне контакте. Једна фирма из наше општине започела је са изградњом погона у Дрвару. Такође имамо добре контакте са Хрватском. Остварили смо прекограничну сарадњу са Општином Илок на тему развоја рекреативног и винског туризма, као и са Општином Ђаково на тему развоја комуналне инфраструктуре.

» Раваница

» Старо Хопово

» Јазак

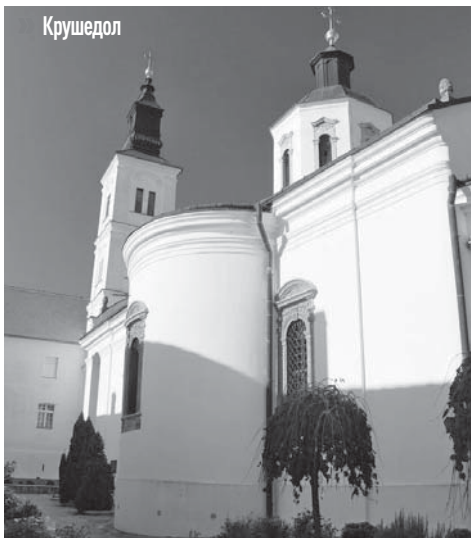

Крушедол

СЛУЖЕН ПАРАСТОС СРБИМА УБИЈЕНИМ НА МИЉЕВАЧКОМ ПЛАТОУ

21. 6. 2016. У Цркви Светог Марка у Београду служен је парастос Србима убијеним прије 24 године тј. 21. јуна 1992. године у нападу хрватске војске на Миљевачком платоу код Дрниша. Парастосу је присустовали представници Удружења Суза, чланови породица настрадалих Срба, народни посланик Миодраг Линта и други грађани. Након парастоса, присутни су положили вијенце и цвијеће на споменик погинулим Србима у ратовима деведесетих у Ташмајданском парку, недалеко од Цркве Светог Марка.
Тужан епилог овог мучког напада, који се одиграо пред очима Унпрофора био је 40 погинулих српских територијалаца, неколицина рањених и заробљених, а једино српско село у тој области Нос Калик срушено је до темеља и спаљено. По завршетку војничке акције започиње крвави пир хрватских војника – монструма. Они, умјесто да тијела погинулих врате породицама, наређују малобројним српским заробљеницима, под пријетњом смрти, да их бацају у крашку јаму у предјелу Љут, у близини засеока Бачић. Два мјесеца након агресије на Миљевачки плато, хрватске власти допустиле су експертској међународној екипи приступ лешевима српских војника. Идентификација је потрајала још два мјесеца, а упркос најсавршенијим методама, дванаест тијела остало је неидентификовано, те су покопани у заједничку гробницу на Новом гробљу у Книну, гдје се и данас налазе. За злочин на Миљевачком платоу нико није процесуиран.

СВЕЧАНА ВИДОВДАНСКА АКАДЕМИЈА

27. 6. 2016. У крипти Цркве Светог Марка у Београду, одржана је *Свечана видовданска академија* у организацији Удружења Срба Косова и Метохије из Београда.
Модератори академије били су: Верица Секирарски, предсједник Књижевне омладине Србије и Милица Јефтимијевић Лилић, књижевник и књижевни критичар.
Учествовали су: Протојереј-ставрофор Трајан Којић, потпредсједник удружења СКМ Драгослав Лазић; књижевници: Гојко Ђого и Јордан Ристић; пјесници: Никола Јовановић, Јасна Арбанас, Катарина Велишић, Хаџи Трајко Димитријевић и Нада Хаџи Перић; глумци: Драган Путић (Гњиланско позориште) и Аника Милићевић (Приштинско позориште), који су извели одломке из *Косовског боја*; пјевачи и музичари: Катарина Годић, Сандра Кончар, Душан Исаиловић и Драган Миличић, народни гуслар; умјетник Никола Лазовић и наша дивна Милена Миликић која је дочекивала госте онако како налаже прави српски обичај, уз погачу и со, обучена у народну ношњу Косовског поморавља.
Водитељ програма била је Александра Шаљић, глумица.

ВИДОВДАНСКО ВЕЧЕ СРБА СА КОСМЕТА

28. 6. 2016. Око 400 Срба са Косова и Метохије обиљежило је Видовдан у Хотелу *Престиж* у Београду. Ово дружење, под називом *Видовданско вече,* само је једна од манифестација које поводом Видовдана организује Удружење Срба Косова и Метохије у Београду.
Овим поводом Удружење је додијелило *Видовданску повељу* директору Канцеларије за Косово и Метохију Марку Ђурићу. Примајући, у име Ђурића, *Повељу* помоћник директора Канцеларије Петар Петковић (на слици) подржао је активности овог Удружења, наглашавајући потребу међусобне сарадње. Дружењу су, између осталих, присутвовали народни посланици Звонимир Стевић и Миодраг Линта, предсједник Комисије Владе Србије за нестала лица Вељко Одаловић и др.

11 ГОДИНА ЕМИСИЈЕ *ЗАВИЧАЈ*

7. 6. 2016. Радио емисија *Завичај*, чији је аутор познати новинар Сава Смољановић, доживјела је 557. издање. Намијењена прогнаним Србима Крајишницима ова емисија је на тај начин обиљежила 11 година свог постојања. Ова култна емисија први пут реализована је у јуну 2005. године. Емитовала се из студија Радија *Тројке* у Руми, затим из студија Радија *АС* из Шапца, из студија Регионалног Радија *Срема* у Руми, а од септембра 2013. емитер је Радио *Фрушка гора* из Руме. Емисију *Завичај* сваког уторка од 21.05 ч можете слушати можете пратити уживо и путем интернета ***www.radiofruskagora.com.***

РЕПОРТЕР *СРПСКОГ КОЛА* ПОСЈЕТИО ОСКРНАВЉЕНО ПРАВОСЛАВНО ГРОБЉЕ У ВИНКОВЦИМА

Ни мртви Срби немају мира

ПИШЕ: ПЕТАР КАРАНОВИЋ

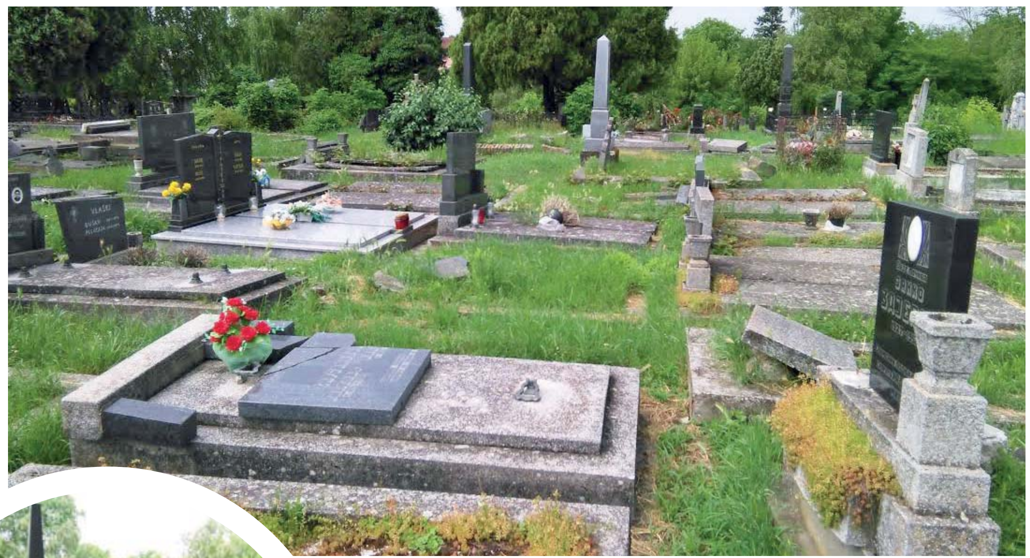

» Већ 25 година гробље стоји девастирано, полупано и исчекићано

Готово да нема мјеста у Хрватској гдје су живјели Срби, а да није уништено православно гробље. Такав је случај и на гробљу у Винковцима, гдје и данас мртвима не дају мира.

Српско православно гробље у Винковцима налази се у центру града у Улици Бана Јелачића. Основано је 1804. године и у вријеме старе Југославије проглашено је за културно добро. Гробље је девастирано, полупано и исчекићано и тако стоји још од 1991. године, када су процвјеталом хрватском националном бићу, поред живих, сметали и мртви Срби. Више од пола гробова на Винковачком српском гробљу уништено је! Невјероватно је да једна чланица Европске уније и до дана данашњег није узела за сходно да обнови православно гробље и макар га врати у пређашње стање, када је са старим стогодишњим липама било једно од најљепших домова за мртве.

Познато је да у данашњој „европској и демократској" Хрватској ни покојници немају право на ћирилицу. Слободно се може рећи да је на српским установама у Винковцима, па тако и гробљу, направљен прави „културоцид".

Један од споменика, који датира из 19. стољећа спрејом је ишаран словом "У"

Када се прође гробљем, мало је оних којима не може да застане кост у грлу. Мало је оних који и не заплачу када се окрену и погледају око себе. Зато се већина Срба која посјећује једном или двапут годишње своје мртве претке на Винковачком српском гробљу обавезно сјети стихова Јована Дучића, Херцеговца који је у две пјесме: *Сину тисућлетне културе* и *Хорда* најбоље описао Хрвате и њихов однос према Србима. Можда стихови из пјесме која носи назив *Песма* најбоље описују стање српских гробаља широм Хрватске. А ти сихови гласе: *На згаришту ти грже говоре/ на губилишту подло пирују/ на буништима саде ловоре/ И мртве уче сад да мирују*.

» Српска краљевска академија обновила надгробни споменик Кости Стојановићу

Поклоници усташке идеологије и сатанисти десетинама година врше обреде над српским гробовима. Мртвима који ту почивају два вијека не дају мира. На улазу у Винковачко гробље је један од најстаријих споменика, из 19. стољећа, а на њему спрејом исписано велико „У" и католички крст преко православног. Вријеме чини своје, па је и тај црни спреј готово изблиједио. Али, паметноме довољно.

Када се попне степеницама даље, лијево и десно, свуда су порушени мермерни споменици. Ту леже старе српске породице из Винковаца. Очигледно је и то требало да се затре, јер указује да су Срби вијековима живјели и бринули се о граду, радили на његовом просперитету.

Ту леже чланови угледне породице Георгијевић. Јован, чувени „доктор Јоца", који је био љекар и који је сваког петка лијечио сиромашне, професор доктор Коста, књижевник Лука, трговци Марко и Никола. Баш је тој породици Георгијевић (које Хрвати у својим списима из само њима знаних разлога зову Георгевић) срушено и уништено неколико споменика на гробљу.

» Сатанистички графити

Недавно је *Српска краљевска академија* из Београда обновила надгробни споменик Кости Стојановићу, угледном винковачком трговцу и свом добротвору. Срушени су споменици породице Витос и осталих старих српских фамилија које већином више и немају живе потомке.

Општина Винковци и држава Хрватска требало би свакако да у наредном периоду узму на себе обавезу и обнове српско гробље. Да изграде порушену капелу и зид са лијеве стране на улазу. Наравно и да се обнове сви споменици на самоме гробљу. Па коме су мртви криви? Или су криви само зато што су били Срби и православни и што су се крстили са три прста?

СРБИН РУЂАНИН КОМПОНОВАО *ЛИЈЕПУ НАШУ*

У Винковцима је рођен, а у српској цркви крштен, аутор музике за хрватску химну Јосиф Руњанин. Његова породица поријеклом је из Лознице, а поред мелодије за *Лијепу нашу* Руњанин је компоновао и мелодију за пјесму *Радо иде Србин у војнике*, а аутор је и композиције *Љубимо те наша дико*.
Руњанин је био пуковник у аустријској војсци за вријеме Војне крајине. Као млад био је припадник *Илирског покрета,* који су чинили Хрвати и Срби окупљени око будуће југословенске идеје.
Иначе, то да је Руњанин био Србин православне вјере Хрвати оспоравају, прећуткују, а дио стручне јавности га и својата. Томе у прилог иде и чињеница да се у литератури може наћи да је Руњаниново име Јосип, а не Јосиф.

УКРАДЕНА ЦРКВЕНА ЗВОНА ДОНИЈЕЛА ПРОКЛЕТСТВО

Посебна прича која се већ двије деценије препричава међу Србима из Винковаца везана је за стара црквена звона. Наиме, она су била закопана у шумском газдинству села Стари Микановци. Хрват који их је украо и закопао после тога је доживио сијасет несрећа, тако да се обратио српском пароху у Винковцима и рекао му гдје су закопана звона.
Слично је било и са црквеним крстом, који је такође био украден, али је и он враћен од стране једне хрватске породице.

На мјесту Цркве Силаска Светог Духа био паркинг

Срби у Винковцима према историјским списима први пут помињу се у 16. вијеку после борбе са Турцима. Касније, за вријеме Војне крајине, овдје се налазило значајно сједиште генерала и пуковнијског штаба. Дрвена православна Црква Светог Николе подигнута изграђена је пре 1713. године, прије упокојења епископа Спиридона Стибице, који је цркву освјештао. Срби су и у то вријеме имали великих проблема са католичком већином, јер им није дозвољено да се насељавају и граде куће.

Српска православна Црква Силаска Светог Духа је из 1793. године. У њој је био изузетно цијењен иконостас и врата од префињених преплета кованог гвожђа. У вријеме градње српске цркве евидентна су насељавања Срба, који су тада чинили најбројније становништво у Винковцима.
Прво богослужење и освјештање цркве обављено је на Усјековање 29. августа 1793. године, благословом архиепископа и митрополита карловачког Стефана Стратимировића.
Храм Силаска Светог Духа порушен је и сравњен са земљом од стране хрватских националиста 24. септембра 1991. године. Сав инвентар, па и вриједан иконостас, рад Стојана и Јакова Недића из 1811. године, потпуно су уништени или покрадени. На мјесту цркве бачен је камен туцаник и направљена два паркинга за аутомобиле. Храм је поново изграђен 2008, на истом мјесту и у истом облику. Преостаје унутрашње уређење и украшавање. Парохијски дом из 1804. године такође је потпуно уништен и миниран у рату 1991. године. На истим темељима саграђен је нови 2004.

ПРВИ УСТАНАК ПРОТИВ НДХ 6. ЈУНА 1941. У БРЉЕВУ КОД ГАЦКА ЗАВИЈОРИО СЕ БАРЈАК СЛОБОДЕ

Боље да гинемо као људи, него да умиремо као пси!

» Група устаника из села Казанаца и Вратковића код Гацка напала је жандармеријску станицу на Брљеву и овом акцијом означила почетак организованог устанка против НДХ

У својој књизи о ратним дешавањима у Херцеговини под називом *Крваво коло херцеговачко* Саво Скоко, између осталог, пише:

„Наиме, већ 5. јуна 1941. године муњевито се ширила вијест о трагедији села Корита дуж цијеле „немирне границе". Изјутра 5. јуна у пограничним селима појавио се Јаков Миловић, који је са сломљеном руком побјегао са Корићке јаме, и испричао људима да су те ноћи муслимани из Фазлагића Куле побацали у јаму Голубинку на Кобиљој глави све одрасле мушкарце из села Корита и Заградаца.

Већ 6. јуна око подне, сазван је збор за борбу способних људи у Радован долу, на средокраћи Горњих и Доњих Казанаца, Вратковића и Бобатова Гробља. Збор је отворио Милан Тепавчевић, обавјештавајући присутне да су Корићани побацани у јаму, да иста судбина чека и остала српска села уколико се не буду бранила оружјем, и на крају закључио: „Боље је да гинемо као људи, него да умиремо као пси", а потом предложио да се, чим падне мрак нападне и разоружа хрватска Оружничка касарна на Брљеву. С тим предлогом сложио се и поп Радојица Перишић, човјек који је имао велики ауторитет у народу тога краја, истакавши да ће јеванђеље замијенити пушком и борити се против усташа до посљедњег даха; додао је да ће позвати Голијане да притекну у помоћ угроженим Гачанима. Сви присутни су, после тога, прихватили Миланов предлог о нападу на Брљево, и на попов предлог, за команданта изабрали њега (Милана Тепавчевића).

Када је пао мрак, јака група наоружаних људи из Казанаца и Вратковића опколила је жандармеријску касарну на Брљеву и позвала оружнике да се предају. Како се нико из касарне није јавио, шест бомбаша, прескочили у прву од три ограде, притрчали до бетонског зида којим је касарна била опасана и преко њега бацили бомбе. Како је, и након тога, у касарни владала гробна тишина, устаницима је било јасно да су им оружници измакли испред носа, па су ћускијама отворили тешка гвоздена врата, али у касарни није било ничега сем неколико колутова жице, које су оружници донијели за везање похапшених људи. Знајући да жандарми нису далеко одмакли, устаници су се дали у потјеру. Међутим, жандарми су се, упозорени на опасност од једног мјештанина, пред почетак напада неопажено извукли из касарне и сакрили у оближње жито. Ту су чекали све дотле док се устаници нису упутили у правцу Гата, да би тек после тога почели да се повлаче према Автовцу, провлачећи се опрезно између села. Ипак су били откривени и нападнуту пушчаном ватром. Један од њих је том приликом рањен, док је каплар Фрањо Франковић заробљен. Будући да је он и прије рата био жандарм на Брљеву, да су га људи одраније познавали као доброг и поштеног човјека, устаници су га пустили на слободу.

» Свештеник Радојица Перишић

ХРВАТСКИ ИЗВЈЕШТАЈИ

Седмог јуна т. г. Црногорци у заједници са домаћим Србима организовали су напад већег стила који је отпочео истовремено на три оружничке постаје и то: Казанце, Јасеник и Степен. Оружници су били присиљени да се повуку према Автовцу, а нападачи су опљачкали оружничке постаје, те двојицу оружника су убили, а тројицу усташа тешко ранили: отворила се битка на линији од оружничке постаје Јасеник па све до Корита, те је трајала цијелог дана. Међутим, пред вече је стигла једна сатнија наше војске из Билеће, те је нападаче протјерала од Корита и Степена према планини Сомини.

Исте ноћи око 300 наоружаних устаника из Степена, Пржина, Пустог Поља, Данића, Дулића, Добреља, Вратковића и Казанаца, Богатова Гробља и Чараџа (Црна Гора), кренули су према Степену и Зборној Гомили у двије нападне колоне „…

Устанак организован у јуну 1941. у околини Гацка, појавио се као први масовнији покрет пружања отпора терору у новоствореној хрватској држави. „Народна војска", како су се устаници називали, имала је један главни и основни циљ, заштити се од усташког ножа. Конкретан опис првих корака и договора устаника на Гату Алекса Тепавчевић учесник ових догађаја у својој књизи *Борба за слободу* дефинише у 3 тачке, које би се могле свести на :

- **Организовање војничких акција на прекидању непријатељских путних комуникација Билећа–Гацко**
- **Евакуација становништва из угрожених подручја према планинским вијенцима и територији Црне Горе**
- **Обзнањивање и организовање устанка на ширем подручју**

Трећи циљ јасно говори о устаничком карактеру акција и њиховој организацији на ширем подручју. Свакако је јасно да се, након ових устаничких акција, али и ранијег отпора у Доњем Дрежњу код Невесиња и гласина о овим акцијама, може сматрати да од се тада српски народ Херцеговине дигао на устанак. Касније акције већег обима, могу се сматрати и организованијим и конкретнијим али устаници са Гата свакако су први подигли барјак слободе, српску тробојку. Идеолошка конотација комунистичке послератне историје као и прича о „устанку народа Југославије", али и чињеница да је већина ових, првих херцеговачких устаника као и већина њихових истакнутијих предводника касније била у редовима ЈВУО нису „дозволиле" да се сјећање на 6. јун успостави на начин достојан његове важности, али и интернационалног симболичког значаја устанка против сила Осовине и њихових помагача.

ЈАДОВНО.СРБ

НА ВИДОВДАН ОБИЉЕЖЕНО ЈЕ 75 ГОДИНА ОД СТРАДАЊА БРАТСТВА МАНАСТИРА ЖИТОМИСЛИЋ И 1.675 МОСТАРСКИХ СРБА

Сјећање на страдање Срба у долини Неретве

Служењем литургије и парастоса у Саборној цркви у Мостару, која је у изградњи, на Видовдан обиљежено је 75 година од страдања братства манастира Житомислић од злогласне НДХ и 1.675 мостарских Срба у Другом свјетском рату.

Литургију и помен служио је игуман манастира Житомислић Данило Павловић уз саслужење свештеника из Мостара и Требиња.

Игуман Данило рекао је да је највише људи у Мостару и долини Неретве пострадало од усташке власти након успостављања НДХ. Међу њима је било пет мостарских свештеника и братство манастира Житомислић, њих осморица.

– Монаси су били позвани да се јаве на попис, што су учинили. Прешли су Неретву и одмах су свезани и бачени у јаму Видоња, недалеко од манастира Житомислић. Њихово страдање је симбол страдања осталих људи у најстрашнијим мукама у херцеговачким јамама – рекао је игуман Данило.

Он је навео да је то био пројекат одвођења Срба у логоре смрти, бацања у јаме и затирање свега што је српско.

Радмило Браца Андрић, некадашњи градоначелник Мостара, у Другом свјетском рату изгубио је оца, два стрица и петнаестеро рођака.

– Мени су остали у сјећању догађаји из 1941. године када је убијено око 1.300 невиних грађана српске националности. То је један од најстравичнијих датума у овом граду када су убијани невини људи и бацани са Царинског моста у Неретву. То је био геноцид над грађанима српске националности у овом граду о којем до сада није ни писано ни говорено – рекао је Андрић.

Славко Тришић у Другом свјетском рату изгубио је оца и стрица, а у посљедњем рату сина. Он каже да су из његовог села, Зијемља 1941. одведена 43 мушкарца који су мучени и убијени.

Након помена у Владичанском двору су Владан Бартула и Саша Шољевић са Универзитета у Источном Сарајеву одржали предавање о теми *Жртва и страдање*.

Шољевић је навео да Српска православна црква није никада у историји имала страдање као од 1941. до 1945. године када је од четворице епископа на подручју БиХ преживио само један.

Он каже да се у извјештају Светом архијерејском Синоду СПЦ од јединог преживјелог епископа Нектарија Круља наводи да је свештенство већим дијелом побијено или одведено у логоре, те да је престао рад свих епархијских одбора, да нису служени вјерски обреди, ни дјеца крштавана, а парохијске архиве и књиге уништене. У Херцеговини су неке парохије потпуно уништене.

СРНА

ПУШТЕНИ БИЈЕЛИ ГОЛУБОВИ КАО СИМБОЛ СЈЕЋАЊА НА БАЊАЛУЧКЕ БЕБЕ

26. 6. 2016. На обиљежавању 24 године од пробоја Коридора на Дугој Њиви код Модриче први пут је пуштено 13 бијелих голубова као симбол сјећања на бањалучке бебе које су преминуле услед недостатка кисеоника, због чега је операција *Коридор* била и покренута.

У бањалучком породилишту тада, 1992. године, умрло је 12 беба због недостатка кисеоника, а тринаеста беба Слађана Кобас умрла је 13 година послије од тешке болести.

– То је била битка живота – рекао је министар рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске Миленко Савановић на Дугој Њиви код Модриче, приликом обиљежавања 24 године од завршетка војне акције *Коридор*.

У Манастиру Светог великомученика цара Лазара Свету архијерејску литургију служио је умировљени владика средњоевропски Константин, уз саслужење свештеника Епархије зворничко-тузланске.

На спомен-обиљежје на Дугој Њиви код Модриче су поводом обиљежавања 24 године од војне акције *Коридор* положени су вијенци и цвијеће за 413 припадника војске и полиције Републике Српске и Републике Српске Крајине, те служен парастос.

СРНА

ДАНИ КАСИНДОЛСКОГ БАТАЉОНА

25. 6. 2016 Код спомен-обиљежја у Касиндолу служен је парастос и положено цвијећа у оквиру манифестације *Дани Касиндолског батаљона* за припаднике овог батаљона који су своје животе дали за стварање Републике Српске.

Предсједник Мјесне борачке организације Касиндо Слободан Маунага рекао је новинарима да је овај батаљон дао 98 жртава, а да је са борцима Прве и Друге сарајевске бригаде и Оклопне јединице на ратиштима од Олова до Трескавице страдало више од 130 припадника Војске Републике Српске.

Поводом обиљежавања *Дана Касиндолског батаљона*, који се одржавају већ 16 година, протеклих дана одржана су бројна културно-спортска дешавања, међу којима је Меморијални турнир у малом фудбалу *Бошко Вујадин* у знак сјећања на команданта Интервентног вода Касиндолског батаљона. Организован је и поход на Кланац, гдје су на првим ратним линијама пале и прве жртве овог батаљона.

Душанка Вујадин, супруга команданта Бошка Вујадина, каже да је поносна што је имала Касиндо имао команданта којег се и након 23 године од његове погибије, сви сјећају.

– Бошко је погинуо 21. јуна 1993. године на Очаћеву, гдје је отишао да обиђе положаје. Сјутрадан смо се дјеца и ја срећни враћали кући из Црне Горе, не знајући шта се овдје догодило. Дочекао нас је ковчег из мртвачнице. Било је страшно – присјетила се Вујадинова.

Иако је страдало много бораца, она сматра да жртва није била узалудна, те да дошло вријеме да и њен унук учествује на турниру који носи назив његовог дједа.

У Културном центру Источно Ново Сарајево одржана је свечана академија на којој се Маунага обратио члановима породица погинулих бораца и представницима Борачке организације *Илицански борац*.

Приказан је и филм снимљен у спомен-соби, у којем су ишчитана имена и мјеста погибије припадника Касиндолског батаљона.

СРНА

ПАРАСТОС СРПСКИМ ЖРТВАМА УСТАШКИХ ЗЛОЧИНА У СРЕБРЕНИЦИ

20. 6. 2016. Код спомен-костурнице жртвама усташког злочина у Сребреници служен је парастос за више од 250 српских цивила које су усташе убиле други дан православног празника Свете Тројице 1943. године у Сребреници и трећи дан Тројчиндана на Залазју.

На спомен-костурницу, у којој су, како је написано, земни остаци неких жртава, умјесто комунистичких обиљежја тек прошле године постављена је надгробна плоча на којој је наведено да је 29. бојна натпоручника НДХ Јосипа Курелца у свом надирању ка Дрини починила геноцид над српским народом Сребренице убивши 2.262 српска цивила, међу којима 430 дјеце. Према званичним подацима, у Сребреници и на Залазју је прије 73 године убијено 228 Срба, од којих 80 дјеце, а према незваничним подацима, убијено је више од 250 српских цивила за та два дана у Сребреници и околним селима.

Прислужене су свијеће за покој душа настрадалих невиних жртава, а делегације Борачке организације, Организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила као и делегација Срба чланова општинског руководства Сребренице положиле су цвијеће код спомен-плоче, чиме су обиљежене 73 године од њиховог убиства. Парастос је служио сребренички свештеник протојереј Александар Млађеновић у присуству потомака и других Срба из овог мјеста.

СРНА

7. КРАЈИШКИ ОТКОС
БУСИЈЕ
18. ЈУН 2016. ГОДИНЕ

Бусије је приградско насеље у београдској општини Земун. Формирано је 1997. године када је градска општина Земун (Београд) продала земљиште (1.300 плацева) по релативно ниској цијени углавном избјеглицама из Хрватске и БиХ, који су дошли након операције *Олуја*, иако подручје није имало инфраструктуру и није планирано за урбану градњу.

» УЗБУДЉИВО НА ТЕРЕНУ: Миодраг Линта, Миленко Ристић, Александар Вулин и Андреја Младеновић посматрају неизвјесне борбе у навлачењу конопаца

» Владика банатски Никанор са свештенством

» И МИНИСТРИ НА ПАРАСТОСУ: Миленко Ристић, Андреја Младеновић, Александар Вулин, Никола Селаковић, Миодраг Линта и протојереј Милорад Никшић

И када смо живјели у

Насеље Бусије, које су прогнани Срби крајем деведесетих година од сремских ливада претворили у урбано насеље, постало је симбол крајишког саборовања. Упркос превртљивим временским приликама, пред више од 4.000 Крајишника и њихових пријатеља, одржана је традиционална културно-спортска манифестација 7. *Крајишки отпкос,* у организацији Коалиције удружења избјеглица и *Савеза Срба из региона.*

У Храму Светог Ћирила и Методија одржано је вечерње богослужење и помен страдалим Србима у ратовима деведесетих година, које је у одсуству владике сремског Василија, који је боравио са делегацијом СПЦ на Свеправославном сабору на Криту, служио епископ банатски Никанор са свештенством. Потом је предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта положио вијенац на споменик страдалим Србима.

Обраћајући се окупљеном народу владика банатски Никанор упозорио је на хроничну српску бољку – заборав:

– Ако заборавимо наше упокојене, може се догодити да нас питају зашто уопште живимо.

Он је рекао да „како Бог не заборавља нас, ни ми не смијемо да заборавимо на свој завичај” и поручио да се увијек радује манифестацијама које организују Срби из Крајине и на којима се подсјећају обичаја и културе завичаја а на тај начин преносе их на потомке.

– Разне су околности у којима живимо, али знамо да смо овдје своји са својима. Морамо памтити да би и нас памтили, не смијемо да заборавимо да не би и ми били заборављени. Благодарни смо земљи на којој живимо, а наша земља се и док смо ми живјели у Крајини звала Србија. Србија није само у оквирима државних граница. Наш блаженопочивши патријарх Павле говорио је да „нема ни велике ни мале Србије, Србија је свуда тамо гдје има Срба”. Србија никад неће бити мала, зато што Срба има и биће нас док је свијета и вијека – закључио је владика Никанор.

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта у свом обраћању рекао је да су Срби на подручју данашње Хрватске и БиХ доживјели крајем прошлог вијека велику трагедију. Стотине хиљада Срба протјерано је из својих кућа и станова а десетине хиљада Срба страдало је у оружаним сукобима.

– Наши људи, поред свих невоља и трагедија, нису клонули духом. Наставили су да се боре у новом завичају и на простору Србије, РС и гдје год су се нашли градећи нове куће, стварајући нове породице.

СЕЛАКОВИЋ: ЗАЈЕДНО СТВАРАМО ЈАКУ СРБИЈУ

Министар правде Никола Селаковић истакао је да присуство министара на једној оваквој свечаности свједочи посвећеност Владе Александра Вучића у рјешавању егзистенцијалних питања и проблема људи који су силом прилика, у ратном вихору, били принуђени да напусте своје вјековне домове и огњишта, који су изгубили најмилије и започели живот од нуле. – Ми, представници власти, поручујемо им да је Србија њихова сигурна кућа, уточиште, да они овдје нису, нити ће икада бити, грађани другог реда. Они су нас, као народ српски у Србији, побољшали, ојачали. Поручујемо им да не заборављају своју постојбину, обичаје, језик, да буду окренути будућности и јачању Србије – рекао је Селаковић, који је као изасланик премијера Александра Вучића, прогласио *Седми крајишки отпкос* отвореним.

СУДИЈЕ

Судије су имале велику одговорност. Косце су оцјењивали Мирослав Ђурђић, Драган Јовичић, Драган Дивјак и Петар Шаула, док је у склопу вишебоја највише посла имао Ђуро Стоисављевић.

» ПОЛАГАЊЕ ВИЈЕНЦА: Миодраг Линта одао пошту страдалим Србима

» ОШТРИО КОСУ: Никола Селаковић

» ВИСОКА ТРАВА: Андреја Младеновић

» КИША ГА НИЈЕ ОМЕЛА: Министар Вулин сваке године бољи

» ИСКУСТВО: Владика Никанор показао вјештину у косидби

ПЛАСМАН КОСАЦА
1.Бошко Миљуш 119 бод.
2.Мрђа Мићо 118,5 бод.
3.Васо Кукољ 114 бод.

БАЦАЊЕ КАМЕНА С РАМЕНА
1.Марковић Милош 16,65 м (Цими Комерц)
2.Зековић Радован 16,19 м (Стефан и Див)
3.Шкондра Светко 13,96 м (Крајишници)

ОБАРАЊЕ РУКУ
1.Павловић Дарко (Лика)
2.Веселић Иван (Цими Комерц)
3.Шкулетић Војкан (Крајишници)

НАТЕЗАЊЕ ШТАПА
1.Зелен Далибор (Цими Комерц)
2.Станковић Јован (Крајишници)
3.Милановић Милош (Стефан и Див)

СКОК УВИС ИЗ МЈЕСТА
1.Видачић Радован 1,6 м (Крајишници)
2.Поповић Данијел 1,55 (Стефан и Див)
3.Бундало Александар 1,5 м (Цими Комерц)

ПЕЊАЊЕ УЗ СТОЖ ИНУ
1. Никола Ковачевић 3,5 сек. (Крајишници)
2. Ступар Јован 5,28 сек. (Цими Комерц)

НАДВЛАЧЕЊЕ КОНОПА
1. ЦИМИ КОМЕРЦ-Пригревица
2. КРАЈИШНИЦИ- Банатско Велико Село
3. СТЕФАН И ДИВ-Ужице

5.500 становника живи у насељу Бусије. Једна од карактеристика насеља је да улице носе називе по знаменитим личностима из крајева из којих су доселили његови становници, као што су: владике Св. Сава Трлајић и Симеон Злоковић, писци и хроничари Никола Беговић, Манојло Грбић, Милан Радека, Адам Прибићевић, Станко Опачић Ћаница, др Станко Кораћ, Мирко Королија, Огњеслав Утјешеновић Острожински, сликар Живко Стојсављевић, војсковођа Светозар Боројевић и других.

702

ГСП Линија Бусије-Батајница уведена је 2006.

ЦИЈЕНА ПИВА – 100 ДИНАРА

Трећу годину заредом цијена пива на *Крајишком откосу* је симболичних 100 динара што није промакло редовним посјетиоцима. – За разлику од већине манифестација које љубав према завичају високим цијенама пића претварају у бизнис, овдје сам дошао да пијем и уживам са земљацима – каже Љубо, који је са комшијама дошао из насеља Алтина.

» ЗА УСПОМЕНУ: Организатори такмичења заједно са учесницима након додјеле медаља и признања

» ОВО ЈЕ ВИЦЕШАМПИОН! Првопласирани се попео за три секунде, нисмо стигли да га фотографишемо

Крајини, срце је куцало за Србију

СПОЈ СНАГЕ И ТЕХНИКЕ

Најбољи косац Бранко Миљуш је у разговору за *Српско коло* открио да је за добар резултат потребна и снага и техника.
– Можда је моја предност у односу на друге такмичаре посао дрвосјече. Снаге имам, а и технику сам добро савладао. Планирам и догодине да се такмичим и надам се одбрани титуле.

Окупили смо се покажемо и пошаљемо поруку да нисмо уништени и да се не одричемо својих права. Не може бити добрих односа у региону и искреног помирења ако имамо стотине хиљаде грађана који су оштећени у својим основним људским правима, а то су темељне вриједности данашње Европе.

Замјеник градоначелника Андреја Младеновић рекао је да Град Београд преко свог Секретаријата за социјалну заштиту подржава *Крајишки откос*.

– Град Београд је у посљедње двије године много тога урадио на збрињавању избјеглица из Републике Српске Крајине, Републике Српске и Косова и Метохије кроз пакете међународне помоћи везане за сеоска домаћинства, грађевински материјал и финансијску помоћ. Ми ћемо наставити да спроводимо ту политику и уз сарадњу удружења надам се да ћемо успјети да ријешимо и оне случајеве са којима то још увијек није учињено – истакао је Младеновић.

Владимир Цуцић, комесар за избјеглице и миграције, поручио је да „ниједна жртва нема смисла, ако иза ње нема живота".

Изасланик српског члана Предсједништва БиХ Миленко Ристић пренио је поздраве Младена Иванића.

– У Крајини сте имали домаћинска имања и све су вам узели, али нису могли да одузму ваш рад, племенитост, вјеру, традицију. Својим радом ојачали сте и ово мјесто и матицу Србију.

Министар Александар Вулин, као већ редован учесник *Крајишког откоса*, потврдио је сензибилтет Србије према избјеглицама, који није баш својствен за све европске земље:

– Када је Европу и свијет запљуснуо мигрантски талас, онда се читав свијет сјетио да пати и разумије патње прогнаних и протјераних. Србија је деценијама говорила о патњама крајишких Срба, који су морали да напусте своје домове и дођу у матицу. Можда је баш зато Србија показала тако лијепо и храбро лице рјешавајући мигрантску кризу – рекао је министар рада.

Он је оцијенио да је Србија показала да разумије свачију патњу и муку, а да је свијет често показивао да разумије муке других народа, али да српску муку никако не разумије.

Након обраћања окупљеном народу, угледне званице су се упркос пљуску кише окушале у кошењу.

Потом су на обиљежене парцеле изашла 24 косца. Према очекивањима и ове године побиједио је фаворит и миљеник публике Бошко Миљуш.

У осталим дисциплинама виђене су одличне борбе. Према очекивању екипа *Цими комерца* из Пригревице имала је највише успјеха, а виђена су изузетно узбудљива такмичења у скоку увис.

Испред порте Храма Светог Ћирила и Методија били су постављени столови на којима су се могли видјети слике и рукотворине са завичајним мотивима. Програм је водио познати новосадски новинар Миливоје Бештић. **Т. ЂОРОВИЋ**

ЗАБАВНИ ПРОГРАМ

У забавном дијелу програма учествовали су: Завичајно удружење Славонаца, Ћиро Личка Калдрма – Дрвар, Завичајно удружење Славонија у срцу, група Плитвице, Завичајно удружење Банијаца, потомака и пријатеља Баније, Удружење Крајине Зора Крагујевац, група Коријени и домаћини КУД Ћирило и Методије Бусије. До касно у ноћ пјевало се уз ТРЕФ Бенд.

» Млади чланови КУД *Ћирило и Методије* измамили аплаузе публике

» Маријана Борковић предводила мушку и женску пјевачку групу *Баније*

» Удружење *Славонија у срцу* (горња слика) и Удружење *Славонаца* (доња слика)

» Миле Шапић дијелио медаље и признања

» КОЛЕКЦИОНАР ТРОФЕЈА: Миле Самарџија, власник *Цими комерца* из Пригревица

» ДИВОВИ: Милош Милановић и Далибор Зелен

ПРОМОЦИЈЕ КЊИГЕ *СВЕТАЦ - МОЖЕ ЛИ АЛОЈЗИЈЕ СТЕПИНАЦ БИТИ СВЕТАЦ?*

8. 6. 2016. Удружење Срба из Хрватске и Удружење крајишких књижевника организовали су 8. јуна промоцију књиге др Момчила Диклића *Светац – може ли Алојзије Степинац бити светац?* у простору Удружења ратних војних инвалида, Савски трг 9, у Београду. О књизи су говорили др Момчило Суботић, научни савјетник; др Никола Жутић, научни савјетник; др Веселин Ђуретић, историчар у пензији; мр Милисав Секулић, генерал у пензији; Јово Пејин, историчар–архивиста, Милојко Будимир, музејски савјетник и аутор. Модератор програма био је пјесник Душан Ђаковић. Промоцији је присуствовао велики број грађана, међу којима су били и народни посланици Санда Рашковић Ивић и Миодраг Линта.

Промоција истоимене књиге Момчила Диклића одржана је 27. јуна у Читаоници Градске библиотеке у Новом Саду. О књизи су говорили проф. др Петар Милосављевић, Милорад Буха, Милојко Будимир и аутор. Суштинска тема књиге јесте анализа улоге загребачког надбискупа др Алојзија Степинца и његових прелата у елиминацији Срба што је рађено разним методама. Проучавање Алојзија Степинца је неодвојиво од планова католичке цркве и одређених хрватских политичких програма, који баштине теорију др Анте Старчевића о непризнавању Срба. Аутор раскринкава лажну теорију да је Алојзије Степинац био комунистички мученик односно симбол страдања хрватског народа под комунизмом.

ОДРЖАНО ДОНАТОРСКО ВЕЧЕ ЗА ОБНОВУ ЦРКВЕ У СЕЛУ ИВОШЕВЦИ

11. 6. 2016. Благословом његовом преосвештенства епископа сремског Василија одржано је донаторско вече у насељу Бусије, при Храму Св. Ћирила и Методија, за обнову крова цркве у Ивошевцима. Свештенство Бусијске парохије, протојереј-ставрофор Милорад Нишкић и јереј Мићо Ристић, уступили су црквену салу гдје се и одржао скуп Ивошевчана и њихових пријатеља. У самој организацији учествовали су протођакон Слободан Вујасиновић, ђакон епископа сремског, Дражен Тишма, Бранко Грчић и Вукашин Тишма, сви родом из села Ивошевци. Прикупљено је 4.110 еура. Обећана су још нека новчана средства која ће бити уплаћена на рачун Црквене општине Ивошевци.

На скупу Ивошевчана били су присутни, између осталих, делегација општине Кистање са замјеником начелника Бориславом Шарићем; народни посланик Миодраг Линта, помоћник предсједника општине Обреновац Радован Манојловић и представици више завичајних и избјегличких удружења.

НАГРАДА *БРАЋА МИЦИЋ* ПРЕДРАГУ БОГДАНОВИЋУ И ДАРИНКИ ВУЧИНИЋ

Награда *Браћа Мицић*, коју *Књижевна заједница Крајине* додјељује за животно дјело у знак сјећања на браћу Љубомира и Бранка, књижевнике и сликаре, осниваче европског авангардног умјетничког правца зенитизма, додијељена је ове године српским пјесницима Предрагу Богдановићу Циу и проф. др Даринки Вучинић. Награде им је уручио предсједник *Књижевне заједнице Крајине* Милан Пађен, на свечаности уприличеној у Удружењу ратних војних инвалида РС у Београду.

Вече је увеличано извођењем изворних пјесама у интерпретацији Пјевачког друштва КУД-а *Петрова Гора* на чијем репертоару су биле и *Јечам жела Косовска дјевојка, Нема раја без роднога краја*. Програм је водио Душан Ђаковић.

Захваљујући се на овој награди пјесникиња са Косова и Метохије Даринка Дара Вучинић, коју је такође задесила судбина прогона, и која опјева своје Косово и сва српска Косова евоцирала је сјећања.

- Ову награду доживљавам као благодат и присуство сени оних којих више нама. А они су свјетлост наше душе, и док год то знамо, док живе у нама они су живи. Читуље су биле поетске: *Сине, јабуко моја. Коме ћу рећи и коме ћу тећи, син*. И знам, мајке крајишке да нису рађале синове да прашинају око огњишта већ су рађале јунаке. А Косово је свих Срба, ма гдје да живе, дом. Ја сам била очарана када смо једном ми пјесници, пред сам рат, били у Републици Српској Крајини, када смо ишли на Кулу Јанковић Стојана.

С. ЂУКИЋ

ЂУРО ЗАТЕЗАЛО, АУТОР КЊИГЕ *РАДИО САМ СВОЈ СЕЉАЧКИ И КОВАЧКИ ПОСАО*

На праву истину о злочинима у НДХ морали смо да чекамо 65 година

У издању СКД *Просвјета* штампана је књига познатог карловачког историчара др Ђуре Затезала под насловом *Радио сам свој сељачки и ковачки посао*. Ради се о књизи аутентичних свједочења људи који су преживјели геноцид на подручју Независне Државе Хрватске, односно на територију Баније, Лике, Кордуна, Горског Котара и Покупља, у времену од 1941. до 1945. године, као и о свједочењима осуђених починилаца тих злочина.

● **Откуд идеја и мотив за ову књигу?**

– Идеја за сакупљање изворне архивске и новинарске грађе појавила се давно, још док сам био млад учитељ, који је 1951. године дошао на Кордун на подручје котара Слуњ, у мјесто Крушковача између Велике Кладуше и Цетинграда. Са мном је тада дошао још један млади учитељ из Вараждина, Владо Вајдић, такође наклоњен сакупљању података, прије свега о насељу у које смо дошли, као и о другим хрватским и српским селима и засеоцима тога краја из којег су дјеца долазила у нашу школу. Убрзо смо се заинтересовали и за нашу ширу околину: Садиковац, Цетинград, Батногу, Рушевицу, Гојковац, Глиницу, Комесарац, гдје смо одржавали аналфабетске течајеве, Боговољу, Ралић село, Фурјан и друге.

● **Од кога сте дошли до првих сазнања?**

– Од родитеља смо сазнавали о страхотама за вријеме Другог свјетског рата и стравичности злочина које су чинили војници Независне Државе Хрватске, прије свих усташе, над српским народом од 1941. до 1945. Ту у Крушковачи затекли смо и старијег учитеља Берца, родом из Ђакова или околине, који је у квислиншкој војсци НДХ био домобрански сатник, па нам је и он био добар извор података.

● **Од кога сте дошли до првих сазнања?**

– И сами смо као дјечаци преживјели рат и тегобе окупаторског и усташког режима. Сваки је из свог родног мјеста носио у себи тешке успомене на бомбардовања, на паљевине кућа, на плачке муком стечене имовине, на одвођење у усташке и концентрационе логоре, на бјежање испред злогласне окупаторско-фашистичке и квислиншке војске НДХ, на склањање у шумама, земуницама, под стоговима сијена, у дубоким јарцима, кањонима и свуда гдје смо успјели стићи како би спасили голе животе. Ето, све то што смо знали о злу времену и што смо тада слушали од становника тих крајева у којима су вршени масовни злочини – геноцид, почели смо помало биљежити онако како смо тада умјели и знали, али још смо више то све памтили. Иначе, за историју су ме заинтересовале веома цијењене професорице историје на карловачкој Учитељској школи, Неда Радека и Марија Врбетић. Одувијек ме привлачила историја као наука, па сам и отишао студирати историју, те јој се активно посветио све до одласка у пензију 1991.

● **Како сте проналазили свједоке?**

– И за вријеме свог службовања као учитељ на подручју котара Огулин и као просвјетни савјетник за хисторију на подручју Кордуна, Лике, Горског котара, Покупља и Жумберка упознао сам многа насеља, слушао, биљежио и памтио свједочења бројних мушкараца и жена о времену од 1941. до 1945. А од године 1960. као секретар Комисије за хисторију котара Карловац користио сам дотадашња сазнања и познанства, те уз помоћ учитеља, борачких организација и великог броја помагача широм Хрватске и Југославије наставио рад на организираном прикупљању, обрађивању, касније и објављивању изворне и мемоарске грађе. То сам радио пуних 30 година као директор Хисторијског архива у Карловцу, те био идејни творац и градитељ модерне архивске зграде, једине досад намјенски изграђене у Хрватској. У њој се данас чувају богати фондови изворне архивске и мемоарске грађе.

● **Да ли су у књизи објављена сва свједочења?**

– У њој је објављен тек један дио прикупљених свједочанстава директних жртава које су као дјеца, дјевојчице и дјечаци, или њихове мајке и очеви, баке и дједови, били избодени ножевима и бачени у јаме безданухе или у масовне гробнице, које су прије масакра сами себи морали ископати, ако то већ прије њих неко други није учинио. Ово су свједочанства оних који су се из њих извукли након одласка зликоваца, неким чудом пребољели ране и остали живи. То су, дакле, њихова сјећања која су им остала заувијек уткана у памћење.

Многе су истине о озакоњеном усташком злочину - геноциду остале недоречене

● **Зашто књига није објављена раније?**

– Свједочанства избјеглих од смрти су дио истине преживјелих свједока о томе што се све догађало и на које се све начине мученички страдало и умирало. Многе су истине о озакоњеном усташком злочину – геноциду остале недоречене или прећутане и због онога „није још вријеме, треба проћи временска дистанца од најмање 30, а пожељно је и 50 година да би се нешто од оваквог садржаја објавило". И политика је била таква. Речено је, треба причекати, то би вријеђало осјећаје народа коме су злочинци припадали. Наљутиће се неки људи, наљутиће се пријатељи, али и непријатељи са којима у будућности мислимо да будемо пријатељи. Све то зло најбоље је заборавити, истиснути из свијести.

● **Напокон је дошло вријеме да се књига објави?**

– Мислио сам да је сада дошло вријеме, као што је мислио и издавач ове књиге, да се тај садржај објави, да је дистанца од 65 година више него довољна и да је задовољила све прије тражене услове. Живих готово нема, ни жртава ни починилаца ових стравичних злочина, те смо увјерени да објављивање садржаја ове књиге неће нашкодити више никоме, па ни братству и јединству. Но, увјерени смо да ће помоћи историјској науци да можда у будућности расвијетли и објасни, што још досад није учинила, одакле и из којих бестијалних претинаца и склопова људске подсвијести потичу начини мучења и злочиначка пракса примијењена у Другом свјетском рату против српског народа на подручју Независне Државе Хрватске поглавника Анте Павелића.

● **Је ли било проблема око сакупљања материјала?**

– Проблема материјалне природе било је више него неких других. Прије свега, није било архивске установе све до 1960. године. Ми смо били сиротиња, почели смо од нуле. Када смо почели организовани рад на прикупљању грађе, нисмо имали одговарајућих просторија за рад, нисмо имали потребних новчаних средстава, били смо на суфинансирању 13 сиромашних општина, такозваног неразвијеног подручја Социјалистичке Републике Хрватске. Били смо само двојица запослених. Нисмо имали аутомобила, нисмо имали технике за снимање на терену. Ишли смо неколико километара пјешице од мјеста до мјеста, од села до села, од куће до куће, боље рећи од згаришта до згаришта, од колибе до колибе, такозване бајте, али смо све биљежили и својим очима видјели мјеста на којима су извршени масовни усташки злочини (пустош, згариште, неимаштина), упознали свједоке, пажљиво га пратили и слушали.

● **Јесу ли људи хтјели говорити?**

– Људи су свједочили без устезања. Показивали су ране на своме тијелу и причали, свједочили без устезања у изношењу чињеница, онако како су их доживјели. Али, како сам већ рекао, политика је била таква да се та свједочења не објављују и ми смо, ето, испоштовали тражену временску дистанцу. Тако је сада изашло ово цјеловитије издање тих заувијек живих свједочанстава.

● **Што мислите на какав ће одјек књига наићи, хоће ли бити реакција?**

– Свака је књига негдје и код некога добродошла и лијепо примљена, разумски, људски, топло, а код некога и негдје није, па ће тако вјероватно бити и са овом књигом. По нечијем мишљењу боље би било да овај садржај ни сада није објављен. Други ће рећи: „Вријеме је да су се ова свједочанства већ једном предочила јавности." Тако је готово са сваком књигом. Но, историја не поставља питања како би било да је било, већ како је заиста било. Битна је истина. Тако и записа хроничар: „(…) јер жртве и њене муке у растајању са животом траже о том истину…"

А Огњеслав Утјешеновић Острожински 1866. године у својој пјесми *Ускрснуће Јелачића бана* истакао је и ову животну поруку: *Ако живи образа не маду, / Ако живи за правду не знаду, / Покојни ће гробове отворити / И на мртва уста говорити.*

● **Што тренутно радите? Припремате ли нешто ново?**

– Одмарам се након овог тешко обављеног посла.

СКД *ПРОСВЈЕТА* МИЛАН ЦИМЕША

СВЈЕДОЧЕЊЕ РАНКЕ ПЕРИЋ МАТИЈЕВИЋ

Жива свједочанства жртава записивана су од 1951. па све до 1990. Посљедње свједочење записано је управо прије годину дана. Још смо пронашли живу Ранку Перић Матијевић, родом из села Гојковац (Цетинград), која је као дјевојчица била избодена зликовачким ножем, преживјела и изашла из масовне гробнице с хрпе покланих јој комшија и њених најмилијих и најдражих. Дошли смо до ње, иако је далеко од свог очинског дома. И данас се на њеном тијелу виде ожиљци ножа, иако је у вријеме извршеног усташког злочина, 19. августа 1941. имала само једанаест година.

ГЕНОЦИД НА ХУМСКОЈ ЗЕМЉИ КАД СЕ ТО ЗВАЛО САМО ИСТРЕБЉЕЊЕ

Усташе су у 108 јама побиле 7.000 Срба из Херцеговине

ПИШЕ: РАДОВАН ПАПОВИЋ

Трагична драма српског народа Херцеговине започета стварањем Независне Државе Хрватске (10. април 1941. године) учинила је овај кршевити крај ареном најгнуснијих злочина које је запамтила свјетска историја, али и колијевком првог масовног устанка против фашистичке тираније у поробљеној Европи.

Током рата 1941–1945. у Херцеговини је од усташа, муслимана, Нијемаца и Италијана убијено и бачено у јаме, ријеке и поноре преко 12.000 Срба. До сада је евидентирано 108 масовних стратишта са око 7.000 жртава усташког геноцида у Херцеговини.

Први талас усташког геноцида над херцеговачким Србима почео је у ноћи између 31. маја и 1. јуна 1941. године у Мостару. Група усташких „ловаца на главе" ухапсила је петорицу Мостараца, одвела их на обалу Неретве код села Ортијеш и тамо четворицу звјерски убила, док је пети заробљени успио да побјегне и спаси живу главу. Сјутрадан, 1. јуна, група усташа ухапсила је у Требињу 60 Срба, од којих су одмах на бруталан начин убили деветорицу, и то у присуству њихових породица.

ЗА ЈЕДНОГ ХРВАТА СТО СРБА

Сљедећег јутра по Требињу су освануле плакате којима се обзнањује да ће убудуће усташке власти за једног убијеног Хрвата стријељати по 100 Срба. Био је то знак за почетак геноцида над Србима у Херцеговини.

Првог јуна почела су масовна хапшења и убијања Срба из Невесиња и околине. Група од око 800 усташа упала је другог јуна у село Удрежње код Невесиња, побивши при томе 27 српских домаћина.

Шест дана након тога у Невесиње је стигао главни усташки поглавник за Босну и Херцеговину, Јуре Францетић и издао наређење да се у Невесињу и Гацку побије по 20 најугледнијих талаца. У ноћи између 9. и 10. јуна у шупама војног логора у Невесињу, маљевима, гвозденим шипкама и ножевима масакрирано је 20 угледних невесињских Срба. Затрпани су у јаму коју су претходно сами себи ископали. Први талас усташког покушаја истријебљења Срба најжешће се сручио на ондашњи срез Гацко. Под вођством усташког повјереника Хермана Тогонала и гатачког хоџе Мухарема Главинића, похапшени су сви мушкарци из села Корита старости између 16 и 60 година. У ноћи између 4. и 5. јуна 121 ухапшени бачен је у 30 метара дубоку јаму Голубњачу.

Прије него што су бачени, над јамом су им маљевима разбијане главе и вађене очи. Најстарија жртва крваве корићке ноћи био је осамдесетогодишњи Јевто Сворцан, док је најмлађи био четранестогодишњи дјечак Коста Глушац, који је једини храбро пружао отпор зликовцима над јамом.

Међу страдалницима највише је било мјештана из породице Сворцан, те Бјелица, Старовић, Тркља, Шаровић, Шакота, Глушац, Рогач, Јакшић, Думнић, Ковачевић, Курдулија, Коснић, Милошевић, Миловић, Носовић, Радан и други. Егезкутори злочина били су прве комшије, муслимани из Фазлагића Куле код Гацка, од којих мјештани села Корита нису очекивали такав злочиначки и садистички порив за уништавањем свега што је српско.

Они који су били ухваћени и затворени у основну школу у Коритима служили су усташама као покретне мете за вјежбање гађања. Њих су, са завезаним рукама, пуштали да се удаље 30–50 метара, да би их затим гађали у потиљак, такмичећи се ко ће то прецизније учинити. Истог дана у близини јаме убијено је и седам мушкараца из породице Миловић, који су заједно сурвани у јаму Голубњачу. Поуздано је утврђено да је у ту јаму, из тог краја, бачено 167 Срба, а 5. јуна у исту јаму бачено је још 50 људи, чија имена нису утврђена, јер су дотјерани из других срезова.

Код села Степен на подручју општине Гацко, усташе су убиле 19 најугледнијих гатачких Срба из овог села, и њихове лешеве побацали у јаму Голубњача. Тачан број Срба који је у јунским покољима прогутала јама у Коритима, никада се неће утврдити, али је неколико деценија касније из јаме извађено око 180 лобања и на том мјесту изграђено спомен обиљежје и капелица.

Послије покоља, из богатог села Корита опљачкано је око 15.000 грла крупне и ситне стоке, која је већином подијељена извршиоцима злочина, усташама и муслиманима из сусједног села Фазлагића Кула.

Први талас усташког геноцида жестоко је погодио и ондашњи Љубињски срез. У прва три дана јуна дивљи усташки одред од око 500 људи опљачкао је у Љубињу и околини и све што је било српско. При пљачкању села убијено је 8 Срба који су се опирали, а 170 је ухапшено.

Други талас усташких злочина, испланиран као „видовданска акција", започео је 22 јуна масовним хапшењем Срба и Јевреја у Мостару, Стоцу, Чапљини, Љубињу, Невесињу, Гацку, Коњицу и другим херцеговачким мјестима.

Командант злогласне Павелићеве тјелесне бојне Мијо Бабић издао је наредбу да се гранични појас према Црној Гори очисти од Срба и тако омогући спровођење „видовданске акције".

У налету хрватских и муслиманских усташа у селима око Гацка убијено је 140 мушкараца, жена и дјеце. Са колико су свирепости зликовци извршавали задатак, види се и по томе што су сатирали и цијеле породице. Тодору Николићу из Куле бацили су у Чавчију јаму 9 чланова породице, а Пиљу и Шпиру Бојановићу 12 чланова породице су сурвали у понор ријеке Мушнице.

Проти Видаку Вишњевцу полили су зејтином и шпиритусом косу и браду, па онда запалили, да би га на крају полумртвог затрпали у септичку јаму. У селу Врбица, код Гацка, запалили су у кући Вула Бјелогрлића са 19 жена, стараца и дјеце. У невесињском војном логору исмасакрирано је 28 Гачана.

Вихор овог, другог таласа сручио се 23. јуна и на Поповo поље. Од око 200 људи који су се тог дана нашли на њивама Поповог поља, њих 165 нашло је грозну смрт у јами Јагодњача, у Ржаном долу. Сјутрадан, усташе су у селу Завала ухватили 34 Србина, па су и њих по систему „ланца", везане по десеторицу, суновраћиле у ту јаму.

СПОМЕНИК У КОРИТИМА

Сви су страдали у јами Капавица, у љубињском крају, гдје су бачени након што су звјерски убијени. Њих су по десеторицу везивали у ред једним конопом, пред довођење над јаму завезали би им очи да не би могли видјети куд их усташе воде ни шта им спремају. Над јамом би првој тројици из ланца маљевима разбијали главе, да би та тројица, суновраћајући се у бездан, повлачили и остале за собом.
У ноћи 13. и 14. јуна љубињске усташе су из котарског затвора изабрале 26 најугледнијих талаца, масакрирале их и бациле у јаму Пандурица. Међу убијенима налазио се и свештеник Божидар Шаренац, чији се отац прота Шћепан Шаренац 1918. године енергично успротивио свима онима који су хтјели да се свете Хрватима и муслиманима због злочина што су их током Првог свјетског рата починили над Србима.

ОЧИ ЗА ПОГЛАВНИКА

У љубињском затвору неким Сточанима су копане очи. Италијански војници су ту пронашли плехану кутију пуну људских очију, потопљену у млијеко. У пропратном писму усташком поглавару Анти Павелићу је писало: „Увјеравамо те, драги Поглавниче, да ово није дар од мртвих, већ од живих људи." Ове догађаје потврђује и запис италијанског новинара Курција Малапартеа да је Павелић за рођендан (14. јула) од својих вјерних усташа на поклон добио 20 кг људских очију побијених херцеговачких Срба.

Према подацима Комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача, у јаму Јагодњача, у Ржаном долу, бачено је у року рата око 1.200 мушкараца, жена и дјеце.

НИ МАЧКА ДА НЕ ОСТАНЕ

Под вођством усташког натпоручника Фрање Судара посебно свирепо је масакрирано 137 невесињских талаца. Међу њима био је и свештеник Богдан Ђоговић, коме су очи извађене, нос и уши одсјечени, златни зуби повађени, брада почупана и натрпана у уста, на грудном кошу прикована коњска потковица, да би био убијен укуцавањем ексера у главу.

У Столачком срезу масовна хапшења су почела 22. јуна. Од 22. до 26. јуна похапшени су скоро сви мушкарци српске националности од 16 до 60 година. У том крају усташко гесло је било: „Не треба оставити ни српску мачку, а камоли дијете."

У ноћи између 27. и 28. јуна сви похапшени Срби из Стоца и околине одведени су на Видово поље и тамо поубијани. На Берковићима је тупим предметима убијено 170 стараца, жена и дјеце. Двадесет седмог јуна на Пилети је убијено 39 људи, чији су лешеви бачени у Неретву.

Двадесет деветог јуна 70 мушкараца из села Тријебањ свирепо је убијено и бачено у јаму на Бивољем брду. Стотину четрдесет ухапшених Срба из села Опличићи, Прењ, Речице и локве одвезено је на обалу Неретве и поубијано. Од 105 Срба из Горњег Храсна, које су усташе 27. јуна повеле да их баце у јаму Гавраница, усљед лоше усташке организације њих 39 спасило се бјежањем.

У Чапљини и околини само у јунском покољу убијено је 526 мушкараца, жена и дјеце. У ноћи између 25. и 26. јуна код Опузена су убијена 294 лица. Из села око Чапљине у злогласни „Силос" код села Тасовчићи затворено је око 300 Срба, који су одведени на разна стратишта и ликвидирани. Од 22 до 26 јуна у сусједној Габели похапшено је 170 Срба, који су на ријетко свиреп начин ликвидирани на стратиштима код Крижа и Опузена. **НАСТАВИЋЕ СЕ**

75 ГОДИНА ОД МАСОВНОГ ЗЛОЧИНА НАД СРБИМА ЛИВАЊСКОГ ПОЉА

Крашке јаме Динаре, Голије, Старетине, Тушнице, Камешнице... Рупе из којих се вадио пијесак код села Пролог, челебићка школа, ливада Трновац, шума Копривница код Куперешких врата, Борова глава, Засеновићи код Бугојна... и друга мјеста, стратишта су ливањских Срба мучки побијених од усташа љета 1941. године. Више од 1600 Срба из насеља Ливањског поља, од тек рођених до старих и немоћних, побијено је од јуна до почетка августа прве године рата, а највише уочи и на дан Огњене Марије.

Као и диљем НДХ, најпре су привођени и убијани свештеници и угледни љекари, адвокати, трговци... да својим ауторитетом не поведу сународнике у отпор страшном терору и пресуди.

Међу првима су побијени угледни ливањски Срби, а потом су њихове породице аутобусима поведене „у Србију". Сви су поклани у шуми Копривници. Велики број страдалника завршио је у јамама дубоким преко 40 метара, у које су бачени живи. Тако је у јаму Равни Долац, изнад ливањског села Горњи Рујани, за само неколико сати убачено је 214 жена и дјеце. Умирали су данима... У јаму Бикушу, изнад села Челебић, бачени су већином одрасли мушкарци, везани жицом и канапом. У јаме Камешнице и Тушнице такође је бацана нејач из околних српских села. Страдале су цијеле породице, али и сви житељи села српске националности, као што је примјер села Голињево у коме од тада до данас нема више ни једног Србина.

У основној школи села Челебић, на Огњену Марију 1941. године, побијено је више од четири стотине српске нејачи. Тијела покланих бачена су у рупе из којих се раније вадио шљунак, на мјесту званом Барјак. Тамо почивају и данас.

Са ледине код села Пролог, која је била гробница за нешто мање од 500 одраслих мушкараца – Срба из Ливна и више ливањских села, тијела страдалника ексхумирана су 1991. године и сахрањена у Спомен-капели у Ливну.

Сјећање на жртве траје и преноси се генерацијама. Удружење *Огњена Марија Ливањска* и Парохија лијевањска организују и ове године заједничко молитвено сјећање на невине жртве, по сљедећем распореду:

БЕОГРАД: 23. јула (субота) у Цркви Светог Марка, са почетком у 12.00 часова;
НОВИ САД: 24. јула (недјеља) у Цркви Светих Кирила и Методија, са почетком у 10.30;
БАЊАЛУКА: 29. јула (петак) у Цркви Светог Јована Богослова, са почетком у 17.00;
ЛИВНО: 30. јула (СУБОТА) у Спомен-капели Великомученице Марине, у 10.00 часова;
ЧЕЛЕБИЋ: 3. августа (СРИЈЕДА) на Спомен-гробљу Барјак, са почетком у 10.00 часова.

УДРУЖЕЊЕ ОГЊЕНА МАРИЈА ЛИВАЊСКА/ПАРОХИЈА ЛИЈЕВАЊСКА

ОБНОВА ЦРКВЕ У КОЊИЦУ ЗА 130. РОЂЕНДАН

Јубилеј коњичког храма Св. Василија Великог, који ове године пуни 130 година постојања, биће у знаку обнове ове српске светиње у долини Неретве и прикупљању прилога за овај значајан посао.

То је закључак Скупштине Удружења Срба из Коњица и њихових потомака у дијаспори, која је 11. јуна ове године одржана у Новог Саду.

– Након успјешне реконструкције Спомен-капеле на православном гробљу *Мусала* у Коњицу, гдје је подигнута спомен-плоча са именима 330 страдалих коњичких Срба у протеклом Отаџбинсаком рату, на реду је обнова Саборне цркве – рекао је на Скупштини јереј Милан Бужанин, парох коњички. Он је нагласио да је обнова Храма у Коњицу почела 2010. године, али да главни радови тек предстоје. С обзиром да се овај Храм налази под заштитом државе БиХ као значајно културно-историјско насљеђе, радиће се реконструција иконостаса и икона, пјевнице, санација плафона, као и спомен-плоче пред црквом убијеном Ђорђу Магазину и спомен-плоча пријератних ктитора и приложника – појаснио је коњички парох.

Како је прикупљање прилога за овај посао тек почело, он је најавио да ће се поновно освјештање Храма Светог Василија Великог у Коњицу, а након детаљне реконструкције, бити помјерено за 2017. годину. **М. Б.**

ПЕТРОВЧАНИ ИЗ БЕОГРАДА ДОНИРАЛИ ЂАЦИМА ИЗ ЗАВИЧАЈА ШЕСТ КОМПЈУТЕРА

1. 6. 2016. Делегација удружења Петровчана у Београду коју су предводили Боро Бањац, Момир Кецман и Здравко Булајић донирала је шест компјутера основним школама Дринић, Бравско, Смољана, Бјелај, Крњеуша и Врточе. Делегација је посјетила и рвачке клубове у Босанском Петровцу и Дринићу, који су основани прошле године на иницијативу Удружења.

ЗУ *ПОДГРМЕЧ* ЖИТИШТЕ ПОДИЈЕЛИЛИ 200 ПОКЛОН ПАКЕТА ЗА ДЈЕЦУ СА ГРМЕЧА

8–11. 6. 2016. Чланови ЗУ *Подгрмеч* Житиште посјетили су општине Оштра Лука, Крупа на Уни, Сански Мост и Босанска Крупа, као и основне школе на Грмечу у Санском и Крупском крају (Лушци Паланци, Будимлић Јапри, Марини, Доњи и Мали Дубовик, Осредак, Бушевић, Хашани,Велики Радић), као и многобројне сиромашне породице и у оквиру своје хуманитарне акције *Нечије мало неком значи пуно* подијелили дјеци херојског Грмеча 200 пакета са хигијенским средствима, слаткишима, гардеробом, играчкама и школским прибором. Предсједник ЗУ *Подгрмеч* Душко Кочалка истакао је да ће нова хуманитарна акција помоћи завичају кренути почетком нове школске године у септембру мјесецу. Овом приликом предсједник Кочалка захвалио се људима и институцијама који су помогли ову акцију: Општини Темерин, Д.О.О. *Валор* Зрењанин, Удружењу *Краљевина Србија*, Браниславу Мартићу (Бањалука) и Горану Адамовићу (Хашани).

АКАДЕМИКУ ВАСИЛИЈУ КРЕСТИЋУ УРУЧЕНА НАГРАДА *СРЕБРЕНИ ПРСТЕН*

27. 6. 2016. На свечаности у Дому РВИ у Београду уочи Видовдана Српско културно друштво *Зора* Книн–Београд, Завичајни клуб *Книнска Крајина* и Удружење Срба из Хрватске представили су седми број годишњака *Книнска Крајина*, а академику Василију Крестићу уручен је *Сребрени прстен Умјетничког братства манастира Крка*, највише признање СКД *Зора* Книн–Београд. Присутне је у име домаћина поздравио ратни војни инвалид Душан Вукојевић Марс.

О часопису и текстовима годишњака 7. броја *Книнска Крајина* говорио је главни уредник Данко Перић, и један од аутора текстова др Милан Гулић, а о историји и СКД *Зора* говорио је њен предсједник Никола Церовац. О Крестићевом стваралаштву говорио је проф. др Јован Плавша, прошлогодишњи добитник *Сребрног прстена*.

Игуман Никодим свечано је у име *Братства* манастира Крка Крестићу уручио *Плакету* и *Сребрни прстен*. Лауреат је био веома дирнут пажњом:

– Дирнут сам овом наградом коју сте ми уручили, а још више што сте људи који ме препознајете и кажете: „Ви сте наш Крајишник." Многи Црногорци кажу: „Ви сте Црногорац", а ја прави лола из Баната. Не од Арсенија Чарнојевића, већ од деспота Ђорђа Бранковића, дакле стари Крестић.

Академик се присјетио почетака свог научног рада:

– Постао сам први професор историје Хрватске на Филозофском факултету. Много сам се опирао да то радим, али ми је професор академик Васо Чубриловић задао тему Хрватско-угарска нагодба и тако је почело. Радећи на томе запазио сам да има много затамњених, лажних тема, које не одговарају хрватској истини.

Крестић каже да је био свјестан да ће „ући у осињак" због политичких односа и великог оспоравања истине.

– Одлучио сам да кренем правцем којим иду историчари, да поштујем документацију и браним образ струке, па и лични.

Крестић је у нападан са највиших форума, проглашен за националисту, шовинисту за борца теорије геноцидности, за човјека који руши братство и јединство.

Крестић каже да ни данас није слободан човјек јер се налази на листи непожељних да дође у Хрватску:

– На тој листи се заједно са мном налази се позната пјесникиња Десанка Максимовић, Душан Каназир и др. Осјећам се поносним што сте ми додијелили ову награду. Тако на крају постајем и ја Крајишник – закључио је Крестић.

У културном дјелу програма учествовали су крајишки пјесник Душан Ђаковић и женска пјевачка група *Извор*.

ОДРЖАН ДРУГИ ФЕСТИВАЛ *ОЈКАЧЕ* У ПЕТРИЊИ

Дворани најбољи у *ојкању*

Српско културно друштво *Просвјета* Загреб – Пододбор Петриња организовало је у Великој дворани ПОУ Хрватског дома Петриња 2. *Фестивал Ојкаче*, под покровитељством Града Петриње. Циљ Фестивала је оживјети најстарији облик пјевања српског народа, а то је двогласно пјевање звано *Ојкача*, коју ће учесници *Фестивала* наставити његовати и чувати, али и подстицати млађе пјеваче да се укључе у процесе оживљавања изворног народног пјевања.

Фестивал је отворио Јовица Радмановић, замјеник предсједника СКД *Просвјете* у РХ.

– Манифестација коју организује СКД *Просвјета* – Пододбор Петриња је једина таквог типа у Хрватској. То је нематеријална културна баштина Срба и Хрвата с ових простора и сматрамо је јако битном за очување културног интегритета српске заједнице у РХ. Наш план је да се тежиште више усмјери на културни аматеризам, који је тренутно запуштен, а управо се кроз њега може очувати баштина. Уз културни аматеризам бавимо се ликовним изложбама, организујемо предавања и углавном настојимо очувати културни идентитет српске заједнице на подручју РХ – истакао је Радмановић.

Овај Фестивал имао је такмичарски и ревијални карактер, гдје је такмичарском дијелу наступало десет изворних група које пјевају, у ревијалном дијелу пјевало је осам група, а СКД *Просвјета* из Огулина извела је двије кореографије игара из Србије.

У првом дијелу *Фестивала* наступао је Личанин Добривој Павлица, који се представио пјесмама уз музичку пратњу на тамбурици.

Затим је услиједио наступ КУД-а *Потковарје* из Босанске Костајнице и то Женске изворне пјевачке групе *Уна*, која активно дјелује више од десет година и постиже запажене резултате и на већини такмичења осваја прва мјеста на наступима у Р. Српској, Р. Хрватској и шире. Представили су се пјесмама *Ништа љепше од родноја краја* и *Мене мајка родила веселу*. У оквиру истог КУД-а *Потковарје* из Босанске Костајнице дјелује и Мушка изворна пјевачка група *Бањски соколови*, а овом приликом представили су се с пјесмама *Ој, Крајино* и *Отишао сам из родне Крајине*. Из КУД-а *Потковарје* из Босанске Костајнице долазе и *Бањске соколице*, које дјелују већ другу годину, а отпјевале су пјесме Ој, *ливадо росна траво* и *Нас три сестре*.

На *Фестивалу* су наступали и прошлогодишњи побједници, Мушка пјевачка група СКД *Просвјете* – Пододбора Вргинмост. Група његује изворну пјесму *Ојкачу*, која је свједочанство о поријеклу, начину живота и обичајима српског народа на овим просторима кроз вијекове. Након *Кордуна*, наступали су чланови СКД *Просвјете* – Пододбора Двор, који дјелују кроз неколико фолклорних секција, драмско-рецитаторске, женске и мушке изворне пјевачке групе и етно групе. Најприје је наступала Женска изворна пјевачка група, а затим и Мушка пјевачка група, која је прошле године на 1. Фестивалу *Ојкаче* у Петрињи освојила друго мјесто. Затим је наступило КУД *Звуци Баније* из Јабуковца, које у својим редовима окупља дјецу и младе у фолклорној секцији и одрасле пјеваче у женској и мушкој пјевачкој групи, који су се такође представили на *Фестивалу*.

На крају такмичарског дијела *Фестивала* представили су се женска и мушка изворна пјевачка група домаћина.

Реализацију овог *Фестивала* финанцијском подршком омогућили су Министарство спољних послова Републике Србије и Управа за сарадњу с дијаспором и Србима у регији, који су омогућили почетна средства за пројекат, Савјет за националне мањине РХ, Град Петриња, ПОУ Хрватски дом Петриња, Центар за етномузиколошке студије из Београда, СКД *Просвјета* Загреб, Пододбор Петриња и Županija Сисачко-мославачка.

ТЕКСТ И ФОТО: *ПОРТАЛ 53*

КЛИПА: МЛАДЕ ИМАМО, ТРЕБА НАМ ЈОШ ЧЛАНОВА

Предсједница Пододбора Огулин и предсједница Координацијског одбора СКД *Просвјета* Горског Котара и Кордуна Сања Клипа изјавила је како су први пут гостовали у Петрињи те је истакла да је битно његовати све што се тиче културног идентитета Срба као мањинског народа.

– Култура је нешто што се преноси на нове генерације и то је традиција, нешто што стварно треба очувати. Мислим да је то нешто што остаје иза свију нас. Ми дјелујемо већ 11 година на подручју Огулина и имамо претежно младо друштво, двије фолклорне секције у којима најстарији имају до 30 година. С младима немамо толики проблем, али имамо с бројношћу чланова које није тако велики – рекла је Клипа, а гости из Огулина извели су игре из Шумадије и Лесковца.

С КОЉЕНА НА КОЉЕНО

– Иницијатива за одржавањем *Фестивала* кренула је од истраживања. Прије неколико година радили смо истраживања по Банији гдје смо обилазили старије људе и старије породице како би нам испричали о обичајима, традицији, пјесми и игри. *Ојкача* је иначе архаична пјесма која се пјева вијековима и на овим просторима и на просторима одакле су дошли Срби, тако да дјеца почињу учити *Ојкачу* већ од малих ногу и она се преноси с кољена на кољено. Многи старији људи желе научити *Ојкачу*, али то није тако лако. Ја сам годинама пјевала у пјевачком збору, први глас сопран, и мени је *Ојкачу* тешко учити и не могу је водити јер захтијева посебну технику пјевања. Иначе, Хрватска је 2010. године заштитила *Ојкачу* при *Унеску*. Дакле, она је и хрватско и српско народно благо јер су на овим подручјима у великој већини живјели Срби Крајишници, чувари граница Аустро-Угарске и они су пјевали *Ојкачу* и преносили је својим нараштајима – испричала је Мара Вилус, предсједница Координационог одбора *Баније* и Пододбора Петриња, СКД *Просвјета*.

ЖИРИ БИО НА ВЕЛИКИМ МУКАМА

Стручни жири, који су чинили Бранислав Стеванић и Никола Радека, истакао је како су бодовне разлике између првих пет мјеста веома мале што им даје потврду о аутентичности извођења. За најуспјешније изведене одабране су:

1. Мушка пјевачка група СКД *Просвјета* – Пододбор Двор,
2. Мушка пјевачка група СКД *Просвјета* – Пододбор Вргинмост,
3. Мушка пјевачка група СКД *Просвјета* – Пододбор Петриња.

РКМАН: И ЖУПАНИЈА ПОКРОВИТЕЉ МАНИФЕСТАЦИЈА

– Част ми је што сам учествовао у једном овако угодном и топлом доживљају, у чувању културног и националног идентитета једног народа, припадника српског националног корпуса који вијековима живе на овом простору и својом културом оплемењују свеукупни простор, свеукупни културни и остали јавни простор Сисачко-мославачке жупаније – изјавио је замјеник сисачко-мославачког жупана из српске националне мањине Богдан Ркман и додао да се у том смислу Жупанија укључила као покровитељ манифестације.

УСАВРШАВАЊЕ И ОЧУВАЊЕ ИЗВОРНЕ ПЈЕСМЕ

Пјевачке групе се као носиоци традиције подстичу да наставе праксу извођења *Ојкаче* прије свега тако што *Фестивал* тој пракси даје нови смисао, а такмичарски дух *Фестивала* подстиче пјевачке групе да раде на усавршавању свог извођења и да том усавршавању посвете више времена. Из СКД *Просвјете* – Пододбор Петриња навели су да је упознавање млађих пјевача с традицијом извођења *Ојкаче* први и основни корак ка њеном очувању, а да архивирање звучног и видео материјала трајно потврђује постојање и културни идентитет Срба у тим двјема државама.

БОЛНО СЈЕЋАЊЕ ПРЕЖИВЈЕЛИХ НА УСТАШКИ ТЕРОР 9. МАЈА У САНСКОМ МОСТУ

Немам коме поћи у Томину!

У Цркви Светог Марка у Београду чланови Удружења Срба за очување и његовање традиције *Сана–Сански Мост–Грмеч* запалили су свијеће 9. маја ове године у знак сјећања на српске жртве усташког и њемачког терора, поубијане Србе општине Сански Мост, као и за убијене у Грађанском рату у БиХ од 1992–1995. године.

Никола Волаш, члан Удружења, каже да се за усташке злочине у овом крају мање зна него за оне који су почињени у другим крајевима НДХ и да је овдје ријеч о „свјесном забораву".

» Петар Поповић, Чланови УГ Сана – Сански Мост

КРВАВИ ИЛИНДАН

Волаш објашњава да је у Трамошњи, Доњој, Козици, Лужанима и Кијеву након формирања НДХ и хапшења Срба која су захватила села у околини Санског Моста избила побуна против усташа „коју су чинили припадници Југославенске војске у отаџбини, попови и комуниста Ковачевић". Био је то први отпор након капитулације Краљевине, али као такав званично није признат. По ријечима Волаша, Гебелсов принцип освете „сто за једнога" први пут је примијењен у Санском Мосту.

На Илиндан у Шушњару је убијено 5.500 Срба, а укупно до 2. августа око 7.500 Срба

У засеоку Томина, села Козице и Трамошња у општини Сански Мост, на Ђурђевдан 1941. године усташе су извршиле погром српског живља, а од истих тих усташких потомака Срби овог краја страдали су у рату који се водио деведесетих. О томе како је преживио усташке злочине за *Српско коло* говорио нам је Перо Поповић (1939).

КОМШИЈЕ КЛАЛЕ И 1995.

– Томина је засеок Поповића, најбројније фамилије где су ми усташе убили стрину и стрица. Убијени су испред куће. То је запамћено као почетак велике несреће. Бјежало се где је ко могао, мушкарци су похватани и послати у Њемачку, а жене и дјеца су остали боси и голи на зими. Био сам мали и памтим само један детаљ, док остало знам највише по причи мајке. Сестра ме није у једном тренутку могла више носити и рекла је: „Мајко, морам га бацити." Сјећам се тога снијега, био је метар висок. Сјутрадан на коњима дођоше усташе. Кажу: „Скупите се, водимо вас." Мушкараца нема. Али по причама фамилије, сјутрадан опет дођу и кажу: „Сједите гдје сте, нећемо вас нигдје водити јер ово је подручје четника." То је било подручје Вилуса, Змијања, Калабића. Значи, били су такви односи између њих и захваљујући четницима, остао сам жив.

Поповић објашњава да је то било вријеме када су једни ишли у четнике, други у партизане. 1944. године тамо је све изгорело, а комшије су и насрнуле на Србе и 1995. године.

– Клање се догодило и 1995. године од стране комшија Томињана, који долазе у Поповиће и убијају ми шест рођака. Сељаци су то били, говорили: „Убијали сте нас 1941. Зар ћете и сада?" Убили су ми Саву, Деву, Милу, Ђурђа, Соку, Зору која је била неудата. Стрина недоклана живјела је још три мјесеца.

Село које је прије рата у БиХ имало подједнак број Срба и муслимана припало је Дејтонским споразумим Федерацији БиХ.

– Томина је била најбогатије и највеће село у Сани, а моји стричеви најбогатији све до Бањалуке. Немам више коме тамо доћи, све су попалили, шуму исјекли. Данас има само десетак кућа у којима неко живи.

Д. Б.

НЕ ОКРЕЋИТЕ ПРАСЦЕ, УЗМИТЕ ЋЕВАПЕ

Председник Удружења Драган Дивјак оцјењује да су данас Срби у општини Сански Мост грађани другог реда:
– Забрањено нам је да обиљежавамо наше славе. На Илиндан 2013. године дошла је федерална полиција и рекла нам да не можемо пуштати музику и окретати прасад на ражњу, већ кажу: „Узмите неке ћевапе." – прича нама Дивјак.
Он апелује да се сви заинтересовани за одлазак у Шушњар, како би се на Илиндан тамо запалиле свијеће жртвама, јаве да би се организовало колективно путовање. Он позива све који имају документа у мјесту рођења да се јаве како би попунили формулар и тако остварили своје бирачко право на локланим изборима у БиХ, који ће се одржати октобра ове године.

АЛЕКСА НАМ НИЈЕ БИЛО КО! ХЕРЦЕГОВЦИ ОДЛУЧИЛИ ДА РЕСТАУРИРАЈУ НАДГРОБНИ СПОМЕНИК ЧУВЕНОГ ПЈЕСНИКА

Сакупљено 100.000 динара за рестаурацију оштећеног Шантићевог споменика у Мостару

Херцеговци из Београда су тачно на 24. годишњицу од паљења Саборне цркве у Мостару и оштећења православног гробља у Мостару, 15. јуна у Клубу Коларац у организовали хуманитарну акцију намијењену рестаурацији надгробног споменика једног од наомиљенијих српских пјесника Алексе Шантића.

Уз Дечанско вино присутни су имали прилику да уживају у несвакидашњем лирско-музичком програму у изведби умјетника Срђана Сиће Живковића. Од продаје карата и прилога од само једне вечери сакупљено је 100.000 динара.

Отац Радивоје Круљ је у име Захумско-херцеговачке епархије благословио овај скуп, а то је цијелој вечери дало посебан свечарски карактер.

– Коријени које је оставио Шантић, браћа Ђоровић, Осман Ђикић и остали мостарски апостоли толико су чврсти и постојани да се не могу ишчушпати. Овај диван гест ћу поздравити и благословити Алексиним стиховима, који су вјерна слика дешавања на овим просторима – рекао је отац Круљ, казивајући стихове познате Шантићеве пјесме Моја отаџбина.

У току вечери присутне је поздравио и будући љекар Горан Лучић, творац идеје о обнови Шантићевог споменика.

– 15. јун 1992. био је дан у коме се требао остварити дио плана да се српска Херцеговина потпуно искоријени. Да нас Бог није заборавио, показало се што је и након гранатирања и паљења Саборне цркве у Мостару потпуно нетакнуто остало тијело митрополита Херцеговачког Леонтија Радуловића сахрањеног у крипти Мостарског храма.

Лучић је подсјетио да је, на исти датум 15. јун, али 1999. године, након повлачења српске војске из Призрена, од стране албанских насилника пострадао отац Харитон, који је мученички обезглављен, а његово страдање био је увод у свесрпско страдање на Космету.

Још један доказ да је „неко одозго" дубоко умијешао прсте да се ово вече одржи на овај датум је Николина Ковачевић, која за свега шест дана одлази у Америку.

Легендарни новинар Милош Марковић цитирао је Пера Слијепчевића: „Алекса је крв јуначка, душа дјевојачка."

Маестро Срђан Сиђа Живковић рекао је да се веома радо одазвао позиву и своју „поетску пјеваоницу" поклонио публици која, очигледно, зна да ужива у доброј поезији. Већи број посјетилаца поријеклом је из Херцеговине, што је на овог умјетника оставило посебан утисак.

По ријечима организаторке Јоване Дуке ова вече је тек иницијална каписла за веће подухвате.

– Укупно је прикупљено 83.600 динара, 105 евра и 20 долара. Драго нам је да смо у кратком року привукли пријатељне Херцеговине и што је помало запостављени Алеса Шантић поново тема.

Сви који желе да дају прилог могу то учинити уплатом на динарски рачун 200-43473735-70 уз напомену: „За обнову надгробног споменика Алексе Шантића".

ТРИФКО ЂОРОВИЋ

СВЕТОЗАР ЦРНОГОРАЦ: ОВО ЈЕ ТЕК ПРВИ КОРАК

У име организатора Светозар Црногорац, потпредсједник Координационог одбора херцеговачких удружења у Србији и предсједник Клуба Гачана, изразио је захвалност свима који су дошли.
– Својим доласком потврдили смо привржeност завичају. Ово донаторско вече је тек први корак, па поред купљених улазница и прилога очекујемо и донације осталих херцеговачких удружења. Уколико претекне новца, ваљало би обновити и споменик Светозара Ђоровића, који је у још лошијем стању.

У БУКОВЦУ ОДРЖАН 16. *ЗАВИЧАЈНИ ЗБОР*

18. 6. 2016. У насељу Буковац подно Фрушке горе, на сремској страни Новог Сада, одржан је 16. *Завичајни збор – косидба*, спортско-културна манифестација чији је циљ очување крајишке традиције и културе. У такмичењу у кошењу траве најбољи је био Мирко Кецман из Босанског Петровца, друго мјесто припало је косцу Милораду Сладојевићу из Мркоњић Града, док је трећи био Зоран Ракита из Јања.
У овом такмичењу учествовали и косци из Пљеваља, Рајца, Ивањице, Смедерева, Љига, Батајнице и Бачког Доброг Поља. На збору се окупило око 3.000 људи, за разлику од прошле године када је у Буковцу било више од 7.000 посјетилаца. У оквиру културно-забавног дијела програма, наступили су КУД *Петар Први Карађорђевић* из Мркоњић Града, *Младен Стојановић* из Бачког Јарка, *Милица Стојадиновић – Српкиња* из Буковца, Врело Крајине, као и пјевачке групе *Мањача* из Мркоњић Града, *Звуци Виторога, Прелциије* и *Змијање*. Већ другу годину заредом манифестацију *Завичајни збор – косидба* подржало је Представништво Републике Српске у Србији. У име Представништва, манифестацији присуствовао је Борислав Максимовић, самостални стручни сарадник.

СРНА

САБОР ЈЕЛАШИНОВЦИ - БОЈИШТЕ

19. 6. 2016. У организацији Одбора за обиљежавање Духовског сабора, а уз подршку Удружења *Подгрмеч* Лушци Паланка и Удружења *Сана* из Старе Пазове одржан је традиционални Духовски сабор. Након дочека гостију у Бојишту од стране предсједника Удружења *Подгрмеч*, госте из Старе Пазове дочекао је јереј Ален Марић испред Храма Св. Јован Крститеља у Јелашиновцима. Гости су свештенику Алену Марићу уручили пригодне поклоне, а након тога су обишли сеоско гробље и запалили свијеће својим прецима.
У 10.00 часова, служењем Свете литургије отпочео је традиционални Духовски сабор. Након литургије, парстос жртвама Отаџбинског рата са подручја јелашиновачке парохије служен је у Храму поред спомен-паноа. У 12.00 часова у спомен-гробљу у Бојишту служен је помен жртвама Другог свјетског рата. Цвијеће су положили предсједници Удружења *Подгрмеч* и *Сана*. Са пригодним бесједама повратницима подгрмечких села и гостима на Сабору обратили су се свештеник Ален Марић, предсједник општинског вијећа Рајко Мрђа и предсједници удружења *Подгрмеч* и *Сана* Рајко Миљевић и Бранко Марјановић.

РАЈКО МИЉЕВИЋ

ВЛАДИМИРОВАЦ ПРОСЛАВИО КРСНУ СЛАВУ

19. 6. 2016. Чини се да никад Владимировац (општина Алибунар) није у тако добром расположењу прославио сеоску славу, Тројичиндан. По ријечима предсједника МЗ Зорана Срдића, који је уједно и предсједник Удружења избјеглица и колониста Алибунар, разлог томе је што су прогнани Срби након 20 година чекања успјели да откупе 104 стана.
– Захвални смо предсједнику општине Алибунар Предрагу Белићу и замјенику предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону Миодрагу Линти на свесрдној подршци и помоћи да се овај посао напокон заврши. Велика је ствар што се избјегли Срби на овој општини напокон осјећају као прави домаћини – рекао је Срдић.
У склопу сеоске славе одржан је 15. турнир у бочању на коме је учествовало 36 екипа, које су пристигле из Батајнице, Сремчице, Београда, Панчева као и из неколико околних села. Прво мјесто освојила је екипа *Милош Обилић* из Батајнице, друго мјесто заузели су *Панчевци*, које је предводио ортопед Тодо Малић, док је треће мјесто заузела екипа *Ђујићеви потомци* из Сремчице. Након турнира предсједник МЗ Владимировац Зоран Срдић угостио је учеснике, а дружење уз крајишке пјесме потрајало је до зоре.

У НОВОМ ГРАДУ ПРЕДСТАВЉЕНА КЊИГА *ЈАСЕНОВАЦ, ТВОРНИЦА УЖАСА*

17. 6. 2016. У Народној библиотеци у Новом Граду представљена је књига *Јасеновац, творница ужаса*, аутора Радована Пиљка. Аутор је на промоцији рекао да се темом Јасеновца бави од 2007. године, када је објавио књигу поема *Град бијелих анђела*.
– Од тада сам присуствовао међународним конференцијама о Јасеновцу које се сваке друге године одржавају у Бањалуци, слушао исповијести преживјелих логораша и њихових потомака, изучавао архивску грађу и документе о том монструозном злочину – каже Пиљак.
Он је навео да и поред тога још има материјала који се може наћи и додатно објаснити дешавања у логору смрти.
– Сама помисао на Јасеновац буди слике злочина над немоћним народом, тешко се бавити том темом, али нажалост млаа популација јако мало зна о Јасеновцу, а морамо да познајемо своју историју и да знамо о злочинима да се не би поновили – рекао је Пиљак.

БАНИЈА ОНЛАЈН/ СРНА

ПОМИРЕЊА НЕМА ДОК БОШЊАЦИ НЕ ОДУСТАНУ ОД ЗАХТЈЕВА ЗА ПРИЗНАЊЕ ГЕНОЦИДА У СРЕБРЕНИЦИ

7. 6. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта најоштрије осуђује неприхватљиву и провокативну изјаву поглавара Исламске заједнице у БиХ реиса Хусеина Кавазовића, који је оптужио Републику Српску да спроводи пузајуће етничко чишћење муслимана на својој територији и да српско-бошњачког помирења нема док Срби не признају да се у Сребреници догодио геноцид. Реис Кавазовић наведеном изјавом наставља да шири мржњу према Србима и продубљује ионако дубоке подјеле између Срба и Бошњака, умјесто да као један од вјерских поглавара у БиХ ради на успостављању повјерења, сарадње и помирења међу народима који живе на овом простору.

Линта поручује Реису Кавазовићу, бошњачким политичарима и интелектуалцима да морају знати да помирења између Срба и Бошњака не може бити док Бошњаци не одустану од бесмисленог захтјева да Срби признају да се у Сребреници догодио геноцид, док не признају Републику Српску и одустану од захтјева за стварањем унитарне БиХ, док не прихвате да су почињени ужасни злочини над Србима, док не престану славити и бранити злочинце из реда властитог народа и док не помогну Србима у Федерацији БиХ да остваре права на запошљавање, безбједност и школовање. У Федерацији БиХ гдје Бошњаци и Хрвати чине доминатну већину, Срби су конститутиван народ сам на папиру и због тога је потребно уклонити све инструменте дискриминације и доминације с циљем да се постигне равноправност свих трију народа

ХАПШЕЊЕ РАНКА ЏЕЛАЈЛИЈЕ НАСТАВАК ХРВАТСКЕ ПОЛИТИКЕ ЕТНИЧКОГ ЧИШЋЕЊА

6. 6. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да хапшење мајора Војске Републике Српске Ранка Џелајлије, према потјерници Интерпола коју је за њим расписала Хрватска, представља још један у низу доказа да званични Загреб води политику цементирања етничког чишћења Срба. Хрватска константно од завршетка рата покреће нове истраге, подиже оптужнице и започиње суђења против све већег броја Срба да би оправдала лажну и апсудрну тезу да су Срби злочинци и агресори, а Хрвати жртве које су, тобоже, водиле ослободилачки рат. Други циљ покретања нових кривичних процеса јесте застрашивање Срба да се не враћају својим кућама, а да они који су се вратили поново напусте Хрватску. Ранко Џелајлија је родом из Батињана поред Дарувара, а у Војсци Војске Републике Српске активирао се када је протјеран из Западне Славоније у злочиначкој акцији хрватске војске *Бљесак*.

Линта позива српско Тужилаштво за ратне злочине да покрене истраге и подигне оптужнице против припадника Хрватске војске и полиције који су починили бројне злочине над српским цивилима и заробљеницима или нису ништа учинили да их спријече и достави их хрватском Тужилаштву да настави њихово процесуирање. У случају да хрватска страна одбије да поступа по њима, Србија треба да распише потјернице за свим лицима који су чинили злочине над Србима и тражи њихове изручење. Без активне улоге српског тужилаштва, Хрватска ће у наредном периоду наставити да расписује потјернице против протјераних Срба, с циљем да правним путем цементира њихово етничко чишћење.

ХАПШЕЊЕ ВЕЉКА ДУЈАНОВИЋА НАСТАВАК ЛОВА НА ПРОТЈЕРАНЕ СРБЕ

6. 6. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да хапшење мајора Војске Републике Српске Ранка Џелајлије, које се десило 4.јуна, према потјерници Интерпола, коју је за њим расписала Хрватска, представља још један у низу доказа да званични Загреб води политику цементирања етничког чишћења Срба. Дујановић је ухапшен 5. јуна на српско-македонском граничном прелазу Прешево–Табановци због наводних ратних злочина због којих је дан раније ухапшен Србин из истог села Ранко Џелајлија. Македонска полиција је ухапшеног Дујановића одвезла најприје у Куманово, а затим у Скопље, гдје су му одредили екстрадициони притвор. На основу међународних потјерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм свијета је до сада ухапшено 158 Срба из Хрватске и бивших припадника ЈНА, од којих су 52 изручена Хрватској. Линта је затражио од министарства правосуђа да у контакту са надлежним македонским властима учини све што је у њиховој моћи да се Вељко Дујановић испоручи Србији, а не Хрватској. Званични Загреб више од двадесет година од завршетка рата води политику застрашивања Срба путем константних покретања истрага, подизања оптужница и суђењима у одсуству. Према посљедњим званичним подацима са спискова које су Србија и Хрватска размијениле 31. марта 2013. године укупно је процесуирано 1.577 Срба. Меутим, ни та бројка не одговара истини јер хрватско тужилаштво неке предмете спаја или обуставља или покреће нове истраге и подиже оптужнице. Линта тражи од надлежних органа да у преговорима с Хрватском захтјевају ревизију свих истрага, оптужница и пресуда у одсуству.

РЕПУБЛИКА СРПСКА НЕ ПРИЗНАЈЕ РЕЗУЛТАТЕ ПОПИСА СТАНОВНИШТВА У БИХ

Неприхватљиво вјештачко повећање броја Бошњака

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује погрешном одлуку Агенције за статистику БиХ да објави резултате пописа становништва из 2013. године, јер лидери СДА Бакир Изетбеговић и ХДЗ Драган Човић нису показали спремност да се постигне договор представника трију народа о методологији обраде пописних података.

Несхватљиво је да је директор Агенције за статистику Велимир Јукић, иначе кадар ХДЗ-а, без сагласности директора ентитетских завода за статистику донио одлуку о методологији пописних података и на тај начин покушао игнорисати Републику Српску. Према наметнутој пописној методологији сталним становницима БиХ сматра се и око 200.000 држављана БиХ који живе у иностранству, али су у вријеме пописа 2013. године допутовали у предратна мјеста боравка. Наведена лица нису стварни становници БиХ, али се њиховим убрајањем у сталне становнике проводи етнички инжињеринг, с циљем вјештачког повећања броја Бошњака у укупном саставу становништва.

Линта поздравља одлуку институција Републике Српске и српских представника на нивоу БиХ да не признају објављене резултате пописа становништва у БиХ, јер нису вјеродостојни и употребљиви. Линта позива лидере СДА Бакира Изетбеговића и ХДЗ Драгана Човића да преузму одговорност због једностране и погрешне одлуке директора Агенције за статистику БиХ и покажу спремност да се путем разговора са представницима српског народа пронађе компромисно и обострано прихватљиво рјешење и на тај начин ријеши непотребан политички проблем. То значи да, ако буде постојала стварна политичка воља, ријеши се криза у вези са пописом становништва, а Савјет министара БиХ у разумном року може донијети потребне одлуке које могу бити потврђене кроз скупштинску процедуру.

НЕМА ВОЉЕ У ЗАГРЕБУ И САРАЈЕВУ ДА СЕ РИЈЕШЕ БРОЈНИ ПРОБЛЕМИ СРБА

Нема воље у Загребу и Сарајеву да се ријеше бројни проблеми Срба

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује, поводом Свјетског дана избјеглица (20.јун), да двадесет једну годину од завршетка рата у Хрватској и Босни и Херцеговини не постоји стварна политичка воља код званичног Загреба и Сарајева да се пронађе правично и трајно рјешење имовинских и бројних других проблема стотина хиљада протјераних Срба као и малог броја српских повратника. Основни проблем јесте дискриминација у поступању надлежних државних и регионалних органа власти у Хрватској и Федерацији БиХ према Србима. Преостали Срби у Хрватској и Федерацији БиХ су грађани другог реда јер у великој већини не могу да остваре своја елементарна људска права. На готово идентичан начин понаша се власт у Приштини према расељеним лицима и малобројним повратнциима.

Линта апелује на Уједињене нације, Европску унију, Савјет Европе и ОСЦЕ да захтјевају од власти у Загребу, Сарајеву и Приштини да коначно почну примјењивати *Анекс Г* Бечког споразума о сукцесији који штити имовинска и стечена права грађана са подручја бивше Југославије која су имали на дан 31.12.1990. године, да престану са политиком двоструких стандарда у суђењима за ратне злочине тј. далеко строжим за Србе, а далеко блажим за Хрвате, Бошњаке и Албанце, да све жртве ратних злочина, без обзира на националну и вјерску припадност, третирају на једнак начин, да ријеше питање несталих, да санкционишу говор мржње и да покрену економски развој повратничких крајева. Сматрамо да су ово неки од најважних предуслова који могу довести до међусобног повјерења и искреног помирења међу народима који живе на подручју западног Балкана.

ПРОВОКАЦИЈА ЋАМИЛА ДУРАКОВИЋА

28. 6. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује као провокацију изјаву начелника општине Сребреница Ћамила Дураковића да државни врх Србије није добродошао на комеморацију у Поточаре 11. јула. Очигледно је да бошњачки политичари и вјерски лидери заступају погрешан став да Срби треба да признају наводни геноцид у Сребреници као један од предуслова помирења.

Нажалост, у бошњачкој јавности нема довољно разума да се прихвате неспорне чињенице да је у рату деведесетих година било злочина и протјеривања на свим странама и да ће једнострано инсистирање да су Бошњаци доживјели геноцид изазвати само још дубље подјеле и још већу мржњу између двају народа.

Линта истиче да је много познатих личности које оспоравају да се у Сребреници десио геноцид, међу којима су познати умјетници, стручњаци за геноцид, филофози, војна лица из цијелог свијета која су били свједоци цијелог догађаја.

Такође, општепозната је чињеница да Хашки трибунал није био непристрасан и објективан суд, нити је својим спорним одлукама допринио истини и помирењу у региону. Због тога је постало сасвим нормално да се у бошњачкој јавности Насер Орић и други ратни злочинци који су били припадници Армије БиХ сматрају херојима, као и да бошњачка страна и даље тражи основ за ревизију бесмислене босанске тужбе против Србије за геноцид.

ЗАХТИЈЕВ ДА СЕ ЗЛОЧИН У СРЕБРЕНИЦИ ОКВАЛИФИКУЈЕ КАО ГЕНОЦИД ВРИЈЕЂА СРПСКЕ ЖРТВЕ

УДАР НА РС: Повуците деструктивну резолуцију о геноциду у Сребреници

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује неприхватљивом и неразумном иницијативу посланичких група Либерално-демократска партија, Странка демократске акције и Лига социјалдемократа Војводине – Зелена странка да Скупштина Србије донесе Резолуцију о геноциду у Сребреници.

Наведена иницијатива има за циљ да се Република Српска од стране Србије прогласи геноцидном творевином, да се оспори њено постојање и да се српском народу прикачи етикета геноцида. Захтјев да се злочин у Сребреници оквалификује као геноцид дубоко вриједђа српске жртве у средњем Подрињу, другим дијеловима БиХ, Хрватској и на Косову и Метохији и представља непремостиву прекреку помирењу и успостављању међусобног повјерења.

Линта позива иницијаторе деструктивног документа да га повуку из скупштинске процедуре јер је кривица за крваве сукобе пребачена само на српски народ. Такав приступ ће довести само до даљих подјела и изазваће додатне тензије у Босни и Херцеговини и региону. Жалосна је чињеница да у Србији постоје политичари који заступају апсурдну и лажну тезу дијела међународне заједнице да су Срби били агресори и злочинци у оружаним сукобима деведесетих година прошлог вијека, а Бошњаци, Хрвати и Албанци жртве које су, тобоже, водиле ослободилачке ратове. Без стварног суочавања бошњачког народа са погрешном политиком Алије Изетбеговића неће бити могуће успоставити трајни мир на подручју БиХ.

ДА ЛИ ЋЕ СУСРЕТ ВУЧИЋА И ГРАБАР КИТАРОВИЋ ОЗНАЧИТИ ПОЧЕТАК РЈЕШАВАЊА ПРОБЛЕМА?

Хрватска 12 година одбија да спроведе *Анекс Г* и *Анекс Е*

Предсједник *Савеза Срба из регіона* Миодраг Линта подржава сусрет премијера Вучића и хрватске предсједнице Колинде Грабар Китаровић и потписивање Декларације о унапређењу односа и отворених питања између Србије и Хрватске ако ће то заиста означити почетак рјешавања отворених питања између двије државе.

Једно од тих отворених питања јесте питање одузетих имовинских и стечених права стотина хиљада протјераних Срба и српских повратника.

У Хрватској од завршетка рата до данас нема искрене воље да се протјераним Србима врате отета станарска права; да се исплате доспјеле а неисплаћене пензије; да се изврши обнова или исплати новчана накнада за срушене српске куће и локале по хрватским градовима и на крајишком подручју; да се исплати девизна штедња; да се признају доприноси за дио радног стажа који су Срби стекли прије и током рата; да се врати отето или узурпирано српско пољопривредно и шумско земљиште.

У Хрватској нема ни искрене воље да се казне починиоци злочина над Србима или су казне толико мале да вријеђају жртве.

Линта истиче да хрватска страна 12 година одбија да спроводе *Анекс Г* Бечког споразума о сукцесији под називом *Приватна својина и стечена права* у којем јасно стоји да ће свим грађанима и правним лицима бити заштићена и враћена права која су имали на дан 31. 12. 1990. године, а сви уговори скопљени за вријеме рата под притисцима и пријетњама биће проглашени ништавним, као и *Анекса Е*, који се тиче пензија.

Као један од доказа Линта наводи да је на четвртом састанку Сталног мјешовитог комитета за спровођење Бечког споразума о сукцесији који је одржан 12. новембра 2015. године у Сарајеву хрватска представница Андреја Метелко-Згомбић у Сталном мјешовитом комитету одлучно одбила да прихвати препоруку да све државе које су насљедница бивше Југославије обезбиједе директну примјену *Анекса Г* и *Анекса Е*. Линта подсјећа да је Уговор о питањима сукцесије потписан 2001. године у Бечу, а 2004. године је ступио на снагу након ратификације у парламентима држава насљедница бивше Југославије.

ИЗЛОЖБА О СТЕПИНЦУ У ЕВРОПСКОМ ПАРЛАМЕНТУ СКАНДАЛОЗНА И НЕСХВАТЉИВА

Србија треба да изложи у Европском парламенту праву истину о Степинцу

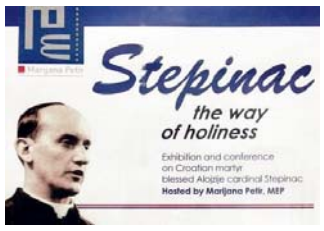

Предсједник *Савеза Срба из регіона* Миодраг Линта најоштрије осуђује скандалозну и несхватљиву одлуку Европске народне партије да буде покровитељ изложбе о ратном злочинцу Алојзију Степинцу у Европском парламенту, коју је организовала хрватска посланица у том парламенту Маријана Петир. Алојзије Степинац је био шовиниста, који је са мржњом гледао на Србе и Јевреје с једне стране и прозелита, то јест заговорник покатоличавања припадника других вјера у НДХ с друге стране. Степинац је отворено подржавао и помагао усташки покрет и геноцидну НДХ и успоставио блиске везе да усташким вођама. Више је бринуо и учинио за спас злочиначке усташке државе и њених руководилаца, него за невино прогоњене и убијане Србе и многе друге жртве у НДХ.

Линта апелује на надлежне државне институције да у сарадњи са Музејом жртава геноцида и другим стручним установама затраже да се у Европском парламенту организује изложба с циљем да се прикаже стварна истина о улози Алојзија Степинца у спровођењу геноцида над стотинама хиљада Срба, Рома и Јевреја у злочиначкој НДХ. Веома је важно да се посланици из 27 држава чланица у Европском парламенту упознају са чињеницом да њихова колегиница из Хрватске Маријана Петир учествује у срамном покушају да се изврши историјско оправдање дјеловања Алојзија Степинца за вријеме НДХ. Сваки покушај скидања одговорности са Степинца има за циљ рехабилитацију злочинца Анте Павелића и усташког покрета, који се у Хрватској све више посматра као ослободилачки и позитиван.

СКРНАВЉЕЊЕ ЦРКВЕ САБОРНОГ ПРЕОБРАЖЕЊА У ЗАГРЕБУ

Вандалски атак на православни храм потврђује рехабилитацију усташтва

Предсједник *Савеза Срба из регіона* Миодраг Линта најоштрије осуђује вандалски напад на Саборни храм Преображења Господњег у Загребу, када су непознати починиоци покушали да напишу одређени садржај на фасади храма. Том приликом бацили су боју на храм, оставивши за собом материјал којим су оштетили фасаду храма.

У посљедњих неколико година све је више напада и на српске цркве у Хрватској као један од бројних доказа све веће мржње према преосталим Србима и свему што је српско. Очигледно је да се Хрватска све више окреће према својој мрачној прошлости из времена злочиначке НДХ и периоду деведесетих година и тиме све више постаје пријетња миру, стабилости, поштовању људских права и владавини права у региону западног Балкана.

Линта апелује на амбасадоре Њемачке, Француске, Велике Британије и других држава чланица Европске уније у Хрватској да затраже од надлежних државних институција да хитно пронађу починиоце овог и бројних других напада на Србе, српске цркве и српске институције. Неприхватљиво је да Хрватска све више постаје примјер екстремним покретима у Европи који своје циљеве желе да остварују насиљем и ширењем мржње према припадницима друге националне или вјерске групе. Посљедњи је тренутак да се Хрватска заустави на њеном путу рехабилитације усташтва и усташке идеологије.

НИЈЕ ИЗНЕНАЂЕЊЕ ШТО ПРЕДСЈЕДНИЦА ХРВАТСКЕ ВОЛИ *ТОМПСОНА*

10. 6. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта сматра да скандалозна изјава хрватске предсједнице Колинде Грабар Китаровић да су она и њена дјеца обожаваоци музике усташког пјевача Марка Перковића *Томпсона* представља говор мржње, који подстиче на насиље према преосталим Србима у Хрватској и вријеђа читав српски народ, Јевреје и Роме. Наведена изјава не представља никакво изненађење и само је један у низу доказа да је Колинда Грабар Китаровић сљедбеник усташке идеологије. Колинда Грабар Китаровић је, између осталог, полагала вијенце убијеним усташким злочинцима у Блајбургу, а Марко Перковић *Томпсон* је био један од почасних гостију на њеној инаугурацији за хрватску предсједницу. Исте вриједносне ставове, као хрватска предсједница, дијели значајан број хрватских политичара, интелектуалаца, бискупа и католичких свештеника, јавних личности и обичног народа.

Линта апелује на Европски савјет, који чине шефови држава или предсједника Влада свих држава чланица, Европску комисију и Савјет министара да најоштрије осуде повратак Хрватске у мрачну прошлост из времена нацистичке НДХ и отворено кршење основних вриједности које се наводе у члану 2 Уговора о ЕУ. За непоштовање овог уговора предвиђене су санкције. У случају да опоменута земља не примјени препоруке пријети јој суспензија чланства у Европској унији. На тај начин Хрватска би била стављена на стуб срама и елиминисана из свију институција ЕУ.

КОЛИНДИНЕ НЕИСТИНЕ О СРБИМА ПОВОДОМ ДАНА АНТИФАШИСТИЧКЕ БОРБЕ

23. 6. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцјењује да је Предсједница Хрватске Колинда Грабар Китаровић у честитки којом је грађанима Хрватске честитала Дан антифашистичке борбе, 22. јун, изнијела више неистина и увреда према Србима, што не представља никакво изненађење. Наиме, она је у честитки навела да је „својим судјеловањем на страни антихитлеровске коалиције хрватски народ, заједно са припадницима националних мањина, дао важан допринос побједи над фашизмом и нацизмом, а одлукама ЗАВНОХ-а постављен је темељ за проглашење Републике Хрватске независном државом, коју смо одбранили од великосрпске агресије у Домовинском рату". Линта подсјећа Колинду Грабар Китаровић да је хрватски народ до краја 1943. године већински учествовао на страни злочиначке и фашистичке НДХ, која је починила геноцид српским народом у складу са усташком доктрином да трећину Срба треба побити, трећину покатоличити и трећину иселити. Линта жели упознати хрватску предсједницу са истраживањем професора на Филозофском факултету у Загребу, јеврејског порријекла, Иве Голдшајна да је у партизанским јединицама на подручју Хрватске крајем 1941. године било отприлике 77% Срба и 21,5% Хрвата. До септембра 1943. године удио Хрвата је порастао на 34%. Тек након капитулације Италије почео је масовнији прилив Хрвата у партизанске јединице, јер се већ тада знао исход Другог свјетског рата. Тек крајем рата припадници партизанских јединица на подручју Хрватске, према професору Голдшајну, били су 61% Хрвати, 29% Срби а остало су били припадници националних мањина.

Линта изражава жаљење јер Колинда Грабар Китаровић у честитки није навела неспорну чињеницу да је маја 1944. године у Топуском на Кордуну одржано Треће засједање ЗАВНОХ-а на коме је, између осталог, усвојена Декларација о основним правима грађана Демократске Хрватске. Наведеном декларацијом Срби у Хрватској, због своје бројности и огромног доприноса за антифашистичку борбу, постали су конституван народ заједно са Хрватима, што значи да су били равноправни у сваком погледу. Након вишестраначких избора Хрватски сабор је крајем 1990. године донио Устав којим је Србима укинута конститутивност и сведени су на националну мањину. Такође, умјесто да хрватска предсједница у својој честитки јасно осуди чињеницу да су тзв. *Божићним уставом* Срби били потпуно обесправљени, јер им нису нису била гарантована чак ни мањинска права она их је прогласила агресорима. Поред тога, Колинда Грабар Китаровић је у честитки је изнијела увредљиву изјаву за Србе да се с пуним поштовањем треба односити према свим погинулим током Другог свјетског рата, што значи и према усташким злочинцима.

ХАСАНБЕГОВИЋ СЕ НИЈЕ ОДРЕКАО УСТАШКЕ ИДЕОЛОГИЈЕ

8. 6. 2016. Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта оцијенио је неприхватљивом изјаву хрватског министра културе Златка Хасанбеговића, коју је дао италијанском листу *Пиколо* да је било манипулација бројем жртава Концентрационог логора Јасеновац. Ово је још један у низу доказа да се Златко Хасанбеговић није одрекао усташке идеологије иако с времена на вријеме, под притиском међународне и дијела домаће јавности, даје неувјерљиве изјаве којим, тобоже, осуђује усташки режим и њене злочине. Златко Хасанбеговић није никад рекао да је направио грешку када се као студент историје фотографисао са усташком капом и писао текстове у листу *Независна Држава Хрватска* у којима усташе сматра херојима, мученицима и шехидима.

Линта сматра да у данашњој Хрватској нема стварне воље да се призна нацистичка прошлост и геноцид који је Независна Држава Хрватска починила над Србима. Нажалост, Хрватска није прошла процес денацификације, као Њемачка, која је признала кривицу и преузела пуну одговорност за холокауст над Јевејима за вријеме нациста. Због тога би било веома важно да Њемачка пошаље јасну поруку да и од Хрватске очекује овакво суочавање са мрачном прошлошћу. У њемачким школама се учи о холокаусту с циљем да се то никада не смије заборавити. С друге стране, у хрватским школа постоје приручници у којима се велича усташтво и усташки злочинци из времена злочиначке НДХ. Хрватска никада неће бити цивилизована држава док не преузме пуну одговорност за геноцид над Србима, Јевејима и Ромима почињен за вријеме Другог свјетског рата.

ОДРЖАНА ПЕТИ ПУТ МАНИФЕСТАЦИЈА *ДАНИ ЗАВИЧАЈА* У КУКУЈЕВЦИМА

25. 6. 2016. Манифестација *Дани завичаја* одржана је у суботу 25. јуна у вечерњим часовима, пети пут узастопно, у селу Кукујевци (општина Шид), с циљем да се у данима око Видовдана мјештани присјете својих родних мјеста или крајева из којих су потекли. Ти крајеви односе се углавном на комплетну Славонију, али има мјештана и из Далмације, Лике, Кордуна, Барање па и западног Сријема. Организатор манифестације је веома активни предсједник Мјесне заједнице Кукујевци Мирослав Стојчевић са својим сарадницима. На манифестацији су били присутни, између осталих, народни посланик Линта, замјеник предсједника општине Шид Зоран Семеновић, помоћник предсједника општине Шид Небојша Илић, члан Општинског вијећа општине Шид Ђорђе Томић, предсједник Коалиције удружења избјеглица Миле Шапић и др.

У првом дијелу програма одржан је, традиционално, парастос за погинуле у протеклом рату код крста и спомен обиљежја у центру мјеста, гдје се окупило шездесетак људи. На споменплочи уписано је двадесет имена страдалих, чија родбина данас живи у Кукујевцима. У другом дијелу манифестације одржан је у сеоском Дому културе културни програм и свечана вечера, а циљ свега је да људи не забораве обичаје крајева из којих су дошли у сремску равницу. Поред музике, Удружење пензионера, којих је у Кукујевцима више од четири стотине, припремило је програм, а рецитоване су и пјесме пуне чежње за завичајем, које су мјештани сами писали. У оквиру манифестације одиграна је фудбалска утакмица између ФК *Видор* из мјеста Сремске Лазе (општина Стари Јанковци) и ФК *Обилић* из Кукујеваца. Домаћини су побиједили са 5:1, иако је резултат био најмање важан. Сремске Лазе су једно од два мјеста у општини Стари Јанковци са већинским српским становништвом. Прије рата Сремске Лазе су припадале општини Винковци.

12. *ВЕЧЕ ХЕРЦЕГОВАЦА* У ВРШЦУ

25. 6. 2016. Господственост и гостопримљивост главна су обиљежја овогодишње вечери Херцеговаца у Хотелу *Србија* у Вршцу. Домаћин Божидар Пашајлић успио је да окупи истакнуте умјетнике и стваралоце и помири све стилове: од опере до гусала!

Програм је отворио КУД Алат *Swisslion* из Требиња играма из Херцеговине и гуслар друштва Рајко Милојевић.

У име града домаћина скуп је поздравио предсједник Скупштине Града Вршца Јовица Заркула, док је у име Заједнице општина источне Херцеговине поздраве и најбоље жеље пренио Момчило Шиљеговић, начелник Невесиња.

Пјеснички поздрав из Новог Сада донио је један од најпозантијих српских пјесника и књижевника Перо Зубац, са руковети стихова посвећених Херцеговини из збирке поезије *Повратак завичају.* Позната драмска умјетница Ивана Жигон (а цитирана је њена реченица: „Херцеговци су људи са ознаком квалитета.") пјевала је о Косову у сусрет Видовдану и рецитовала поему *Херцеговина*, чији је аутор Божо Кијац. Гусларску поруку, ко на славу румену јабуку, уз струне и гудало, дочарао је гусларски шампион Александар Таушан из званично најуспјешнијег Удружења гуслара *Стара Херцеговина* из Београда.

За хумор, забаву и добро расположење био је задужен понајбољи глумац – Жељко Нинчић, аутор незаборавних представа *Аудиција, Нова аудиција, Најновија аудиција, Прими ме и Супер нова аудиција*.

Свечану вечеру благословио је свештеник Александар Станојловић и пренио поздраве епископа банатског г. Хризостома. И поред поодмаклих година (78), мајка Анђа Пашајлић и ове године припремила је цицвару, за коју неко од гостију рече рече: „Ни за какав кавијар не би дао омању кашику цицваре." Мајка Анђа, мајка мила, рука јој се позлатила...

МИЛИВОЈЕ БЕШТИЋ

IN MEMORIAM - СЛОБОДАН КРАЉЕВАЧКИ

У четвртак 5. маја је, у 61. години живота, преминуо је Слободан Краљевачки из Руме, родом из Ривице, општина Ириг. Велики број година живио је и радио на Кордуну, одакле је и његова супруга Гордана. У вријеме одбрамбеног рата, као резервни официр обављао многе командне дужности, од почетка до краја рата, због чега је и оптужен од стране Хрватске за наводни ратни злочин, по командној дужности, а прошле године покренут је судски поступак пред специјалним судом за ратне злочине у Београду. Иза Слободана остају чланови породице: супруга Гордана, син Дејан и унук.

ЖЕЉКО ПРЖУЉ АУТОР РОМАНА *ВЛАДИКА, СЛАВА МУ И МИЛОСТ* ГОВОРИ ЗА СРПСКО КОЛО

Свети Василије нас је научио шта је права борба из нужде!

Велики је изазов написати роман о најпоштованијем свецу српске Херцеговине, који свједочи да су Срби у периоду ропства од 400 година и те како били активни у жељи да сачувају своје име, вјеру и језик.

Писац из Источног Сарајева Жељко Пржуљ не дозвољава заборав оних страхота које смо током историје доживљавали од наше дојучерашње браће – разбраће, како то каже наша пјесничка легенда Рајко Петров Ного. Након сјајног романа *Рука анђела* о атентаторима на Франца Фердинанда, стиже нам роман о владици Василију Острошком, слава му и милост. То је у нашој књижевности први роман о великом српском свецу.

– Роман сам написао релативно брзо, служећи се само литературом доступном сваком просјечном вјернику и просјечном читаоцу, али сам се поново мучио са издавачима – каже Жељко Пржуљ у разговору за *Српско коло* и наставља:

– Од њих шест којима сам понудио рукопис, четири су ме одбила без читања, чим сам им рекао која је тема. Да ли у томе нису видјели профит или је у питању нешто друго не бих Вам знао одговорити.

Приказујете како су Срби знали да као најамници ратују за Млетке не би ли прехранили народ. Која вам је историјска епизода ту најзанимљивија?

– Срби су многе своје битке и ратове водили за друге. *Шестоаприлски рат* четрдесет прве да ослабе њемачки притисак на већ побијеђену Британију, *Херцеговачки устанак* да Аустроугарска уђе на Балкан, устанак под Црнојевићима да Шиптари загосподаре Косовом и Метохијом, *Косовски бој* да спријече продор ислама у Европу итд. У већини тих ратова били су изиграни од оних због којих су их водили. Али некад су ратовали за друге и из чисто практичних разлога. С правом или из нужде. У мом роману има неколико примјера тога кад ратују за Млетке или за Османлије. Међутим, најупечатљивији примјер те борбе из нужде је кад Свети Василије Острошки которском провидуру продаје цркву у Ораховцу. Владика се води мишљу боље је изгубити једну цркву, него да му сав вјерујући народ из те црквене парохије умре од глади.

Српски историчари требало би да оду до провинција. Било је устанака и прије Карађорђевог. Било је српских владара и прије Стефана Немање.

● **Чини се да су Срби одувијек на тешким искушењима. Да ли се назире крај уцјенама великих сила?**

– Никад нас неће оставити на миру, без обзира колике им уступке чинили. Јер дубоко у ватиканским, бечким и америчким библиотекама и архивама постоје историјски докази ко су Срби, а ови нове „лучоноше демократије" и „предводници цивилизације" да би били то што мисле да јесу морају прво уништити оно старо и вриједно. Попут војника *Исила*, који уништавају античке градове у Сирији и Ираку.

● **У роману описујете сутуације када Срби подмићују. Колико тога је засновано на документима и усменом предању, а колико на имагинацији?**

– Ја сам написао роман, а не докторску дисертацију на факултету за Историју са темом *Седамнаести вијек*, тако да не видим потребу да браним тачност и вјеродостојност историјских чињеница наведених у свом дјелу. То је посао српских историчара. Да се мало измакну из Београда и „Београдског пашалука", од Карађорђевића и Немањића. Било је Срба и у провинцији. Било је устанака и прије Карађорђевог. Било је српских владара и прије Стефана Немање.

● **Да сте у прилици да креирате наставни програм, како би он изгледао?**

– Наша дјеца напамет бубају имена египатских фараона и римских царева, а не знају набројати владаре из династије Обреновића. Нису томе ученици криви, а богами ни професори. Сви они уче оно што им сервира званична историјска наука и актуелни владари. На Берлинском конгресу одлучено је да је први српски владар био Немања, наша Црква је то радо прихватила јер је Немања био први православни владар и кажу тако је почело. Послије су побједници у међудинастичкој борби, Карађорђевићи, написали историју да су Обреновићи били будале и слабићи и нико не поставља питање ко је заправо ослободио Србију и донио независност. Срећом, комунизам је на вријеме пропао а таман смо се почели учити да је „ћопави бравар" искон свега, антиматерија и материје од које је кренуо Велики прасак. Да се ја питам, а срећом не питам, приоритет у нашим уџбеницима била би српска историја, издавачи би као у Хрватској били законом обавезни да штампају минимално тридесет процената књига српских аутора, од еминентних српских писаца наручивао бих књиге о познатим српским историјским личностима и догађајима, снимио бих серију о Немањићима, Петровићима и Обреновићима, филмове о Карађорђу, Руђеру Бошковићу, Пупину, Златној Долини, Нишкој тврђави и сваки просјечно образован Србин тако би знао *Винчанско клинасто писмо, Повељу Кулина бана* и ко је и како разграничио Кину и Русију.

● **Очекујете ли да роман допринесе да теза „Срби нису дошљаци, већ на овим просторима живе као аутохтон народ хиљадама година" постане дио званичне историје?**

– Шта значи алтернативна историја? Ако цар Константин или Александар Велики имају српска презимена, је ли то алтернативна историја? Нама су разни ауторитети из разних области живота и науке поставили теореме којих ми морамо да се држимо као пјани плота. То је с једне стране добро, то успоставља неки ред и поредак у друштву, али не може као Света инквизиција да спали на ломачи свакога ко покушава да нађе други одговор. И наравно, као кад строгом а неспремном сеоском учитељу поставиш питање о аутентичности височких пирамида, он те прво исмијава пред цијелим разредом, а онда ти спуца јединицу и избаци те с часа. Да ти више никад не падне на памет тако нешто. Ја сам једном написао да је на Илици прије доласка Турака био српски манастир Светог Илије, на мјесту данашњих тзв. римских ископина и да су од камена с тог манастира Османлије направиле Бегову џамију. Преко посредника сам добио поруку муслиманског писца из Сарајева да ми је до тад вјеровао шта напишем, али „да сам измислио да је манастир од којег је направљена Бегова џамија био гдје су сад римске ископине". Кад сам му ја послао одговор да ми каже гдје је онда манастир био, више ми се никад није јавио.

● **Један од ваших јунака, хајдучица Милица, одлучује се на пресељење у Малу Русију, данашњу Украјину. Да ли сте дошли до неких конкретнијих података о Србима исељеницима у Украјину, гдје данас страдају од унијата?**

– Кад су Руси од Турака повратили Крим и источну Украјину, онда су тај ненасељени и дио царства опасан за живот населили Козацима и Србима. Најбољим ратницима. Да чувају границу од Османлијске контраофанзиве. У окупираним српским земљама на Балкану основана су друштва и организације које су организовано пресељавала Србе у тзв. Малу Русију. Они су тамо оснивали своје градове, правили своје цркве и школе. Кад је минула главна опасност, онда су Руси закључили да од досељених Срба могу направити Русе. Довели су им руске гувернере, попове и учитеље и сад у Малој Русији и на Криму као ни у читавој Русији немаш ниједне српске цркве. Немаш Милоша, ни Милице, немаш грофа Саве Владисавића, ни Светог Василија Острошког, слава му и милост.

С.К.

САРАЈЕВО И МОСТАР СУ БИЛИ СРПСКИ ГРАДОВИ

– У сваком мом књижевном дјелу има Сарајева. Мање или више. Јер Сарајево је срамота српске политике двадесетог вијека. Док је Београд био турска касаба на граници царства, а Бањалука заселак на Врбасу, Нови Сад, Мостар и Сарајево су били српски градови. Знам да је то сад далека и највјероватније неповратна прошлост, барем за Мостар и Сарајево. Свјестан сам да звучим као чангризава баба која жали за својом младошћу, али ја хоћу да из те по Србе славне и трагичне прошлости на видјело дана извучем што више тога. Ако неће остали, онда барем потомци Срба из Сарајева кад дођу на ескурзију у овај град да знају да нису баш потпуни странци. Некада се булевар поред Миљацке звао по Војводи Степи и у њему су имали кафић Горан Бреговић, Рака Марић и Здравко Чолић. И сад најбољи хотел у Сарајеву изградила је породица Јефтановић, цијела Штросмајерова улица је власништво Дабробосанске Митрополије, Стара црква је најстарија богомоља у Босни и Херцеговини, Башчаршија је српска чаршија, а на овом углу стајао Гаврило Принцип. И док све то и још много више не ставим у своје књиге, ја нећу одустати.

Завичајно удружење Јањана, Нови Сад

Завичајно удружење Јањана основано је почетком 2009. године, као израз жеље Јањана да имају своје Удружење, јер на овим просторима живе већ 70 година. А по слободној процјени на територији Војводине живи око 15.000 Јањана и њихових потомака. Сједиште је у Новом Саду. Поред Извршног одбора и Скупштине, Удружење је организовано по принципу мјесних одбора, а има их сљедећим мјестима: Футог, Будисава, Обровац, Перлез, Равом Село и Банатском Ново Село. До сада је Удружењу приступичо око 1.000 чланова, махом из већ поменутих мјеста.

Програмски циљеви Удружења су очување и његовање традиције и културе јањских обичаја, хуманитарна помоћ социјално и здраствено угроженим лицима, помоћ изузетно надареним ђацима и студентима, стручна материјална и логистичка помоћ завичају и општини Шипово.

Активности се спроводе, како у Војводини, тако и завичају. У Србији, поред хуманитарног рада, организују и Свечану годишњу скупштину, као и спортско-забавне сусрете огранака, *Јањске вечери* по одборима и издају годишњи илустровани часопис *Јањски гласник*.

У Јању организију спортско–забавну и етно–туристичку манифестацију *Јањски вишебој*, учествују у организацију *Јањскої сабора*, као и у хуманитарним и другим акцијама.

Јањани у Војодини живе већ 65 година. По слободној процјени данас на овим просторима живи око 15.000 Јањана и њихових потомака.

Они су се досељавали у три фазе. Прва је била и процесу колонизације 1945–1947. године, када је Јањ напустило 230 домаћинстава, са око 1.350 становника. Од тих 230 породица који који су се доселили у Војводину, највише се доселило у Обровац, чак 92, у Перлез се доселиле 44 породице, у Футог 15 фамилија. Затим слиједе: Деспотово 15, Равно Село 14, Банатски Деспотовац 12, Тител 6, и у Црвенку 5 породица.

Затим шездесетих и седамдесетих година прошлог вијека у вријеме економских миграција када се у Војводину доселио и највећи број Јањана.

И посљедњи талас досељавања био је крајем 20. вијека у вријеме распада бивше Југославије.

Највећи број Јањана данас живи у Футогу, око 2.500, затим слиједе Нови Сад, Ветерник, Будисава, Обровац, Перлез, Бантско Ново село, Равно Село, Банатски Деспотовац, Кула, Црвенка итд...

Завичајни клуб Срб, Београд

Завичајни клуб Срб у Београду основан је 16. октобра 2002. године, када је у ресторану *БАСК* одржана оснивачка скупштина. За првог предсједника изабран је генерал Милан Шијан, док је за предсједника УО изабран Данило Жежељ.

Поред њих међу оснивачима удружења су били: Мирко и Стеван Шијан, Милан, Душан, Слободан и Зоран Дамјановић...

Слободан Бобан Дамјановић је годинама био срце овог удружења.

По ријечима његових земљака имао је непоновљиву енергију. Он је изабран на мјесто предсједника УО 2010. године, а тада је за предсједника скупштине именована Босиљка Милакара, да би је недуго касније замијенио Јово Калинић.

Најпосвећенији члан удружења Бобан Дамјановић прерано је преминуо у фебруару ове године, па је клуб био приморан да изабере ново руководство.

За предсједника скупштине Удружења изабран је Душан Дамјановић, док је предсједник УО Ђорђе Кеча.

Србљани са поносом истичу да међу члановима УО имају веома успјешне даме: Смиљку Милеуснић, Мирјану Гобељић и Славицу Шијан. Поред њих у саставу УО су још: Драго Дамјановић, Вељко и Јово Калинић. Секретар клуба је Мићо Грбић, благајник Ђоко Грубјешић, књиговођа Предраг Калинић.

Надзорни одбор чине: Илија Грбић, Александар Радић и Драган Војводић.

Програмски циљеви Удружења су очување и његовање традиције и културе обичаја, хуманитарна помоћ социјално и здраствено угроженим лицима, помоћ надареним ђацима ...

Удружење учествује редовно у *Личком вишебоју* у Србу, Апатину, Бусијама.

У братским су односима са Удружењем Дрварчана у Београду и чланови су Коалиције удружења избјеглица.

» Слободан Дамјановић

» Србљани се сваког четвртка окупљају у својим просторијама у хали *Линки* у Земуну

Удружење Крајине *Зора* Крагујевац

Удружење грађана Крајине *Зора* основано је 27. 9. 2003. године са циљем афирмације културно-историјских и других вриједности грађана чије је поријекло из Далмације, Лике, Кордуна, Баније, Славоније и Босанске Крајине.

Ово су активности којима се Удружење бавило у протеклих тринаест година:

– организација више књижевних вечери и промоција књига аутора из Крајине;

– представљање Крагујевцу више крајишких ликовних салона и организовање више ликовних изложби умјетника из Крајине;

– два пута годишње организује спортски турнир у балотама уз учешће екипа из више градова Србије и гостовања у другим градовима;

– за Нову годину организује пригодан програм и подјелу пакетића за дјецу избјеглих и прогнаних Крајишника;

– организовало је прикупљање и подјелу одјеће и обуће за угрожене породице и угрожене од поплава;

– информише и обавјештава своје чланове преко СМС порука и интернета о правима, новинама у закону, доношењу неких уредби везаних за статус о раду министарстава, Комесаријата за избјеглице и др.

– члановима Удружења пружа правну помоћ ради остваривања њихових права.

Најважнија манифестација коју организујемо је *Дани Крајине у Шумадији*, којом окупљамо Крајишнике, и у склопу те манифестације имамо сљедеће садржаје: *Концерт пјесама пара Крајине и Шумадије, Етно изложбу старих предмета и ручних радова са предметима из Крајине, Изложбу традиционалних јела* са подручја Далмације, Лике, Кордуна, Баније, Славоније и Босанске Крајине, *Ликовну изложбу умјетника из Крајине*.

Годинама остварујемо квалитетну сарадњу са локалним културно-умјетничким друштвима из Крагујевца и околине, па су они гости на нашим концертима а ми на њиховим.

Напомињемо и да смо једино крајишко удружење јужно од Београда са чланством у околним градовима Шумадије: Тополи, Аранђеловцу, Рековцу, Книћу, Баточини, Лапову, Рачи, Крушевцу.

Удружење његује изворне пјесме и игре из крајева одакле су поријеклом чланови удружења и у нашем удружењу дјелује: мушка пјевачка група, женска и дјевојачка пјевачка група, као и инструменталисти на хармоници и инструментима као што су: фрула, тамбурица усна хармоника и гусле.

Женска пјевачка група постоји од 2004. године и досада је учествовала на више манифестација и освојила више награда од којих су најважније: 1. мјесто на такмичењу *Златни опанак* у Ваљеву у такмичењу женских пјевачких група и 2. мјесто на фестивалу *Крајишки бисери* у Пландишту.

Мушка пјевачка група постоји од 2006. године и досада је учествовала на бројним манифестације. Освојила је 3. мјесто на такмичењу изворног пјевања Срба у Новом Горажду, као и 2. мјесто на *Данима дијаспоре* у Љубљани.

Важнија гостовања: Љубљана (Словенија), Стрмица, Кистање, Мали Градац (Хрватска), Дрвар и Ново Горажде (БиХ), Нови Сад, Руско Село, Вршац Београд, Стара Пазова, Угриновци, Смедерево, Топола, Аранђеловац, Горњи Милановац, манастир Каленић, Параћин, Гуча, Кучево итд.

ОБИЉЕЖАВАЊЕ ДАНА СЈЕЋАЊА НА СТРАДАЛЕ И ПРОГНАНЕ СРБЕ – 5. АВГУСТ

САВЕЗ СРБА ИЗ РЕГИОНА И КОАЛИЦИЈА УДРУЖЕЊА ИЗБЈЕГЛИЦА

ПОЗИВАЈУ

све прогнане Србе и све друге заинтересоване грађане да својим присуством допринесу обиљежавању Дана сјећања на страдале и прогнане Србе

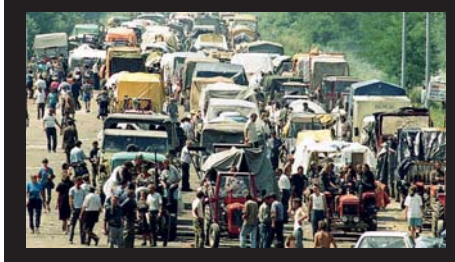

ПРОГРАМ: петак, 5. август 2016.

11:00 – 12:00 Парастос страдалим Србима у Цркви Св. Марка на Ташмајдану (у Београду) и полагање вијенаца

12:00 – 13:00 Шетња учесника парастоса посвећена страдалим Србима (Црква Св. Марка – Народна скупштина – – хотел Москва – Бранков мост – Сава центар)

14:00 – 15:30 Меморијална академија у великој дворани Сава Центра на којој ће бити приказан пригодан програм.

Дођимо у што већем броју да пошаљемо што јачу поруку свјетској и домаћој јавности о величини нашег страдања.

ПОЗИВ СВИМ ЗАВИЧАЈНИМ УДРУЖЕЊИМА ПРЕДСТАВИТЕ СВОЈЕ АКТИВНОСТИ У *СРПСКОМ КОЛУ* srpskokolo@ssr.org.rs

НОСИ САД: ХЕРЦЕГОВЦИ ДАРОВАЛИ КРВ

20. 6. 2016. У години јубилеја када Удружење Срба Херцеговаца и пријатеља у Србији обиљежава 25 година постојања и рада, млади чланови Удружења су организовали добровољно давање крви у просторијама Удружења у Радничкој улици у Новом Саду. Омладина овог удружења уложила је доста труда и воље у организацији, али је то радила од срца и са жељом да будуће генерације Херцеговаца у Новом Саду одрже ту традицију. За само два сата наше акције сакупљено је 22 дозе крви, што је по оцјени здравствених радника из Завода за трансфузију крви Војводине одличан одзив. **СЛОБОДНА ХЕРЦЕГОВИНА**

ГРМЕЧКА КОСИДБА НА СТАНИЋА БРДУ

25. 6. 2016. У организацији Завичајног удружења Сањана *Грмеч* на Станића Брду одржана је *Грмечка косидба*. Учесници су дошли из сусједних општина Петровца, Босанске Крупе, Приједора, Бањалуке и Старе Пазове. Ливаде су најчешће косиле косачке мобе. Доброг косца су чинили и коса и косни алат: клепац и бабица, тобалица, брусеви и квасилица. Косци на ливаду долазе рано ујутро и најприје клепају косе. Затим се договарају ко ће бити косибаша. Бити косибаша значило је бити брз и оштар косац, имати најшири откос („мав") и сјећи траву најниже могуће. На косибашу су се морали угледати и остали косци, а добро одабран предводник значио је ваљано обављена косидба. Најбољим косцима *Грмечке косидбе* додјељене су награде косе кованице. Пољопривредници су у данашње вријеме косе замјенили косилицама и разним другим савременим машинама. Основни циљ ове манифестације је да се сачувамо традиционално историјске вриједности нашег народа и преношење на младе нараштаје. Манифестација *Грмечка косидба* одржана је на породичном имању Николе Срдића, гдје су се у откосима састале три генерације Срдића како би се традиција пренијела са дједа на унука. По завршетку косидбе учесници су наставили дружење уз изворне народне пјесме. **ЗУС ГРМЕЧ**

ОДРЖАН 10. *САНСКИ ЗБОР* У СТАРОЈ ПАЗОВИ

25. 6. 2016. На расаднику *Брест у* Старој Пазови, одржан је јубиларни 10. *Сански збор*. Ово је први јубилеј који удружење обележава за својих тринаест година постојања.
Поред великог броја учесника културно-умјетничког програма, одржано је и такмичење у традиционалним спортским играма: бацање камена с рамена, скок у даљ, надвлачање конопца и трчање у џаку.

ТРЕЋИ МЕМОРИЈАЛ *ИГРАЈМО ЗА МАРКА*

27. 6. 2016. У Калуђерици у организацији Удружења *Завичај* одигран је трећи по реду меморијални турнир *Играјмо за Марка* посвећен трагично страдалом Марку Јаковљевићу из Калуђерице. Ове године на турниру је учествовало 12 екипа, а титулу и пехар понијела је екипа *Владимир Путин* која је у финалу победила екипу *Пијани као сватови* са 5:0, треће место освојила је екипа *Шатро фудбалери*.
Најбољи играч и стрелац је Лука Јеличић, а најбољи голман Александар Петковић, обојица из екипе победника турнира. И ове године турнир је игран под мотом *Стоп оружју и дроги, бавимо се спортом*. Удружење се захваљује свим учесницима турнира на фер и спортском понашању и свим активистима који су помогли одржавање турнира. Сав приход биће подијељен у хуманитарне сврхе.

СЕОБЕ СРПСКОГ НАРОДА: 70 ГОДИНА ОД САВЕЗНЕ КОЛОНИЗАЦИЈЕ ВОЈВОДИНЕ (7)

Како су Станишић и Рићица постали оаза Далматинаца

ПРЕНЕСЕНО ИЗ НОВОСТИ – БРОЈ 531 *www.portalnovosti.com*

ПИШЕ: ЂОРЂЕ ЛИЧИНА

Уз Лику (6.815) и Кордун (4.829) највише молби за колонизацију пристигло је из Далмације, чак 4.533. Кад су прављена поређења с осталим дијеловима Хрватске највећи интерес за пресељење у Војводину владао је на једном уском подручју далматинске регије – у селима Далматинске загоре. Ту су се сељаци готово отимали за обрасце на којима су се подносиле молбе за колонизацију. А баш је ту селекција, чини се, била најоштрија. Почетна планирана свеукупна квота од 2.500 породица касније је смањена на двије хиљаде, што је изазвало вал протеста, посебно у селима настањеним српским живљем. Тих 500 мјеста одузетих Далмацији додијељено је двјема другим регијама – Банији и Кордуну, за које се сматрало да су претрпјели тежа ратна разарања од других и да је њихов допринос Народноослободилачкој борби био већи него, напримјер, у Далмацији. Наравно, била су то посве паушална размишљања и оцјене, које су ипак на вријеме исправљене, али не и потпуно, тако да се посљедице нису могле избјећи, поготово међу потенцијалним колонистима у Далмацији.

Да би се смирило нерасположење међу сељацима спас је нађен у прерасподјели тзв. словенских мјеста. Наиме, Словенија је одустала од својих 3.000 и узела само 1.500 мјеста. Од тога броја 500 је припало Хрватској – 150 Лици, 150 Далмацији, 125 Кордуну, а остатак од 75 селу Голеши код Окучана које је комплетно пресељено у Војводину. Кад се почетком 1947. Словенија одрекла још 900 својих мјеста, која су требали добити колонисти из Словенског приморја, али су у међувремену одустали, из те квоте још је неколико далматинских породица добило могућност да се укључи у колонизацију.

11 ВОЗОВА ИЗ ДАЛМАЦИЈЕ

О распореду насељавања Војводине, Сријема и Баранје бригу је, рекли смо, водио Аграрни савјет. Он је одредио да се Далматинци населе у војвођанска села Станишићу и Рићици. У првом је било мјеста за 1.330 породица, а у другом за упола мање – 670. Пред крај 1945. Министарство пољопривреде и шумарства НР Хрватске предложило је неке измјене у том распореду. Али, савезно Министарство колонизације остало је „при већ утврђеном распореду и плану насељавања колониста из појединих округа Хрватске у предвиђене реоне (села) Војводине. У противном би се уносило само неред у већ започети посао". Ипак, многе околности утицале су да се ни ти планови до краја не остваре – нека су пресељења силом прилика била преусмјеравана чак и онда кад је све већ изгледало потпуно извјесно. Важно је нагласити да је савезну колонизацију, а најпосле насељавање Војводине, требало остварити брзо и дјелотворно. То су прије свега захтијевали пољопривредни радови, тј. јесења и прољетна сјетва, а затим и жетва 1946, као и прилике одакле су били колонисти. Зато је одређено да се знатан дио колонистичких породица пресели већ у јесен 1945, а остали у прољеће 1946. Међу њима су били и Далматинци.

» Православна црква у Станишићима

220

породица са подручја котара Бенковца и Задра почело је насељавати Рићицу 7. децембра 1945. године

Пред крај 1945. из Хрватске је организирано 28 колонистичких возова. Највише из Лике – 12, с Кордуна девет, а из Далмације, Хрватског приморја и Горског котара само по два. У тим двама далматинским транспортима пресељено је укупно 390 породица са 1.665 чланова. Ипак, главни вал пресељења из Далмација кренуо је 1946. И највећи број возова те године кренуо је баш из Далмације – чак 11, јер је тамо у то вријеме било највише непресељених колонистичких породица. Далматинци су дочекали још нешто што годину дана раније није било ни замисливо – битно су се побољшали услови путовања. Није, наиме, више било вагона у којима се превозило више од четири породице, а и просјечни број особа у вагону с пријашњих 35 смањен је на 20. Тако је те године из Далмације у Војводину пресељено 1.248 породица са 5.528 чланова. Далмација је с крајем 1946. већ била остварила 87% планиране колонизације.

СТАР ЈЕШИНА ПО ВАГОНУ

Како су текле припреме и само путовање Далматинаца у Војводину? О томе Обрад Берић, и сам колонист, износи ова сјећања: „За осам дана требало се припремити за одлазак у нови завичај. Сачињени су планови припрема и одређена места за сакупљање, одакле се заједнички кренуло на пут. У сваком селу, општини, срезу организована су прихватилишта – сабирни центри… У сабирним центрима организована је здравствена заштита и све остало што је било потребно за тако велики број људи. Велику помоћ пружали су скојевци, чланови КПЈ, омладина. Помагали су дјеци и старијима да лакше дођу до сабирног центра. Из сваког мјеста људе су на пут у нови завичај комшије, рођаци и пријатељи испраћали *Козарачким колом* и партизанском песмом… Срески руководиоци у сабирним центрима организовали су транспортне одборе – руководство транспорта. Формиране су партијске ћелије, активи СКОЈ-а и одређене груповође. С њима су организовани састанци и утврђени задаци, а одређени су другови који су носили партијске и скојевске документе ради повезивања у новом завичају. Пред полазак на пут људи су упознати са руководством транспорта и правилима путовања…"

> **У Станишић је из Далмације пристигло још 150 породица, али их се у селу задржало само 60**

90 ПОРОДИЦА И У СИВЦУ

Први транспорт с далматинским колонистима – 150 породица из котара Бенковац и Шибеник – стигао је у Војводину у октобру 1945. Било је одређено да се настане у Рићици. Ту су затекли око 2.000 сезонских радника из Македоније и неколико домаћих породица које су у међувремену већ биле заузеле боље куће одбјеглих Нијемаца. Далматинци нису били задовољни понуђеним смјештајем, па су напустили Рићицу и самовољно заузели село Станишић, настанивши се у кућама дуж Жељезничке улице. Услиједили су мучни преговори између локалних власти и насељеника. Трајали су пуних шест седмица за које вријеме се незадовољнике жељело наговорити да се врате у Рићицу. Напокон, несугласице су изглађене и Далматинци су у студеном 1945. у групама напустили Станишић и прешли у Рићицу, ослободивши тако куће за други транспорт, с подручја Сиња и Сплита. Та је група дошла у Војводину 19. децембра и у њој се налазило 230 породица са 1.500 чланова.

Услиједило је још неколико колонистичких возова – у јануару 1946. са 180 породица и 1.500 чланова, претежно с книнског подручја, затим пред крај истог мјесеца 160 породица из разних крајева Далмације, те у марту исте године 150 породица с подручја котара Метковић. Касније, у јесен 1946, у Станишић је с разних подручја Далмације пристигло још 150 породица, али их се у селу задржало само 60, док су остали отишли у Сивац. Наравно, стизале су још и појединачне групе, али с малим бројем породица.

Не рачунајући онај побуњени транспорт, село Рићицу колонисти из Далмације почели су насељавати 7. децембра 1945, кад је стигао први воз са 220 породица с подручја котара Бенковац и Задар. Сљедећи транспорт дошао је у фебруару 1946. и у њему се налазило 200 породица с подручја Шибеника и Книна, а нови у марту исте године с око 80 породица, такође с подручја Бенковца и Задра. По доласку у село колонисти су затекли око 700 Мађара и мањи број Нијемаца који су живјели на периферији мјеста. Занимљиво је да се пристигли колонисти нису групирали по подручјима из којих су дошли, већ су се одмах међусобно измијешали, што је иначе био риједак случај у другим колонизованим селима. **(НАСТАВЉА СЕ)**

РАДИО САМ У ПОПАЉЕНОМ НАРОДУ

Из различитих дијелова Хрватске у Војводину су стизали и многи колонисти с истим презименом – Дмитровићи из Бојне, Широке Куле и Шашаве, Зорићи из Коморе и Доњег Лапца, Ловрићи из Јаворња, Цвијановића Брда и Широке Куле, Мајсторовићи из Кордунског Љесковца и Дољана, Вучковићи из Трновца и Бандина Села, Косановићи из Перјасице и Кунића… Душан Косановић (р. 1920), земљорадник из Перјасице, поднио је молбу 26. IX 1945. а као разлог за пресељене навео је да је „опљачкан у стоки, житу и роби", његов презимењак Никола (р. 1895), из Кунића, каже пак да је „био злостављан не само он, него и његова фамилија, што је био интерниран 1944. и због сиромашног стања и великог броја дјеце – деветеро", а Васиљ (р. 1909), такође из Кунића, пише: „Имам једну краву и једно теле и осам чланова с којима живим у кућној заједници. Радио сам у позадинској служби као предсједник Среског народног одбора, а од маја 1943. до априла 1944. радио сам у попаљеном народу…"

ЗАВРШЕН ДЕСЕТИ *КУП БАНИЈЕ* ЗА СЕНИОРЕ И ТРЕЋИ ЗА ВЕТЕРАНЕ У МАЛОМ ФУДБАЛУ НА ТЕРЕНИМА ОШ *СТАНКО МАРИЋ* У УГРИНОВЦИМА

Костајници дупла круна

Оно што је Бразил за планету, то је Костајница за Банију. У свом шестом финалу у *Купу Баније* стигли су до пете титуле првака. Ветерани Костајнице удвостручили славље.

ФОТО: Т. ЂОРОВИЋ

» СВИ УЧЕСТВУЈУ, ОНИ ПОБЈЕЂУЈУ: Костајничани заслужено освојили побједничке пехаре у обје конкуренције

Док је Европу ухватила фудбалска грозница због завршнице првенства Старог континента у Француској, више од 250 играча заиграло је на турниру које сваке године организује Завичајно удружења Банијаца и пријатеља Баније.

Поред великог броја учесника, турнир је привукао и велики број навијача који су имали шта да виде на теренима ОШ *Станко Марић* у Угриновцима.

Такмичење је подијељено у двије категорије, па је тако одржан јубиларни десети турнир *Куп Баније* за сениоре, као и трећи Куп Баније за ветеране.

За сениорско такмичење пријавило се 18 екипа: *Дачо Шаш, Крајинада, Крајина, Кенди Костајница, Жировац, Словинци, Банија Жировац, Брађа Глина, Класнић, Печењара Ледине, Двор на Уни, Ентерех Велики Градац, Крајишник, Славијатранс Петриња, Технички преглед Јован, Јастребица Мерцедес*, као и екипа *Белиград* Јаково.

У четвртфиналним утакмицама сениора фаворити су прошли даље: *Кенди Костајница* је била боља од *Печењаре Ледине, Банија Глина* побиједила је Крајишник, а *Славијатранс* екипу *Словинци*. Пенали су *Двору на Уни* донијели побједу над екипом *Дача Шаш*. У полуфиналу *Двор на Уни* је био бољи од *Глине* 3:1, док је *Кенди Костајница* убједљиво добила *Славијатранс Петрињу* са 4:1. У мечу за треће мјесто *Брађа Глина* била су боља од *Славијатранс Петриње* 2:0. Финале је било веома уздбуљиво. Дворани су повели, али нису издржали пресинг Костајничана који су преокренули на 3:1. Благо опуштање старих и нових шампиона Дворани су искористили и смањили на 3:2, али није било времена за нови преокрет.

» Црљеница и Алфиревић

У конкуренцији ветерана такмичиле су се екипе: *Крајишник, Бата Ђоша* Угриновци, *Живаја, Јединство* Двор на Уни, *Крајина, Омладинац Шаш, Кенди Костајница, Петровић сервис, Словинци, Банија поново заједно*.

У полуфиналним утакмицама ветерана одлучивали су пенали. Екипа *Крајишника* побиједила је екипу *Банија поново заједно*, а екипа *Кенди Костајница* екипу *Крајина*. *Банија поново заједно* лагано је овјерила треће мјесто побједом над Крајином од 5:0. У финалу *Крајишник* је повео, али *Кенди Костајница* је имала снаге за преокрет и коначни тријумф од 2:1.

Милан Вујичић, најбољи стријелац у конкуренцији ветерана, из екипе *Банија поново заједно* није крио жал за бољим пласманом.

– Са једним примљеним голом освојили смо треће мјесто. Нисмо имали среће на пеналима, па смо елиминисани у полуфиналу. Биће боље наредне године. Наш успјех је и још већи значај, с обзиром да нас има и из Суботице, Темерина, Београда, *па немамо прилику да често играмо заједно*.

Најсрећнији је био Предраг Кнежевић, капитен шампиона *Кенди Костајница*:

– Од шест финалних мечева, пет смо ријешили у нашу корист. Екипа је састављена од људи поријеклом из Баније и Далмације, који живе у Београду и околини. Кад год имамо прилику играмо заједно, па на овај турнир дођемо прилично уиграни. Ветеранска екипа употпунила је славље.

Поводом јубиларног 10. *Купа Баније* организатор ове спортске манифестације, Завичајно удружење Банијаца, потомака и пријатеља Баније Београд, додијелио је признања и захвалнице заслужним појединцима.

У име организатора Миленко Чучковић истакао је да само име турнира чува успомену на завичај:

– Учествовало је укупно 25 екипа а наши људи су дошли од Суботице, па до Крагујевца.

Међу бројним гледаоцима гости на овом турниру су били предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта, као и предсједник Коалиције избјегличких удружења Миле Шапић. **ТРИФКО ЂОРОВИЋ**

ЂУРО ЦРЉЕНИЦА НАЈБОЉИ ИГРАЧ ТУРНИРА

За најбољег голмана изабран је Александар Божанић из екипе *Брађа Глина*, док је најбољи играч турнира Ђуро Црљеница из екипе *Двор на Уни*:

– Ово је заиста ласкаво признање, а као учесник свих досадашњих турнира свједок сам да квалитет расте сваке године. Екипа *Двора* била је једном друга, једном трећа, Надам се да ћемо стићи и до шампионског пехара – рекао је Црљеница.

НОВИ СТАНДАРДИ

Мирослав Ковјанић, предсједник Удружења није могао да сакрије задовољство што ова манифестација има и интернационални карактер:

– Драго нам је што смо имали прилику да угостимо Александру Матић, која је на овај турнир дошла чак из Холандије да би обукла дрес *Јастребице*. Ако томе додамо и неколико играча који су дошли из Вуковара, са правом на сваком наредном турниру очекујемо нове стандарде.

» ПЕХАР ЗА КАПИТЕНА: Организатори и капитен шампиона Предраг Кнежевић

ГОЛ АЛФИРЕВИЋА ПРЕСУДИО У ФИНАЛУ

Најбољи стријелац сениорског *Купа Баније* је Бранимир Алфиревић из шампионског тима *Кенди Костајница*:

– Није важно ко даје голове, већ да екипа побјеђује. Најбитнији мој тренутак на турниру је био гол у финалу који је преломио ток меча.

» ПРИМИЛИ САМО ЈЕДАН ГОЛ, А ОСТАЛИ ТРЕЋИ: Банија поново заједно (ветерани)

» СТИГЛИ ДО ФИНАЛА: Док су имали снаге ветерани Крајишника су водили у финалу

» ВЕЛИКИ ПРИЈАТЕЉИ И РИВАЛИ: Костајничани и Дворани уочи финалног меча

КЛУБ ИЗ СЛАВОНИЈЕ ОСНОВАЛИ ХЕРЦЕГОВЦИ И ЛИЧАНИ

НК Црвена Звезда понос Обилићева

Знате ли да је некад постојала Црвена Звезда, али не ова из Београда, већ из Обилићева. Ријеч је о селу које се налази у Славонији,општина Вировитица, смјештено на равничарском дијелу између планине Билогоре и ријеке Драве. Село су основали солунски добровољци из Херцеговине непосредно након првог свјетског рата. Од краља сваки је домаћин добио шест јутара земље.Тако је на ледини никло насеље.

Село су основале херцеговачке породице: Деретићи, Лере, Шакотићи,Бајићи, Томовићи, Грубачи, Милојевићи, Ковачевићи, Кокићи, Јелићи, Радовићи, Шуковићи, Гојковићи, Гркавци, Асановићи,Шеро... Док су Вуковићи и Радуловићи стигли из Црне Горе.

Успостављањем злочиначке НДХ 1941 године који је проводио политику "трећину побити, трећину прексртити, а трећину протјерати, Обилићани су имали среће да преживе и буду протјерани у Србију. Били су спроведени са оружјем до мјеста Сухополје гдје су укрцани у теретне вагоне за Србију.

Након ослобођења 1945 већина Обилићана се вратила у Славонију, иако су имали могућност да у Војводини остану у добрим швапским кућама.Вукла их је потреба да се поново окупе пријатељи, браћа, кумови.

Након рата Обилићево постаје нови дом за личке колонисте са простора Партизанске Дрежнице. Стижу породице: Томићи, Трбовићи, Влаисављевићи, Брдари, Вукелићи, Дејановићи... Долази до ривалитета између старосједеларца из Херцеговине и Личана.

Временом се стварају кумства, бракови, животна пријатељства и као круна заједништва 1970 године оснива се НК „Црвена Звезда".

Већина младића у селу посједовала је таленат за овај спорт, тако да успјеси нису изостали. Клуб је стекао углед и популарност, па су талентовани младићи из околних села радо долазили да играју за Звезду. Клуб се углавном такмичио у међуопштинској лиги Вировитица –Ђурђевац. У сезони 1983/84 као првак, након квалификација улази у Бјеловарску зону у којој се равноправно такмичи са клубовима из Копривнице, Бјеловара, Пакраца, Липика Дарувара и других.

» НЕПРОЦЈЕЊИВО: Предраг Гојковић сачувао таблу села

Клуб је тада имао три такмичарске селекције (пионире, јуниоре и сениоре).Идиличан период траје до распада СФРЈ када већина млађих Срба напушта своје домове и заувијек одлази у Србију.

Највише њих скрасило се у Новом Сланкамену и Кукујевцима. Убрзо се буди потреба за новим дружењем. Тако је настала идеја о традиционалном скупу сваке прве суботе у јуну. Скуп се најчешће одржава у Кукујевцима и Новом Сланкамену. Неколико пута скуп је одржан у Бешкој гдје живи легендарни тренер и предсједник Црвене Зцезде Ацо Трбовић. Незаборавни су скупови у етно кући „Јелена" у Бездану код чувеног Миће Брдара. Ове године скуп је био у Кукујевцима. Као гост ту је био дописник РТС-а Драгослав Кошарић који живи и ради уз Љубљани и припрема монографију Обилићева. Клуб се угасио, село се данас зове Звонимирово, али живи сјећање на дане славе који се захваљујући Радовану Гркавцу обнављају на ФБ страни *„Пријатељи фудбалског клуба Црвена Звезда Обилићево"*. Наредне године видимо се у Бешкој. **П.ГОЈКОВИЋ**

СТАНА ДЕРЕТИЋ КРСТИЛА СЕЛО

Мушке главе су се договарале како селу дати име. Расправу којој се крај није назирао прекинула је Стана Деретић. Као домаћица у кући гдје су се окупили предложила је да се село назове Обилићево, што је прихваћено са радошћу. Седамдестих година село је промјенило име у Ново Обилићево. То је било доба када су српска села по некој директиви имала префикс „нова".(Нова Градина, Нова Брезовица...)

ssr.org.rs

ЗАВРШЕНА *СЕДМА ЛИЧКА ОЛИМПИЈАДА* У АПАТИНУ – *ЦИМИ КОМЕРЦ* ИЗ ПРИГРЕВИЦЕ ПО СЕДМИ ПУТ У НИЗУ ОДБРАНИО ТИТУЛУ ПРВАКА

ПРИГРЕВЧАНИ: Има ли ко јачи?

Традиционална манифестација у којој се одмјеравају витешке дисциплине одржана је, по седми пут, у Апатину под називом *Личка олимпијада*.

Ова спортска приредба наставила је путем претходног „Личког вишебоја", који је одржаван 11 пута, па се може закључити да су витешке игре у Апатину доживјеле своје 18 извођење. Програм је почео благословом оца Драгана Штевића.

Предсједник *Савеза Срба из региона* Миодраг Линта поздравио је присутне и подсјетио да је Личка олимпијада највећа спортска манифестација у Србији на којој се његују традиционалне народне спортске игре.

– Ово је најбољи начин за афирмацију наше културе, традиције и обичаја – рекао је Линта.

Домаћин и предсједник општине Апатин Радивој Секулић је након интонирања химне *Боже правде* и званично отворио *Седму личку олимпијаду*.

– Лика је постојбина многих Апатинаца који су овдје нашли други дом и који су свој завичај понијели са собом у срцима, пјесмама и играма. Ово је прилика да своје обичаје пренесу на своје потомке и да увијек буду поносни огњишта својих предака.

Оно што је обиљежило ову олимпијаду је братимљење Удружења *Ћиро личка калдрма – Дрвар* из Београда и домаћина *Завичајног удружења Личана Никола Тесла* из Апатина.

Почетак олимпијаде обиљежила су дјеца која су се трка у врећама. Најбољи су награђени ваучерима у *Слаткој кући*, личким капама и дипломама, док је најмлађи учесник, Константин Радовановић, дјечак од свега годину и по дана, добио личку капу. Побиједио је Бранко Ђонлић исред двије дјевојчице Катарине Томић и Зоране Анђеловић.

Ходање по брвну побједнику Немањи Љуштини (*Лички мајкани*, Колут) донијело је новчану награду медаљу, гајбу пива и личку капу. Друго и треће мјесто заузели су Милош Цумбо (*Крајишки витезови*, Бањалука) и Александар Раковић (*Стефан*, Севојно).

Приликом вучења куке једном од такмичара искочила је кост из зглоба на прсту руке, али, срећом, повреда није велика и такмичење је настављено. Награде најбољима у овој дициплини: Саши Станићу (*Цими комерц*, Пригревица), Недељку Стојковићу (*Стефан и Див*, Ужице) и Милану Видаку (*Лички соколови*, Апатин) уручио је Миодраг Линта, народни посланик и замјеник предсједника Одбора за дијаспору и Србе у региону у Скупштини Србије.

Нови рекорд олимпијаде у скоку оборио је Александар Бундало (*Цими комерц*, Пригревица) испред Александра Крајишника (*Пригревчани*, Пригревица) и Ратомира Баштића (*Ћиро личка калдрма Дрвар*, Београд).

Награде им је уручио Момчило Шиљеговић, начелник општине Невесиње.

Претезање штапа није донијело много новина, јер је и овог пута најбољи био до сад непобједиви Далибор Зелен, док су на постољу још били и Милош Милановић (*Стефан и Див*, Ужице) и Горан Веселиновић (*Крајишки витезови*, Бањалука)

Скок у вис једна је од најатрактивнијих дисциплина, па је шампион Данијел Поповић (*Стефан и Див*, Ужице) са прескочених 1,55 м, осим новчане награде и медаље, такође добио гајбу пива и личку капу, а Радован Видачић (*Лички соколови*, Апатин) и Александар Крајишник (*Пригревчани*, Пригревица) медаље и новчане награде.

Дисциплина која сваке године изазове велико интересовање је пењање уз стожину. Никола Ковачевић освојио је и пршут који је био окачен на врх стожине, а до врха је стигао за невјероватних 4,09 секунди. Јован Ступар и Милан Продановић освојили су друго и треће мјесто. У овој дисциплини наступио је и најстарији такмичар овогодишње *Личке олимпијаде*, Слободан Иванчевић, који је такође од стране организатора награђен на самом крају такмичења.

Потом је услиједила пауза на којој се могао пробати војнички пасуљ. Постављен је велики број шатора под којима су се домаћини и гости одмарали и уживали уз музику, јело и пиће.

У обарању рука близанци Милош и Марко Тодић освојили су друго и треће мјесто, а од обојице бољи је био млади Горан Жепина.

У бацању камена с рамена оборен је рекорд *Личке олимпијаде*. Милош Марковић камен је бацио 15,20 м. Други је био Радован Зековић (*Ћиро личка калдрма – Дрвар*, Београд), а трећи Светко Шкондра (*Лички соколови*, Апатин).

Изненађење дана било је одмјеравање снага у надвлачењу конопа. Фаворит *Цими комерц*, попустио је пред снажним Ужичанима, па је спонзор дициплине Миле Самарџија, власник *Цими комерца* уручио прву награду екипи *Стефан и Див*.

Екипа *Цими комерца* из Пригревице и ове године успјела је да одбрани титулу најбољег и тиме по седми пут освојила прво мјесто *Личке олимпијаде* у Апатину са освијених 840 бодова. *Стефан и Див* из Ужица стигли су до 680 бодова, док су *Лички соколови* са 560 бодова освојили треће мјесто. **Т.Ђ.-Ј.К.**

» ЗА НЕКОГА СВЕ – ЗА СВАКОГА ПОНЕШТО: Три првопласиране екипе имале су много разлога за радост

ФОТО: ТРИФКО ЂОРОВИЋ

» Мали Константин са дједом

ПОБЈЕДНИЦИМА МЕДАЉЕ, НОВАЦ, ЈАГЊЕТИНА, ПИВО...

Три најбоље екипе освојиле су пехаре, а првопласирани и велики прелазни пехар. Осим тога, екипа која је заузела треће мјесто добила је гајбу пива и литар ракије, а награде им је уручио популарни пјевач Боро Дрљача, увијек радо виђен гост међу Апатинцима. Другопласирани су освојили и двије гајбе пива и 2 литре ракије, које им је уручио пуковник Нђо Антонић, *Патриотски фронт* (Бачка Паланка). Шампион *Цими комерца* из Пригревице добио је три гајбе пива, три литре ракије и печено јагње, уз које су могли прославити побједу како доликује. Најбољима је награде уручио Милан Шкрбић.

МИЛАН ШКРБИЋ: ПРАВИЛА ПРЕУЗЕЛИ ИЗ ДИВОСЕЛА

Предсједник скупштине Апатин Милан Шкрбић од првог дана активни је учесник *Личке олимпијаде*.

– Некада сам имао сплав ресторан на Дунаву и првих година се на обали ријеке одржавало ово такмичење. У почетку је било осам екипа, да би вода порасла и довела нас на ове терене. Шкрбић се присјетио и како су писана правила.

– Гледајући снимке са вишебоја на ВХС касетама који су одржавани у Дивоселу у Лици писали смо правила и утврђивали пропозиције.

Он је задовољан одзивом на олимпијаду.

– Морамо бити свјесни да су времена кризна и да није лако допутовати. Стога не замјерамо екипама које се пријаве па откажу у посљедњем тренутку, јер не могу наћи спонзора. Ипак, сваке године овдје се окупи двадесетак екипа и трудимо се да сваке године напредујемо.

Шкрбић је уједно и предсједник Завичајног удружења Личана *Никола Тесла*.

– Постојимо четврту годину и бројимо око 550 чланова, али може се рећи да многи Апатинцим, иако формално нису чланови, у великој мјери доприносе раду Удружења и кад год је потребно ту су да помогну.

2

рекорда су оборена на 7. Личкој олипијади. У скоку удаљ Александар Бундало (на слици) је скочио 3,42 метра, док је Милош Марковић камен бацио 15,2 метра

» Момчило Шиљеговић, Радивој Секулић, Милан Шкрбић и Миодраг Линта

БРАТСКЕ ВЕЗЕ АПАТИНА И НЕВЕСИЊА

Међу гостима био је и начелник братске општине Невесиње Момчило Шиљеговић.

– Соколска друштва из Апатина и Невесиња су највише допринијела братимљењу ових двају градова и то баш у вријеме када је Апатин почео са организовањем ове народне спортске манифестације. Познато је да Невесиње своју олимпијаду непрестано одржава 146 година и увијек се радо одазовемо позиву, баш као што и наше данашње домаћине са радошћу дочекамо сваког августа у Невесињу.

» ЉУБИ ГА ЂЕД: Милан Шкрбић бодрио унука

» Предсједник општине Радивој Секулић уручио награде најмлађима

» Братимљење Удружења *Ћиро личка калдрма – Дрвар* из Београда и и домаћина, Завичајног удружења Личана *Никола Тесла* из Апатина